

# CEĻVEDIS ŪDENSTŪRISTAM



- 40 ūdenstūrisma maršruti pa upēm, ezeriem un jūru
- 350 apskates objekti
- 29 aizsargājamas dabas teritorijas
- Naktsmītnes
- Zaļie padomi



LAUKU CEĻOTĀJS

LATVIJA



# LAUKU CEĻOTĀJS

"Lauku ceļotājs" ir profesionāla lauku tūrisma asociācija, kas dibināta 1993. gadā un šobrīd apvieno ~350 biedrus – lauku naktsmītņu saimniekus visā Latvijā. Šis Ūdenstūrisma ceļvedis tapis, mūsu darbiniekiem izbraucot visus tajā iekļautos maršrutus. Mēs "Lauku ceļotājā" esam fanātiski Latvijas lauku apceļotāji, un to darām ne tikai ar laivu, bet arī kājām, ar velo vai auto, tapēc mūsu birojā pieejami dažādi ceļveži un kartes – skatiet vairāk info 96. lpp. Varam piedāvāt ceļojumu maršrutus pa Latviju, Lietuvu, Igauniju arī Jums – individuāliem ceļotājiem vai nelielām grupām: braucienus ar velosipēdiem, laivām vai auto, pārgājienus, putnu vērošanu, amatnieku un zemnieku saimniecību – "Lauku labumu" apmeklējumus. Ja Jums nepieciešams padoms, plānojot brīvdienas Latvijas, Lietuvas vai Igaunijas laukos, droši zvaniet, rakstiet vai nāciet uz mūsu biroju Rīgā. Mūsu darbinieki pazīst naktsmītņu saimniekus un precīzi pārzina to piedāvājumu, arī ceļojumu maršrutus esam izbraukuši un pārbaudījuši. Projektā "Ilgspējīga dabas resursu izmantošana un apsaimniekošana Natura2000 teritorijās – populāros un potenciālos tūrisma galamērķos" izdosim ne tikai šo Ūdenstūrisma ceļvedi, bet arī citus – par to skatiet info 96. lpp.

Visu jaunāko informāciju vienmēr atradīsiet

## www.celotajs.lv

### TIEKAMIES LATVIJAS LAUKOS!



LAUKU CEĻOTĀJS

Vilpiņa iela 12-21, Rīga LV-1083, Latvija  
T: +371 67617600 • F: +371 67830041  
lauku@celotajs.lv • www.celotajs.lv

Kartes: © „**Karšu izdevniecība Jāņa sēta**”, 2009



Apsekojumi, © teksts, foto:

**Juris Smāļinskis**, LLTA „Lauku ceļotājs” 2009.

*“Lauku ceļotājs” laivojot pa Gauju*



Finansēts ar EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu  
granta palīdzību no Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas

# KĀ VEIDOTS CEĻVEDIS


Latvijā bez „klasiskajiem” Gaujas, Salacas, Ventas, Irbes un Aiviekstes maršrutiem ir vēl vismaz 35 citi interesanti ūdenstūrisma maršruti, kurus vērts izbraukt. Šis ir pirmais ūdenstūrisma ceļvedis Latvijā, kas vienlaicīgi aptver visus Latvijas novadus un trīs ūdeņus „veidus” – upes, ezerus un jūru.



Izdevums ir tapis, tā autoriem 2008. gadā izbraucot visus tajā iekļautos maršrutus. Upēs un ezeros tika izvēlēta kanoe laiva (jūras liča maršrutā – jūras laiva), kas ir piemērotāka – ātrāka, viegla, manevrētspējīga, arī ērti transportējama – braucieniem pa Latvijas ūdeņiem vasaras mazūdens periodā, arī pavasaros. Ceļvedī ir iekļauti, pēc mūsu pieredzes, interesantākie un raksturīgākie upju, ezeru, Rīgas jūras līča posmi, kas turklāt ir piemērotākie no ūdenstūrisma, tehniskā, ainaviskā, labiekārtojuma, apskates objektu, loģistikas u.c. viedokļiem. Ceļvedī pārsvarā iekļauti vienas dienas maršruti. Vairāku dienu maršruti piedāvāti tajās upēs un ezeros, kuru krastos izveidots labiekārtotu ūdenstūrisma apmetņu tīkls. Jāņem vērā, ka ceļvedī atspoguļota ar maršrutu saistītā situācija apsekošanas brīdī – konkrētajā ūdens līmenī un meteoroloģiskajos apstākļos (taču daļēji tā var mainīties jau nākamā dienā!). Latviešiem ir teiciens „Divreiz vienā un tajā pašā upē neiekāpsī!” Līdzīgi ir arī ūdenstūrisma, jo brauciens pa vienu un to pašu upi katru reizi būs citāds.



## KAS ATRODAMS CEĻVEDĪ

Ūdenstūrisma ceļvedī ir iekļauti 40 ūdenstūrisma maršruti ar kartēm, kas izbraucami 45 Latvijas upēs (36 maršruti), 19 ezeros (3 maršruti) un Rīgas jūras līča piekrastē (1 maršruts). Sniegti arī īsi 28 NATURA 2000  dabas teritoriju apraksti tiem maršrutiem, ar kuriem ir saistīti konkrētie ūdeņi. Ceļvedī atrodams arī dabas vērotāja mazais noteicējs, Zaļie padomi laivotājiem, nepieciešamā inventāra saraksts un drošības noteikumi. Pievienota arī ceļvedī iekļauto maršrutu pārskata karte ar pieminētajām NATURA 2000 teritorijām.

## KAM DOMĀTS CEĻVEDIS

Ceļvedis ir domāts aktīviem ceļotājiem, kas paši organizē un plāno savus braucienus, vēlas dažādot savu pieredzi un varbūt izmēģināt arī citādu braucamo, piemēram, jūras laivu. Tas noderēs g.k. tiem, kuriem ne tikai interesē tehnisks nobrauciens konkrētos apstākļos vai „tusiņš” uz ūdens, bet arī tas, kas redzams upes krastos – dažādi dabas un kultūrvēstures objekti, interesantas augu un dzīvnieku sugas, biotopi, ainavas, dabas teritorijas. Arī „klasikas” cienītāji te varēs smelties idejas. Tā kā ceļvedī ir iekļauti maršruti, kas atsevišķos laikos, piemēram, palos vai pēc spēcīgām un ilgstošām lietusgāzēm var būt ekstrēmi, ikvienam pašam ir jānovērtē sava pieredze un prasmes, kā arī jānoskaidro aktuālā situācija.

**Un atcerieties, ka par savu un bērnu drošību uz/pie ūdeņiem un ceļvedī aprakstītajos maršrutos atbildīgs ir katrs pats.**



# KO IETVER KATRA MARŠRUTA APRAKSTS

Pie katra maršruta nosaukuma atradīsiet galvenos raksturojošos rādītājus, kas apzīmēti ar simboliem (skat. simbolu skaidrojumu). Tālāk tekstā atrodams maršruta pilns raksturojums, tehniskie rādītāji un brauciena nosacījumi:

- **Laiks** – piemērotākais gadalaiks, mēneši, meteoroloģiskie u.c. nosacījumi;
- **Ieteicamais laivas tips** (lai gan maršruti g.k. domāti braukšanai ar kanoe laivu);
- **Attālums no Rīgas;**
- **Sākuma un galapunkts** ar norādi, kurā vietā ir ērtāk uzsākt/beigt braucienu;
- **Maršruta garums.** Upju posmu garumi gan dažādos avotos nedaudz atšķiras (arī uzmērot ar GPS), bet tas brauciena norises gaitu un laiku būtiski neietekmē;
- **Aptuvenais laiks,** kas nepieciešams maršruta veikšanai. Laiks ir pārbaudīts praksē un tas ir „tīrais” laiks, neskaitot apstāšanās brīžus. Plānojot maršrutu, jārēķina arī ceļā pavadītais laiks līdz sākuma punktam, automašīnas (vai velosipēda) novietošana beigu punktā, sagatavošanās, neparedzētas situācijas, objektu apskates laiks, laivu sagatavošana transportam u.c.
- **Upes kritums,** kas ir viens no būtiskākajiem upes tehniskajiem parametriem ūdenstūrisma pasākumu plānošanā: kritums **0 – 1.0 m/km** – rāma straume bez straujtecēm; **1.5 – 3.5 m/km** – upē straujtecēs, nelielas krācītes, parādās straumes–atstraumes; **4 – 6 m/km** – upē nepārtrauktas straujtecēs, lokālas krāces, nelieli stāvviļņi un mucas (pēc J. Romanovska);
- **Grūtības pakāpe:** viegls (visplašākajam lokam), vidēji grūts (pieredzējušiem) un grūts (profesionāļiem). Jāņem vērā fakts, ka viens un tas pats maršruta posms dažādos gadalaikos un meteoroloģiskos apstākļos var būt gan viegls, gan arī grūts un pat ekstrēms!
- **Loģistika** – kā īstenot laivu transportu un atgriešanos sākuma punktā;
- **Alternatīvas** – citi maršruta varianti, iespējas apvienot vairākus maršrutus, u.c.
- **Der zināt** – padomi attiecībā uz drošību, formalitātēm, dabas aizsardzību;
- **Ievērojamākie apskates objekti** – g.k. tie, kas ir redzami no laivas, vai atrodas tuvu upei un apskatāmi, braucot uz maršruta sākuma vai galapunktu;
- **Tūrisma infrastruktūras īss raksturojums, kas ietver:**
  - **Tūristu mītnes** – upes tuvākajā apkārtnē esošās nakšņošanas iespējas;
  - **Ūdenstūristu apmetnes un atpūtas vietas,** ja tādas upes krastos ir izveidotas;
  - **Veikalus** – maršrutam tuvākos pārtikas tirdzniecības un **ēdināšanas** uzņēmumus;
  - **Laivu nomu** – Lauku ceļotāja ieteiktos un „pārbaudītos” sadarbības partnerus;
  - **Tūrisma informāciju** – mājas lapas un vietnes, kur var iegūt papildus informāciju;
- **NATURA 2000 teritorijas,** kurā ietilpst konkrētais maršruts vai tā posms, apraksts.

## KĀ VEIKT IZVĒLĒTO MARŠRUTU



- Varat izmantot **Lauku ceļotāja** organizatoriskos vai konkrēto ūdenstūrisma **operatoru** piedāvātos pakalpojumus, kas nodrošina laivu transportu maršruta sākuma/galapunktā u.c. pakalpojumus. Informācija par tiem ir atrodama konkrēto maršrutu aprakstos.
- Maršrutu veiksmīgu organizēšanu var nodrošināt arī katrs pats. Tam nepieciešama automašīna, kanoe laiva, jumta bagāžnieks un stiprinājuma troses. Vienas kanoe laivas pārvadāšana uz automašīnas jumta ir ļoti vienkārša, jo tās piestiprināšana aizņems dažas minūtes. Loģistika maršruta veikšanai ir atrodama katra maršruta aprakstā. Pēdējais variants gan vairāk piemērots patiesiem laivošanas entuziastiem un sportiskai noskaņotiem braucējiem.

## SIMBOLI



NATURA 2000 teritorija

\*\*\* Lauku ceļotājs iesaka



154 km Attālums no Rīgas



~30 km Maršruta garums



1 diena Aptuvenais ilgums

### Grūtības pakāpes:

- Viegls
- Vidējs
- Grūts

Ar numuru **734** norādītas arī maršruta kartē iekļautās vai tā apkārtnē esošas naktsmitnes. Vairāk informāciju par šīm un citām naktsmītnēm meklējiet katalogā „Atpūta laukos” vai

# www.celotajs.lv

Pirms katras mājas ar sarkanu simbolu atzīmēts naktsmājas tips:



brīvdienu māja



viess māja



lauku māja



ciema māja



viesnīca



pils vai muiža



kempings

## SATURA RĀDĪTĀJS

Kā lietot ceļvedi ..... 2. lpp.

### Ūdenstūrisma maršruti

1. Rinda, Irbe .....	4. lpp.
2. Roja .....	6. lpp.
3. Abava .....	8. lpp.
4. Imula .....	10. lpp.
5. Amula .....	12. lpp.
6. Tebra, Saka .....	14. lpp.
7. Vārtāja, Bārta .....	16. lpp.
8. Venta .....	18. lpp.
9. Ciecere .....	20. lpp.
10. Vadakste .....	22. lpp.
11. Bērze .....	24. lpp.
12. Svēte .....	26. lpp.
13. Misa .....	28. lpp.
14. Iecava .....	30. lpp.
15. Mūsa, Lielupe .....	32. lpp.
16. Mēmele .....	34. lpp.
17. Dienvidsusēja .....	36. lpp.
18. Viesīte .....	38. lpp.
19. Salaca .....	40. lpp.
20. Svētupe, Jaunupe .....	42. lpp.
21. Vītrupe .....	44. lpp.
22. Rīgas jūras līcis .....	46. lpp.
23. Rūja .....	48. lpp.
24. Seda .....	50. lpp.
25. Briede .....	52. lpp.
26. Gauja .....	54. lpp.
27. Abuls .....	56. lpp.
28. Vaive, Rauna .....	58. lpp.
29. Amata .....	60. lpp.
30. Brasla .....	62. lpp.
31. Lielā Jugla .....	64. lpp.
32. Mazā Jugla, Jugla .....	66. lpp.
33. Ogre .....	68. lpp.
34. Pededze .....	70. lpp.
35. Aiviekste .....	72. lpp.
36. Dubna .....	74. lpp.
37. Latgales ezeru pirmais maršruts .....	76. lpp.
38. Latgales ezeru otrais maršruts .....	78. lpp.
39. Latgales ezeru trešais maršruts .....	80. lpp.
40. Daugava .....	82. lpp.
Ūdenstūrisma pakalpojumu sniedzēji .....	84. lpp.
Ceļojumi ar auto, laivu, velo un kājām .....	87. lpp.
Drošība uz ūdeņiem .....	90. lpp.
Ūdenstūrista inventārs .....	91. lpp.
Dabas vērotāja mazais noticeis .....	92. lpp.
Izmantotie ieteicamie avoti .....	93. lpp.
Zaļie padomi laivotājam .....	94. lpp.
Maršrutu pārskata karte .....	3. vāks

### APZĪMĒJUMI KARTĒS

	Upes posma sākums un beigas		Slēpošanas trase
	Īpaši aizsargājama dabas teritorija NATURA 2000		Avots • Akmens
	Apskates objekts		Ala • Ievērojama vieta
	Naktsmītne		Ievērojama celtnē
	Tūrisma informācija		Vējdzirnavas
	Degvielas uzpildes stacija		Tornis
	Osta • Bāka		Komunikāciju tornis
	Apmetnes vieta		Baznīca
	Ēstuve		Parks • Dižkoks
	Muzejs • Piemineklis		Ievērojams kalns
			Ievērojams objekts (M 1:200 000, M 1:500 000)



# 1 RINDA, IRBE

200 km 35 km ~7-8 stundas

No Rindas ciema līdz  
Irbes ietekai Baltijas jūrā ★★★

Irbe ir upe, kas pēdējo gadu laikā ir kļuvusi par vienu no iecienītākajiem Latvijas ūdenstūristu galamērķiem. Un tam ir sava iemesls, jo Irbe ikvienu pārsteigs ar savām unikālajām krastu ainavām.



## MARŠRUTA APRAKSTS

Ap četrus kilometrus garajā tecējumā Rinda plūst cauri pļavām, turmiem, melnalkšņu audzei un gaišam priežu silam, kur jauka straujtece. Upe vietām ir padziļa, bet tās māla slāņiem klātā gultne ir labi saskatāma. Nozīmīgu šķēršļu šajā posmā nav un pēc nepilnas stundas brauciena Rinda saplūst ar rāmo Stendi, kas ir Irbes sākums. Irbe sākotnēji ir pilnīgs pretstatis Rindai – plata, lēna, dūņainu gultni un necaurspīdīgu ūdeni. Irbe, kas mērķtiecīgi tecējusi rietumu virzienā, pagriežas uz ziemeļiem un tās kreisajā krastā paceļas kāpu grēda – Bānes kalni. Pie Lāžiem – neparastas konstrukcijas un iespaidīgu izmēru koka tilts. Ja ir vēlme apskatīt Irbenes radioteleskopu, nākamajā līkumā jāpiestājas krastā. Aiz radioteleskopa Irbe plūst pretējā virzienā – uz austrumiem, jo tās ceļu uz jūru aizšķērso augstie kapu vaļņi. Sākās tikai Irbei raksturīgie noskaloto kāpu atsegumu skati. Mainās arī upes raksturs – parādās straume, kāda straujtece un laivošana vairs nav tik garlaicīga, kā pirmos desmit kilometrus. Pēc nepilnas stundas brauciena (no radioteleskopa) upes kreisajā krastā redzamas no baltiem kļieģeļiem celtas vienstāvējas ēkas – bijušās padomju armijas tanku poligonu sašauto mērķu atliekas. Kāpu ainavas turpmākā maršruta gaitā kļūst aizvien skaistākas, ūdens aizvien dzidrāks. Pēdējais posms no Kolkas – Ventspils ceļa līdz ietekai jūrā būs garlaicīgs, jo upe ir plata, straumes nav un laivošanas panākumi ir atkarīgi no vēja virziena un stipruma. Išu brīdī upi no Baltijas jūras atdala tikai priekškāpa. Tad, izveidojusi nelielu paplašinājumu, Irbe ieplūst jūrā.

**Laiks:** Abas upes minētajā posmā ir braucamas jebkurā gadalaikā. Ieteicams laiks ir maijs – septembris, īpaši – vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoe, kajaki, piepūšamās laivas.

**Attālums no Rīgas:** 200 km.

**Sākums:** Ventspils – Ances ceļa tilts iepretim Rindas luterāņu baznīcai. Iekāpšana no kreisās upes krasta, lejpus tilta.

**Galapunkts:** Pie Irbes ietekas Baltijas jūrā.

**Garums:** 4 km (Rinda) + 31 km (Irbe) = 35 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 7–8 h. To var veikt vienā vai divās dienās. Pirmajā dienā vajadzētu nobraukt vismaz līdz Mīķeltornis apkārtnē (nedaudz vairāk kā pusceļš).

**Upju kritums:** Visā maršrutā – 9,8 m. Lielākais kritums – puse no visa kopējā krituma ir četrus kilometrus garajā Rindas upes posmā (aptuveni 1 m/km).

**Grūtības pakāpe:** Viegls maršruts. Nepieciešamas īpašas prasmes, vasarā piemērots atpūtas braucieniem visai ģimenei.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Rindas tilta tuvumā un atgriezties ar otru, kas atstāta maršruta galapunktā. Atgriezies sākuma punktā var arī ar divriteni (24 km, asfalts no tiem ir tikai daži kilometri).

**Alternatīvas:** Maršrutu var beigt arī ātrāk – pie Kolkas – Ventspils ceļa tilta, kas ir 5 km pirms Irbes ietekas jūrā.

**Der zināt!** Tā kā ar autotransportu nevar nokļūt līdz Irbes ietekai jūrā, laivotājiem no ietekas pret straumi (straumes šeit faktiski nav) ir jāiras atpakaļ ~ 3 km, kur pie upes kreisās krasta pienāk ceļš. Uzmanību! Kanoe laivas un kajaki nav piemēroti braukšanai pa Baltijas jūru!



Rinda



Irbes radioteleskops



Tipiska Irbes ainava



Irbe vidustecē



Irbes ieleja



Irbes upes vidustece dienvidos robežojas ar **Ances purvu un mežu dabas liegumu**, kas ir nozīmīga dabas teritorija ar mazskartiem mežu masīviem, kāpu veidojumiem, Irbes vecupju sistēmu un iegareno, piekrastei paralēli izvietoto Dižpurvu. Savukārt, Irbes upes lejtece ziemeļrietumos – rietumos robežojas ar **Ovišu dabas liegumu**, kas veidots piekrastes biotopu – sauso skujkoku mežu, kangaru un vīgu kompleksa, pelēko kāpu, kā arī šeit mītošo sugu aizsardzībai.



#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Rindas luterāņu baznīca** – no laukakmeņiem un sarkaniem ķieģeļiem 1833. – 1835. g. celto dievnamu ieskauj zems akmeņu žogs.
- 2 Angermindes pilsdrupas** – bīskapa pils drupas Rindas kreisajā krastā. Nezinātājs visdrīzāk pabrauks garām tās nepamanījis.
- 3 Irbes radioteleskops** – unikāls padomju laika militārā mantojuma objekts – lielākais šāda tipa teleskops Ziemeļeiropā un astotais lielākais pasaulē. Padomju laikā šeit bija kosmiskās pretraķešu izlūkošanas centrs. Lai to ieraudzītu, jāpakāpjas stāvajā upes kreisajā krastā. Ir atbilstoša satūra norādes zīme pie upes.
- 4 Kāpu grēda** – Irbes upi vidustecē ieskauj un līdztekus jūrai virza iespaidīgas kāpas, no kurām straume sānu erozijas rezultātā veido skaistus smilšu atsegumus. Kāpas ir veidojušās iepriekšējās Baltijas jūras stadijas – Litorīnas jūras laikā. Uzmaniģi palūkojoties upes gultnē – to rotā neskaitāmas tukšo jūras (!) gliemeņu čaulas. Gliemenes senajā jūrā dzīvojušas pirms vairākiem tūkstošiem gadu.
- 5 Nedrošs trosu tilts** kādreizējā mazbānīša tilta vietā pāri Irbei.
- 6** Pa ceļam uz maršruta sākuma vai galapunktu var apskatīt **Miķeļbāku** – augstāko (62 m) Baltijas bāku. Tagadējais tornis celts 1957.g. Turpat blakus atrodas **Miķeļtorņa luterāņu baznīca** (1893. g.).



Irbe pie ietekas Baltijas jūrā

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**  **196** Miķeļbāka, 29263660,  **285** Zaķu Jūras māja, 29410163

**Ūdenstūristu apmetnes:** Ir tikai pašu ūdenstūristu veidotas atpūtas un nakšņošanas vietas (atkritumi!) Irbes krastos, tādēļ ieteicams palikt apkārtnē esošajās tūristu mītnēs, vai arī būt videi draudzīgiem.

**Veikali:** Prātīgāk būs braukt uz Ventspili, vai iepirkties pa ceļam.

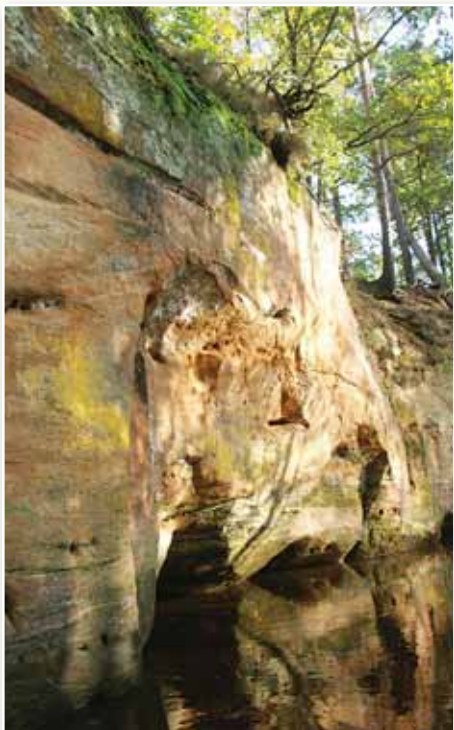
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Ventspili.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** Par Ventspili [www.ventspils.lv](http://www.ventspils.lv)

## 2 ROJA

120 km ← 24 km → 5 stundas  
No Mārkciema līdz Rojai



Lūrmaņu atsegumi

Roja – upe ar ļoti mainīgu raksturu un ainavu. Savā lejtecē, plūzdama cauri Piejūras zemienei, negaidītus pārsteigumus visdrīzāk nesagādās, taču patikamu atpūtu un skaistus dabas skatus ar ieskaujošiem kāpu grēdām – gan!

### MARŠRUTA APRAKSTS

Viena no daudzajām Latvijas upēm, kuru skārusi meliorācijas visaptverošā roka. Pirmoreiz tas noticis jau 19. gs., lai novērstu tās plašo palieņu applūšanu. Lejpus Mārkciema Rojas gultne ir iztaisnota (lai novērstu pavasara plūdu postījumus) un upe līdz pat Rudei mūsdienās faktiski atgādina lielu meliorācijas grāvi, kas tek cauri ne pārāk intensīvi izmantotām lauksaimniecības zemēm. Tiesa, šim apstāklim ir arī savs pluss, jo minētajā posmā nebūs koku aizgāzumu u.c. nopietnu šķēršļu, izņemot kādu bebru dambi. Lejpus Rudes upes raksturs un ainava būtiski mainās – krastus ieskauj alksnājs, parādās dažas straujteces un pat viena nopietnāka krāce. Dažus kilometrus tālāk Roja apmet 180° loku, kļūst platāka un vairāk kā 7 km garumā tek līdztekus jūras līcim, augstu kāpu ieskauda. Jāatzīmē, ka Latvijā ir tikai dažas upes, kuru krastos ūdenstūristu ērtībām ir izveidotas īpašas iekāpšanas – izkāpšanas vietas. Roja ir viena no tām!

**Laiks:** leteicamais – pavasaris, rudens. Upes lejteci aiz Rudes, var braukt arī vasarā.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 120 km.

**Sākums:** Tilts pie Vecumu mājām.

**Galapunkts:** Ūdenstūristu izkāpšanas vieta pirms Rojas pilsētas tilta upes labajā krastā.

**Garums:** 24 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 5 h.

**Upes kritums:** Visā posmā – 13,3 m, vidējais – 1,8 m/km. Lielākais kritums ir aiz Rudes otrā dzelzsbetona tilta.

**Grūtības pakāpe:** Minētajā posmā – viegls.

**Loģistika:** Braucamo var atstāt tilta apkārtnē un atgriezties ar otru automašīnu vai velosipēdu no Rojas (23 km, nedaudz mazāk kā puse no kopgaruma – ceļi ar grants segumu).

**Alternatīvas:** Maršrutu var sākt arī no Rudes (līdz Rojas pilsētai – 16 km), kur upe vairs tik ļoti nelīdzinās meliorācijas grāvim.

**Der zināt!** Relatīvi bīstama vieta palos ir krāce ar laukakmeņiem lejpus Rudes. Braucieni nav ieteicams sākt no Lubeskroga, jo līdz Lūrmaņiem (Roja šajā posmā tek cauri mežam) upes vietā ir viens vienīgs koku aizgāzums!





Roja maršruta sākumā



Lubes dzirnavu aizsprosts



Saullēkts Rojas krastos



Lūrmaņu atsegumi



Izkāpšanas vieta Rojas pilsētā

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Dižkalns** – izteikts reljefa veidojums. Senos laikos, domājams, – patvēruma vieta briesmu gadījumā. Nezinātājs no upes visdrīzāk neatpazīs šo objektu.
- 2 Rojas avotiņš** – labiekārtota un populāra rojēniešu ūdens ņemšanas vieta upes labā krasta nogāzē īsi pirms pilsētas.
- 3 Roja** – zvejnieku (vēl joprojām) pilsēta Rīgas jūras līča Kurzemes krastā. Apskatāms **Jūras zvejniecības muzejs** un **Rojas luterāņu baznīca**.

Pa ceļam uz maršruta sākuma punktu apskatāmi arī:









- 4 Lubeskroga ēka** – atrodas Rojas – Talsu ceļa malā, celta 1797. gadā, mūsdienās – dzīvojamā ēka.
- 5 Lubes dzirnavas** – pirmsākumi meklējami 16. gs. (tagad – privātpašums). Apskatāms varenais aizsprosta dambis uz Rojas.
- 6 Bīlavu velna laiva** – vizuāli iespaidīgākais šāda tipa veidojums Baltijā – skandināvu senkapī, kuru veidols mūsdienās ir atjaunots.
- 7 Lūrmaņu atsegumi** – ļoti ainaviski un iespaidīgi (līdz 6 m augsti) astoņi smilšakmens atsegumi abos Rojas krastos vairāku simtu metru garā upes posmā.



Rojas osta

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

- |   |  |
|---|--|
|  <b>19</b> Ezerkrasti, 29133442, |  <b>83</b> Vanaturs, 26441722,      |
|  <b>145</b> Klētnieki, 26414763, |  <b>159</b> Brālītūrimi2, 63267163, |
|  <b>180</b> Dana, 63260234,      |  <b>341</b> Rēderi, 63220929,       |
|  <b>500</b> Vidi, 29107578,      |  <b>501</b> Rojupe, 63260272        |

### Ūdenstūristu apmetnes:

Nav.

**Atpūtas vietas:** Ir izveidota ūdenstūristu izkāpšanas un atpūtas vieta lejpus Rudes Rojas kreisajā krastā un izkāpšanas – atpūtas vieta pirms Rojas pilsētas tilta upes labajā krastā.

**Veikali:** Rojā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Rojā.

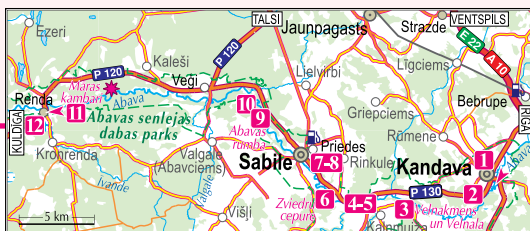
**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

Rojas Golfa klubs, 28627919

**Tūrisma informācija:** [www.talsi.lv](http://www.talsi.lv), [www.roja.lv](http://www.roja.lv)

## 3 ABAVA

95 km 42 km ~9–10 stundas  
No Kandavas līdz Rendai ★★★



### MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruts, kura veikšanai nav nepieciešama īpaša sagatavotība, ja to īsteno vasarā. Jau pie Kandavas Abava ir pietiekami plata un līdz pat Rendai, izņemot Abavas rumbu, var braukt, neizkāpjot no laivas. Upē ir vairākas izteiktas straujtecēs, parasti vietās, kur tās guļtnē un krastos parādās nelieli dolomītiežu atsegumi (iepretim Velnakmenim, kur Čāpuļu brasls, Amulas un Imulas ieteku rajonā, pie Abavas rumbas un aptuveni 1–2 km posmā aiz tās). Tiesa, straujtecēs un krāces var „pazust” augstākā ūdens līmenī un palos. Posmā starp Veģiem un Rendu upes kritums samazinās, tā kļūst „mierīgāka” un tikai retā vietā vairs ir novērojams straujākās plūdums. Abava maršruta posmā no Kandavas līdz Sabīlei ir viena no retajām Latvijas upēm, kuras krastos ir pieejams tik daudzveidīgs ar tūrisma saistītu pakalpojumu klāsts.

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais laiks – maijs – septembris, īpaši vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoes, kajaki. Var braukt arī ar piepūšamām laivām, taču tad jāreķinās ar ilgāku laiku un lielāku fizisko piepūli.

**Attālums no Rīgas:** 95 km.

Abava – upe ar iespaidīgāko un skaistāko Kurzemes upes senleju. Tiesa, no upes līmeņa raugoties, to ir grūti uztvert un apjaust. Un tomēr, – Abava bija un paliek Kurzemes ūdenstūrisma klasika.

**Sākums:** Laukakmeņu tilts pāri Abavai Kandavā. Iekāpšana no kreisā krasta augšpus tilta.

**Galapunkts:** Rendas tilts, izkāpšana kreisajā krastā.

**Garums:** 42 km.

**Aptuvenais laiks:** ~9–10 h. Ja plānots divu dienu brauciens, pirmajā dienā vēlams sasniegt Sabīles apkārtni.

**Upes kritums:** Visā posmā – 12,3 m, vidējais – 0,29 m/km. Lielākais kritums ir vairāku kilometru posmā aiz Abavas rumbas.

**Grūtības pakāpe:** Viegls, parasti – divu dienu maršruts. Piemērots atpūtas braucieniem ar draugiem, ģimeni.

**Loģistika:** Automašīnu var atstāt Kandavas centrā (ir autostāvlaukumi) un atgriezties no Rendas ar otru automašīnu (35 km, asfalts), vai arī ar autobusu, pieskaņojot brauciena nobeigumu sabiedriskā transporta kustības grafikam.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt līdz Abavas ietekai Ventā (vēl 30 km). Tas būs skaists nobrauciens ar straujtecēm, brasliem un skaistiem smilšakmens atsegumiem upes krastos. Te gan vairs nebūs nekādu civilizācijas labumu. Ja ir sportisks gars, braucieni var sākt arī no Pūres tilta (vēl 10 km).

**Der zināt!** Palos Abavas rumba un krāce aiz tās ir Abavas bistamākā vieta!



Laukakmeņu tilts Kandavā



Kempings „Lejas Langsēde”



Sabiles ainava



Abavas rumba



Abava maršruta beigu daļā



Ūdenstūristu apmetne Avotos



**Abavas senlejas dabas parks.** Informāciju sk. pie Imulas un Amulas maršruta.

### ĪEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMA

- 1 Kandava** – Abavas senlejas „vārti” – skaista mazpilsēta Abavas krastu nogāzēs. Apskates objekti: **Kuršu pilskalns, Bruņinieku pilskalns ar pilsdrupām** un **Pulvertorni, luterāņu baznīca**, vecākais **Laukakmeņu tilts** Latvijā, **Novada muzejs** ar unikālu **seifu, vecpilsēta** ar **Tirgus laukumu, Lielo ielu** u.c. objektiem – pilsētbūvniecības pieminekļi.
- 2 Zvejnieku tilts** – nepabeigts dzelzsbetona tilts pāri Abavai ar straujteci.
- 3 Abavas Velnakmens** – izsenis viens no populārākajiem „Kurzemes Šveices” tūrisma objektiem ar skaistu skatu uz senleju. Braucot pa upi, kā lai zina, kur kāpt krastā?
- 4 Plosti** – pirmā lielākā labiekārtotā ūdenstūristu apmetne u.c. pakalpojumi.
- 5 Amulas un Imulas ietekas** un Abavas posms starp tām ar izteiktu straujteci un nelieliem dolomīta atsegumiem upes gultnē un krastā (sk. arī Amulas un Imulas maršrutus). Pie Amulas ietekas kempings „Lejas Langsēde”.
- 6 „Zviedru cepure”** – no upes līkumiem būs manāma rodeļu trase (ziemā – kalnu slēpošanas trase), pie kuras atrodas **Zviedru cepure** – senkapi vai sena kulta vieta.
- 7 Drubazu botānikas taka** – viena no interesantākajām novada dabas un izziņas takām ar dzīvei savvaļā pielāgotiem mājlopiem, gidu, trulīti pāri Abavai u.c. Telšu vieta.
- 8 Sabile** – Latvijas „Vīna galvaspilsēta” ar **Vīna kalnu, Sabiles pilskalnu, luterāņu baznīcu, bijušo Sinagogu** (labi redzama no upes), **Amatnieku centru, Pedvāles brīvdabas mākslas muzeju, vēsturisko centru** – pilsētbūvniecības pieminekļi u.c. objektiem. Sabilē vairākas peldvietas.
- 9 Abavas rumba** – krāčveidīgs vairākpakāpju ūdenskritums. Aiz tā labajā pusē atrodas **Čigāņu sala**, bet aiz ūdenskrituma seko straujtece – **Lašu brasls**. Aiz tā atrodas neparasti liels upes paplašinājums (**Platene**). Pamēģiniet sataustīt upes gultni ar airi! Pie Abavas rumbas – telšu un atpūtas vieta.
- 10 Kaķu rumba** – mazūdens periodā izteikta krāce ar zemūdens dolomīta atsegumiem, aptuveni 2 km lejpus iepriekšējā objekta. Otru Abavas rumbu gan šeit negaidiet! Abavas kreisajā krastā aiz salas – dažus metrus augsts **smilšakmens – dolomīta atsegums**. Atpūtas vieta „Kaķu rumba”.
- 11 Avoti** – „Jūras laivu” bāze Abavas kreisajā krastā. Labiekārtota ūdenstūristu apmetne.
- 12 Renda** – kādreizējais hercoga Jēkaba manufaktūru centrs. Apskatāmi **Īvandes ūdenskritumi, luterāņu baznīca, Velna laiva, Lielrendas muižas ansamblis** u.c.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**  920 Kukšu muiža, 63181545

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Abava ir viena no dažām Latvijas ūdenstūristu upēm, kuras krastos ir pieejams salīdzinoši plašs tūrisma mītņu, ūdenstūristu apmetņu/ telšu vietu (piemēram, iepretim Čužu purvam, Postos, Lejaslangsēdē, Drubazās, pie Abavas rumbas, Vecupēs, Avotos) klāsts.

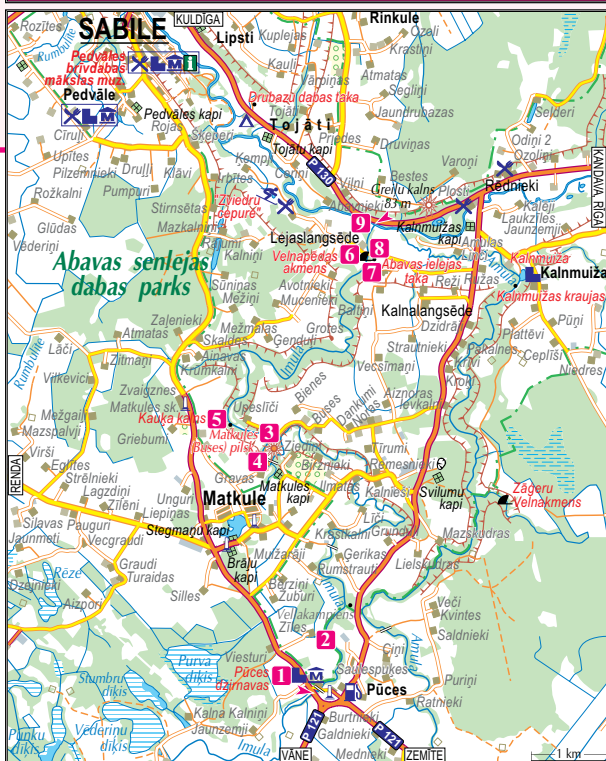
**Veikali:** Kandavā, Sabilē un Rendā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Kandavā, “Zviedru cepurē”, Sabilē un Rendā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049;  
[www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.laivo.lv](http://www.laivo.lv), 29356019

**Tūrisma informācija:** [www.kandava.lv](http://www.kandava.lv), [www.sabile.lv](http://www.sabile.lv), [www.renda.lv](http://www.renda.lv)

110 km 13 km ~3 stundas  
No Pūcēs līdz ietekai Abavā



#### MARŠRUTA APRAKSTS

Kaut arī maza, – upe, kas prasis aktīvu rīcību, ātru lēmumu pieņemšanu un atsevišķās vietās radīs adrenalīna pieplūdumu braucēja asinīs. Potenciāli bīstamās vietas ir dažāda veidu šķēršļi: koku aizgāzumi, atsevišķi nokrituši vai pāri upei noliekušies koki, bebru aizsprosti (daži braucami), piespiedes pie dolomītu klintīm vai stāvajiem krastiem, atsevišķi laukakmeņi vai dolomīta atlūzas upes gultnē, krāčaināki upes posmi, saliņas u.c. Imulai raksturīgi strauji līkumi, kas pie liela straumes ātruma ne vienmēr ļauj izvērtēt situāciju nākamajā upes posmā, tādēļ ieteicams izmantot nelielās „kabatiņas” vai atstraumes, kur piebremzēt laivu, apstāties un pieņemt lēmumu par turpmāko

rīcību. Lielākos palos, kad ir applūdušas palienes, ir vairāk šādu islaicīgu apstāšanās vietu. „Apnesienu” skaits ir atkarīgs no ūdens līmeņa (vidēji kādi desmit) un to visvairāk ir dažu kilometru posmā lejpus Pūcēs dzirnavām. Neskatoties uz iepriekš minēto – Imula ir ļoti interesanta un „normāli” braucama upe, kuru cilvēka darbība ir maz ietekmējusi.



Langsēdes klintis

Abavas kreisā krasta pieteka – Imula ar izteikti dziļo un neparasti ainavisko ieleju ir viena no skaistākajām Kurzemes mazajām upēm. Tās vieglā sasniedzamībā un relatīvi isais maršruts nodrošinās lieliskus aktīvās atpūtas brīžus, kurus var papildināt ar apkāmes interesantāko objektu izziņu.

**Laiks:** Pavasara pali, pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām, pēc sniega kušanas. Upe vasaras laikā parasti nav braucama.

**Laivas:** Kanoes, kajaki, piepūšamās laivas, ar kurām var ātri manevrēt un viegli apnest apkārt šķēršļiem (pa mežu, stāviem krastiem).

**Attālums no Rīgas:** 110 km.

**Sākums:** Tilts pie Pūcēs dzirnavām. Upes kreisajā krastā virs tilta ir relatīvi ērta iekāpšanas vieta.

**Galapunkts:** Pie Imulas ietekas Abavā vai dzelzsbetona tilta 400 m pirms tās ietekas Abavā.

**Garums:** 13 km.

**Aptuvenais laiks:** ~3 h.

**Upes kritums:** Salīdzinoši liels – visā posmā – 41 m, vidējais – 3,2 m/km. Kritums palielinās pirms ietekas Abavā un tas ir arī jūtams praksē.

**Grūtības pakāpe:** Atkarībā no ūdens līmeņa un straumes ātruma. G.k. – vidējās grūtības. Var būt arī ekstrēmi!

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Pūcēs un atgriezties ar otru no Imulas lejteces (pie tilta), vai arī velosipēdu (8 km, pārsvarā – asfalts).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt arī tālāk pa Abavu (sk. Abavas maršrutu). Ja pietiek laiks, var nobraukt blakus esošo Amulu (sk. Amulas maršrutu).

**Der zināt!** Pirms bīstamām vietām ieteicams savlaicīgi izkāpt, novērtēt tās un nepieciešamības gadījumā laivu apnest pa krastu.



Velnapēdas akmens



Imula vidustecē



Imula pie ietekas Abavā



Imula pie Vītiņiem



Matkules (Buses) pilskalns



Informācijas stends pie Vītiņiem



Maršruts visā garumā ietilpst **Abavas senlejas dabas parka** teritorijā. Abavas senlejas posms no Kandavas līdz Sabīlei ir no ainaviskā un reljefa viedokļa izteiksmīgākais upes ielejas posms Kurzemes novadā. Abavas ielejas dziļums sasniedz 30 – 40 m, platums – līdz pat kilometram. Teritorija izceļas ne tikai ar lielu bioloģisko (> 800 augu sugu) un biotopu daudzveidību, dabas pieminekļiem – avotiem, ūdenskritumiem, iežu atsegumiem, dižakmeņiem, bet arī ar daudzjiem kultūrvēstures pieminekļiem – pilskalniem, baznīcām, senkapiem, kulta vietām, kultūrainavu, kā arī mazpilsētām – Kandavu un Sabīli, kuru centri ir pilsētībūvniecības pieminekļi. Sabīles Vīna kalns un Pedvāles mākslas brīvdabas muzejs ir Latvijas mērogā populāri tūrisma objekti. Lai „uzturētu” ielejas ainavu, Drubazās u.c. „saimnieko” dzīvei savajā pielāgotie mājlopi. Tūristiem izveidotas dabas takas un maršruti.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRĀSTOS VAI TUVUMĀ

**1 Pūces dzirnavas** – blakus 19. gs. beigās celtajām dzirnavām atrodas ģenerāļa L. Bolšteina atpūtas namiņš ar piemiņas istabu un vecu **laukakmeņu tiltu** pāri Imulai.

**2 Imulas dolomīta klintis** – dolomīta atsegums lejpus Pūcēm upes kreisajā krastā.

**3 Matkules (Buses) pilskalns** – populārs tūrisma objekts ar skatu uz Imulas ieleju un plašām skatu perspektīvām uz pilskalnu no Imulas ielejas kreisā krasta.

**4 Matkules Baznīcas kalns** – iepretim Matkules (Buses) pilskalnā upes pretējā – kreisajā krastā. Nezinātājam grūti atpazīstams, apaudzis ar kokiem.

**5 Ķauķa kalns** – saukts arī par Kursas Staburagu. Imulas ielejas kreisā krasta stāvajā nogāzē pāri šūnakmens veidojumiem gāžas vairāk nekā 20 m augsta krāčveidīga **ūdenskrituma** ūdeņi, kas īpaši iespaidīgi sniega kušanas laikā un pēc lietavām.

**6 Velnapēdas akmens** – akmens ar velna pēdai līdzīgu „nospiedumu” tā virspusē. Atrodas Imulas gultnē un pie augstāka upes līmeņa var būt zem ūdens.

**7 Langsēdes klintis** – dažus metrus augsts atsegums Imulas labajā krastā pie Vītiņu mājām. Ģeoloģiskās izpētes laikā atbrīvots no veģetācijas un noslīdeņiem, tādēļ ļabi saskatāms arī no upes.

**8 Abavas ielejas takas** – Vītiņu māju saimniece piedāvā gida pavadībā izstaigāt Imulas ieleju un apmeklēt tās interesantākos objektus.

**9 Abavas senleja** – viena no iespaidīgākajām Latvijas reljefa lielformām, ko sākotnēji veidojušas ledāja kūstošo ūdeņu straumes.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**  920 Kukšu muiža, 63181545

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Pie Matkules (Buses) pilskalna, pie Vītiņu mājām (ir informācijas stends).

**Veikali:** DUS Pūcēs, Kandavā, Sabīlē.

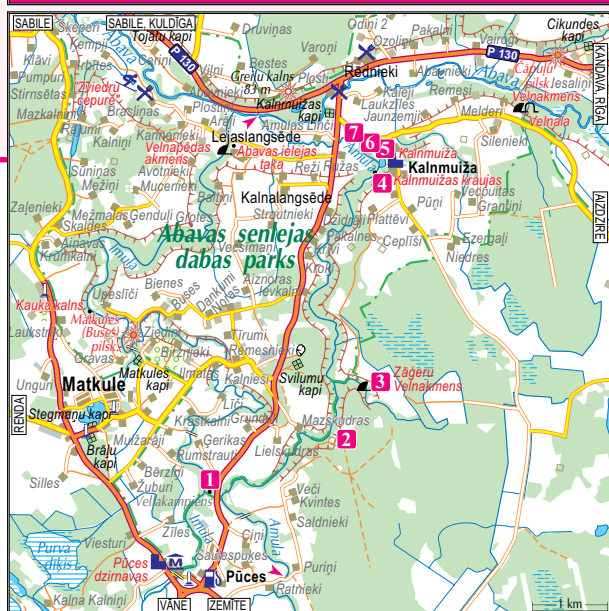
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Kandavā, Sabīlē.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.kandava.lv](http://www.kandava.lv), [www.sabile.lv](http://www.sabile.lv)

# 5 AMULA

110 km 10 km ~3 stundas  
No Pūcēm līdz ietekai Abavā



## MARŠRUTA APRAKSTS

Ļoti līdzīga Imulai. Ja vienā upē ir laivošanai piemērots ūdens līmenis, tāds būs arī otrā, tādēļ abas upes ir vērts nobraukt vienā reizē, jo pēc nedēļas ūdens var izrādīties par maz. Amula ir upe aktīviem braucējiem, potenciāli bīstamās vietas un braukšanas taktika līdzīga kā Imulā. „Apnesienu” skaits ir lielāks, taču tādas problēmvietas koncentrējas g.ķ. upes lejtecē – aiz Kalnmuīžas bijušo dzirnavu aizsprosta, īpaši aiz Plostu – Pūču tilta, pie kura braucienu var arī beigt. Pārējā posmā upe ir pavisam „normāli” braucama.



Cimmermaņu kraujas

Abavas kreisā krasta pieteka – Amula ar ne mazāk izteikto un skaisto ieleju kā tās „dvīņu māsa” – Imulai un iespaidīgām dolomīta kraujām un atsegumiem arī būs sava veida pārsteigums šeit nebijušajiem. Upes ielejas telpiskā varenība atklājas tikai bezlapu periodā, – laikā, kad Amula ir piemērota laivošanai.

**Laiks:** Pavasara pali, pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām, pēc ilgstošas sniega kušanas. Upe vasaras laikā parasti nav braucama.

**Laivas:** kanoe, kajaki, piepūšamās laivas, ar kurām var ātri manevrēt un viegli apnest apkārt šķēršļiem (pa mežu, stāvēmu krastiem, aizsprostam).

**Attālums no Rīgas:** 110 km.

**Sākums:** Tilts starp Ratnieku un Puriņu mājām. Upes kreisajā krastā aiz tilta ir relatīvi ērta iekāpšanas vieta.

**Galapunkts:** Pie Amulas ietekas Abavā (apmetne „Lejas Langsēde”) vai pie Plostu – Pūču tilta.

**Garums:** 10 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 3 h.

**Upes kritums:** Salīdzinoši liels – visā posmā – 34,9 m, vidējais – 3,5 m/km. Lielākais kritums ir starp Zāģeru Velnāknem strautu un Kalnmuīžu.

**Grūtības pakāpe:** atkarībā no ūdens līmeņa un straumes ātruma. G.ķ. – vidējās grūtības. Var būt arī ekstrēmi!

**Loģistika:** Automašīnu var atstāt sākuma punktā un atgriezties ar otru automašīnu no plānotā galapunkta. Pēc automašīnas var atgriezties arī ar velosipēdu (9 km, pārsvarā – asfalts).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt arī tālāk pa Abavu (sk. Abavas maršrutu). Ja pietiek laiks, var nobraukt blakus esošo Imulu (sk. Imulas maršrutu).

**Der zināt!** Pirms bīstamām vietām ieteicams savlaicīgi izkāpt, novērtēt tās un nepieciešamības gadījumā laivu apnest pa krastu. Esiet uzmanīgi!



Bebru dambis



Zāgeru Velnakmens



Kalnmuīžas dzirnavu aizsprosts



Kalnmuīžas atsegums leļpus dzirnavā



Amulas lejtece



Maršruts visā garumā ietilpst **Abavas senlejas dabas parka** teritorijā. Abavas senlejas posms no Kandavas līdz Sabilei ir no ainaviskā un reljefa viedokļa izteiksmīgākais upes ielejas posms Kurzemes novadā. Abavas ielejas dziļums sasniedz 30 – 40 m, platums – līdz par kilometram. Teritorija izceļas ne tikai ar lielu bioloģisko (> 800 augu sugu) un biotopu daudzveidību, dabas pieminekļiem – avotiem, ūdenskritumiem, iežu atsegumiem, dižakmeņiem, bet arī ar daudziem kultūrvēstures pieminekļiem – pilskalniem, baznīcām, senkapiem, kulta vietām, kultūrainavu, kā arī mazpilsētām – Kandavu un Sabili, kuru centri ir pilsētībūvniecības pieminekļi. Sabiles Vīna kalns un Pedvāles mākslas brīvdabas muzejs ir Latvijas mērogā populāri tūrisma objekti. Lai „uzturētu” ielejas ainavu, Drubazās u.c. „saimnieku” dzīvei savajā pielāgotie mājlopi. Tūristiem izveidotas dabas takas un maršruti.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Vellakampiens** – nostāstiem bagāta vieta, kur Plostu – Pūču ceļam katra no savas puses pietuvojas Imulas un Amulas dziļās ielejas. Laivojot pa upēm, šī vieta nav atpazīstama, tādēļ apskatāma, braucot pa ceļu.

**2 Cimmermaņu krauja** – iespaidīgs un stāvs Amulas labā krasta ielejas nogāzes posms ar nelieliem dolomīta u.c. nogulumiežu atsegumiem aiz Mazskudrām. Nezinātājam kā objekts dabā grūti atpazīstams.

**3 Zāgeru Velnakmens** – atrodas Amulas labā krasta pietekas – straute gravā (ap 20 min gājiens no upes). Uz iespaidīgā un apsūņojušā akmens (30 m<sup>3</sup>) virsmas iekalts krusts – sena pagastu robežzīme.

**4 Kalnamuižas kraujas augšējais atsegums** – īsi pirms dzirnavu aizsprosta. Tā kā upes krasti viscaur ir stāvi un ik pa brīdim redzams kāds dolomīta atsegums, iespējams, ka šo objektu dabā ne visi atpazīs.

**5 Kalnmuīža** – bijušā muižas kompleksā šobrīd tiek atjaunota kungu māja, kur plānots izveidot tūristu mītni, semināru telpas u.c. Atrodas skaistā vietā ar skatu uz Abavas un Amulas ielejām.

**6 Bijušās Kalnmuīžas dzirnavas** – saglabājies ļoti iespaidīgs bijušo dzirnavu aizsprosta dambis un atsevišķas dzirnavu ēkas. Laivu var apnest pa labo krastu.

**7 Kalnamuižas kraujas atsegums leļpus dzirnavu aizsprosta** kā monolīta siena izstiepjas līdztekus upes kreisajam krastam. Vizuāli un ainaviski iespaidīgākais Imulas un Amulas ieleju atsegums. **Citi objekti** – sk. pie Imulas apraksta.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**   920 Kukšu muiža, 63181545

**Ūdenstūristu apmetnes:** Pie Amulas ietekas Abavā – „Lejas Langsēde” ar nepieciešamo labiekārtojumu. Privatīpašums, palikšana jāsaskaņo ar īpašnieku!

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** DUS Pūcēs, Kandavā, Sabilē.

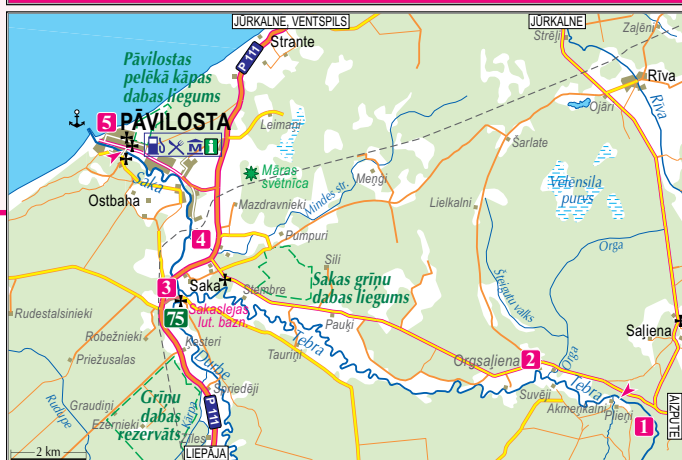
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Kandavā, Sabilē.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.kandava.lv](http://www.kandava.lv), [www.sabile.lv](http://www.sabile.lv)

# 6 TEBRA, SAKA

200 km 26 km ~4,5 stundas  
No Pļieņiem līdz Pāvīlostai



Nepelnīti aizmirsta vai nenovērtēta, tāda, kur vēl kādreiz gribas atgriezties – tā ir Tebra. Upe ne tikai ar skanīgu un „cietu” nosaukumu, bet arī spēcīgu raksturu. Īpaši, dzīvības mošanās laikā, kad laivotāju noteikti pavadis kāda mežacūku ģimene. Tebrai pilnīgs pretstats ir Saka – liela, mierīga, nesteidzīga ...



Tebra maršruta sākumā

## MARŠRUTA APRAKSTS

Jau pats sākums pie Pļieņu krāces liecina, ka brauciens pa Tebru pavasara pusē nebūs garlaicīgs un prasīs zināmas iemaņas. Aiz Pļieņiem upe kļūst šaurāka (apmēram divu kanoe laivu platumā), tādēļ jāreķinās ar jebkuru šķērslī – koku, akmeni, salu vai koku sanesumu. Neskatoties uz tiem, upe ir ļoti labi laivojama. Pirmais orientieris ir bijušās Orgsajienas dzirnavas, precīzāk – tas, kas palicis pāri no kādreiz iespaidīgo dzirnavu godības. Var tikai iedomāties, kā šeit izskatījās nepilnu gadsimtu agrāk! Tālākajā upes posmā līdz pat tiltam pie Tauriņu mājām nav zīmīgu orientieru. Pie minētā tilta – koku sastrēgums. Jo vairāk tuvojamies Tebras un Durbes satekas vietai – Sakai, jo lēnāka un platāka kļūst upe. Saka līdz pat Pāvīlostai ir plats „dīķis”, bet laivotājam tas ir vieglākais nokļūšanas veids līdz Pāvīlostai.

**Laiks:** G.k. pavasarī – līdz maijam, var mēģināt arī pēc ilgstošām lietavām un rudenos. Vasarā Tebra praktiski nav braucama. Saka braucama visu gadu.

**Laivas:** Kanoe, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 200 km.

**Sākums:** Iepretim Pļieņiem. No Pāvīlostas – Apriķu ceļa atzarojas neliels sānu ceļš, kas beidzas Tebras upes labajā krastā.

**Galapunkts:** Pāvīlostā.

**Garums:** ~ 20 km (Tebra) + 6 km (Bārta) = 26 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 4,5 h.

**Upju kritums:** Tebrai kopējais kritums posmā ~ 12 m (0,6 m/km), Sakai 0,4 m.

**Grūtības pakāpe:** Atkarībā no ūdens līmeņa. Pa Tebru – drīzāk vidējās grūtības maršruts.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Pāvīlostā, otru iepretim Pļieņiem. Automašīnai var braukt pakaļ arī ar velosipēdu (kopā 18 km, t.sk. pa sliktas kvalitātes grants ceļu – 13 km).

**Alternatīvas:** Maršrutu var beigt pie Ventspils – Liepājas šosejas tilta, jo brauciens pa Saku pēc Tebras būs salīdzinoši garlaicīgs.

**Der zināt!** Lielā straumē atsevišķas vietas var būt ekstrēmas! Uzmanieties no malu zvejnieku atstātajiem armatūras stieņiem!



Orgsajienas dzirnavu apkārtnē





Bistami šķēršļi upē



Tilts pie Tauriņu mājām



Sakas dzelzceļa tilta ledgrieži



Saka



Plieņu krāce



**Pelēkās kāpas dabas liegums** Pāvilostā ir viens no jaunākajiem Latvijas dabas liegumiem, kas izveidots 2007. g. Latvijas lielākās pelēkās kāpas biotopa aizsardzībai. Pelēkās kāpas apskates nolūkos ir izveidots autostāvlaukums, biļešu kase, laipu takas, informācijas stendi un neparastas formas skatu platforma.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRĀSTOS VAI TUVUMĀ

**1 Plieņu krāce.** Iepretim Plieņu mājām Tebras gultni visā upes platumā šķērso neliela vairākpakāpju dolomītiežu kāple, kas mazūdens periodā veido jaukus miniatūrus ūdenskritumiņus. Pavasaros šajā vietā veidojas krāce. Pāri upei – trosu tilts.

**2 Bijušās Orgsaļienas dzirnavas** – pastāvējušas un darbojušas laika posmā no ~ 1820. – 1940. g. Vairākkārt nozīmīgi cietušas – 1917. g. ugunsgrēkā un 1940. g. plūdos, kad pali sagrāva dzirnavu dambi. Pagājušā gadsimta divdesmitajos gados dzirnavās ražoja elektroenerģiju. Te darbojās gateris, smēde, vilnas vērptuve un austuve. Mūsdienās dzirnavu vietā ir palikušas tikai baidas bijušās manufaktūras drupas.

**3 Sakas un Durbes satekas vieta** – nozīmīga vieta dažādos laikos. Tebras labajā krastā atradusies kuršu pils ar senpilsētu, bet viduslaikos šī bija stratēģiska vieta ar jūras ostu, kurā iebraukuši kuģi no Holandes. Turpat – Sakaslejas pilskalns un Sakaslejas luteriešu baznīca (16. – 18. gs.).

**4 Bijušā Ventspils – Liepājas dzelzceļa tilts** – Latvijas pēdējās neatkarības laikā likvidēto dzelzceļa līniju „spilgts paraugs”. Sakā iespaidīgas konstrukcijas **ledgrieži** pirms tilta. Aiz tilta upes labajā krastā augsti skursteņi (orientieris zvejniekiem) – bijusi **spirta dedzinātava**.

**5 Pāvilostā** nozīmīgākie apskates objekti ir: **Upesmuiža, Upesmuižas parks, Simtgades parks, Piecdesmitgades parks, Vētras priedes, Novadpētniecības muzejs, Pāvilostas jūrakmens un Pelēkā kāpa.**



Plieņu krāce tuvplānā

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:



27 Mežgaļi, 63449411,



75 Ievlejas, 29124128,



382 Lejasraķi, 63497915

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Pāvilostā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Pāvilostā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

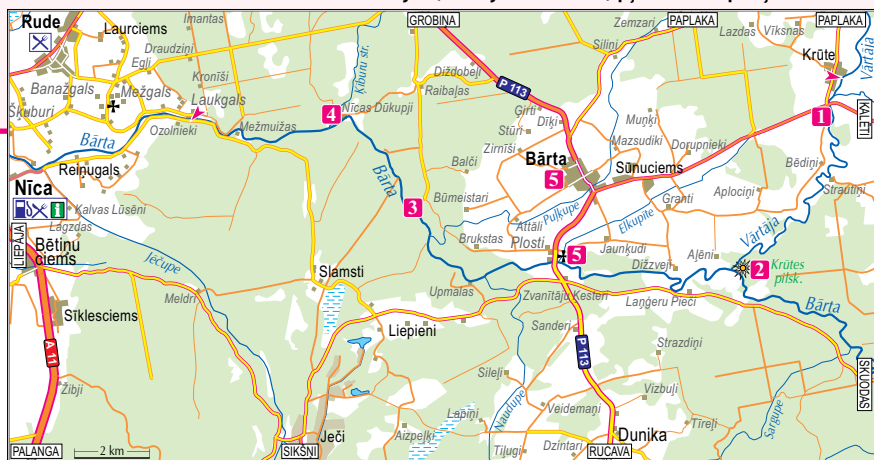
**Tūrisma informācija:**

[www.liepaja.lv](http://www.liepaja.lv), [www.liepajasrajons.lv](http://www.liepajasrajons.lv), [www.pavilosta.lv](http://www.pavilosta.lv)

# 7 VĀRTĀJA, BĀRTA

230 km  $\longleftrightarrow$  29 km  $\oplus$  ~5,5 stundas  
**No Krūtes līdz Laukgalam**

Vārtāja, iespējams, ir mazāk pazīstama kā upe pa kuru var arī laivot. Bārta gan būs noteikti dzirdēta. Tātad, vismaz divi iemesli, kādēļ mēģināt apvienot divas atšķirīgas upes vienā maršrutā. Vai zinājāt, ka Vārtājas (un Lejaskurzemes) plavas sauc par Jānkām?



## MARŠRUTA APRAKSTS

Vārtāja ir salīdzinoši „mierīga” upe, kuras vienīgais nopietnais šķērslis (līdz un pēc tā apnesienu nav) ir bijušo dzirnavu aizsprosta paliekas aptuveni stundas brauciena attālumā no Krūtes tilta, kas dabā izpaužas kā spēcīga laukakmeņu krāce ar bijušā dambja atliekām abos krastos. Drošs paliek drošs, mazākā ūdens līmenī laivu apnesam pa kreiso pusi. Pirms dambja straujtece un aiz tā seko straujāks upes tecējums. Pēc aptuveni pusstundas brauciena Vārtāja ieplūst krietni platākajā Bārtā, kuras sākums meklējams Žemaitijas augstienē. Pēc aptuveni stundas brauciena pa lēnu un šķīet – straumes apdalītu upi (pretvējšli) esam pie Grobiņas – Rucavas ceļa tilta. Īsi pirms un arī pēc tilta Bārtas raksturs mainās – tajā parādās straume un salas, kas gultni sadala vairākās daļās. Posmā līdz bijušam šaurisliežu dzelzceļa tiltam (vēl aptuveni stundas brauciens) ir lielākais upes kritums, kas komplektā ar straumes raito tecējumu to padara ūdenstūrismam ievērojami pievilcīgāku. Līdz minētajam tiltam posmā no Grobiņas – Rucavas

ceļam Bārtas upē ir redzamas arī citu, t.sk. koka tiltu paliekas, kā arī vairākas atpūtas bāzes upes labajā krastā. Pie Laukgala Bārta „iznāk” no meža un jau kilometru pirms maršruta galapunkta gar tās abiem krastiem izlokas ceļi.

**Laiks:** G.k. pavasarī – līdz maijam. Var mēģināt arī pēc ilgstošām lietavām un rudenos. Vasarā laivu braucieniem piemērotāka ir Bārta (sk. alternatīvas), taču tā vietām ir stipri aizaugusi, īpaši vasaras vidū un otrā pusē.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 230 km.

**Sākums:** Krūtes (Mazkalētu) tilts. Iekāpšana no labā krasta.

**Galapunkts:** Laukgals. Izkāpt var gan upes kreisajā, gan labajā krastā, jo abos ir ceļi, pa kuriem var nokļūt līdz Nici.

**Garums:** 9 km (Vārtāja) + 20 km (Bārta) = 29 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 5,5 h (Vārtāja 1/5 no kopējā laika)

**Upju kritums:** Vārtājai visā maršrutā kritums ~ 4,4 m (0,48 m/km), Bārtai ~ 5,0 m (0,25 m/km).

**Grūtības pakāpe:** Vieglis maršruts, īpaši pa Bārtu, kam nav nepieciešama iepriekšēja pieredze.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Krūtes tilta apkārtnē, otru – galapunktā.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt arī līdz Nici (vēl 5 km), taču jau pie Dūkupjiem upes līmenis atrodas tikai 1,6 m virs jūras līmeņa. Upe tālākajā posmā ir regulēta un lejtece tek cauri polderiem, dambju sistēmas ieskauda. Braucienu pa Bārtu var uzsākt arī no vecā Skodas ceļa (grantēts) un Sedviņu ceļa krustojuma vietas (vēl 11 km), kas no laivošanas viedokļa ir interesantāks par upes vidusteci un lejteci.

**Der zināt!** Augstāk minētajām Vārtājas aizsprosta paliekām laivu labāk apnest apkārt pa kreiso pusi. Esot pierobežā, līdzi jābūt pašiem.



Vārtājas bijušo dzirnavu aizsprosts



Uz bijušā aizsprosta dambja



Norāde pie Krūtes pilskalna



Vārtājas un Bārtas satekas vieta



Grobiņas – Rucavas ceļa tilts



Šaursliežu dzelzceļa tilts



Bārta ietek Liepājas ezera dienviddaļā. Liepājas ezera aizsardzības nolūkos ir izveidots **Liepājas ezera dabas liegums**. Seklais un aizaugošais (aizaugums ap 40 %) piejūras ezers ir viens no nozīmīgākajiem Baltijas jūras piekrastes ligzdojošo un migrējošo putnu ezeriem, kurā konstatētas > 100 putnu sugas. Tā ir arī ne mazāk nozīmīga daudzdu iesāļiem biotopiem raksturīgu augu sugu dzīves vieta. Liepājas ezera ziemeļaustrumu krastā paliņu pļavu (Vītiņu pļavas) apsaimniekošanas nolūkos ir izlaisti dzīvei savvaļā pielāgotie mājlopi, izveidots skatu tornis.

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Durbes – Vārtājas senleja** – iespaidīgs reljefa veidojums Vārtājas upes vidustecē un Ietecē, kura apjomīgās formas vislabāk ir novērojamas, braucot pa Grobiņas – Priekules vai Bārtas – Kalētu ceļu.

**2 Krūtes pilskalns** atrodas Vārtājas kreisajā krastā pie ietekas Bārtā. Uzstādītā koka norāde „Vārtājas pilskalns” ir nedaudz maldinoša, jo Vārtājas pilskalns, kas savulaik bija ordeņa fogta pils vieta, atrodas netālu no Virgas, Grobiņas – Priekules ceļa malā.

**3 Šaursliežu dzelzceļa tilts** – t.s. Vīles tilts pāri Bārtai, šķiet, ir viens no neparastākajiem Latvijas dzelzceļa tiltiem. Līdz mūsdienām saglabājušies tikai tilta divi dzelzsbetona balsti un tos savienjošā dzelzs konstrukcija (viena tās daļa mūsdienās kalpo kā kājnieku tilts pāri Grobiņas ūdenskrātuvei). Kā liecina Latvijas Dzelzceļa vēstures muzeja avotos pieejamā informācija, dzelzceļa līniju Dubenī (Grobiņas pagasts) – Rucava uzbūvēja vācu armija 1916. g. Pēc sešiem gadiem tā tika pagarināta līdz Liepājai, bet 1932. g. to pārnagloja no 600 mm uz 750 mm platumu. Līniju slēdza 1960. gadā. Pa dzelzceļu pārvadāja gan pasažierus, gan kokmateriālus u.c. preces.

**4 Bārtas dabas taka** – ap divus kilometrus garā taka izveidota Bārtas labajā krastā un tās galvenais apskates objekts ir ap 2 m augstais **Dūkupju ūdenskritums**. Pavērojiet, kāds dabas materiāls veido šī ūdenskrituma pamatni? Pie Dūkupju mājām – hidroloģiskais postenis (kopš 1949. g.).

**5** Pa ceļam Bārtā var apskatīt **Bārtas Romas katoļu draudzes baznīcu** (celta 2002. g.) un **Bārtas muzeju**, kurā var iegūt informāciju un iepazīt eksponātus, kas saistīti ar Bārtas novada kultūrvēsturiskajām tradīcijām.

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

- |                                      |                                  |
|--------------------------------------|----------------------------------|
| <b>5</b> Sipoli, 29590033,           | <b>47</b> Vizulji, 63430516,     |
| <b>72</b> Brakši, 63469555,          | <b>78</b> Vērbeļnieki, 29138565, |
| <b>87</b> Jūrmalji, 63454490,        | <b>88</b> Kalnenieki, 29184470,  |
| <b>123</b> Šķiperi, 26421276,        | <b>192</b> Smilgas, 63430589,    |
| <b>369</b> Jūrnieka ligzda, 26596877 |                                  |

**Ūdenstūristu apmetnes:** Upes krastos saglabājušās trīs atpūtas bāzes.

**Veikali:** Bārtā, Nicā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Nicā, Bernātos, Liepājā.

**Laivu noma:** Brīvdienu māja Šķiperi,

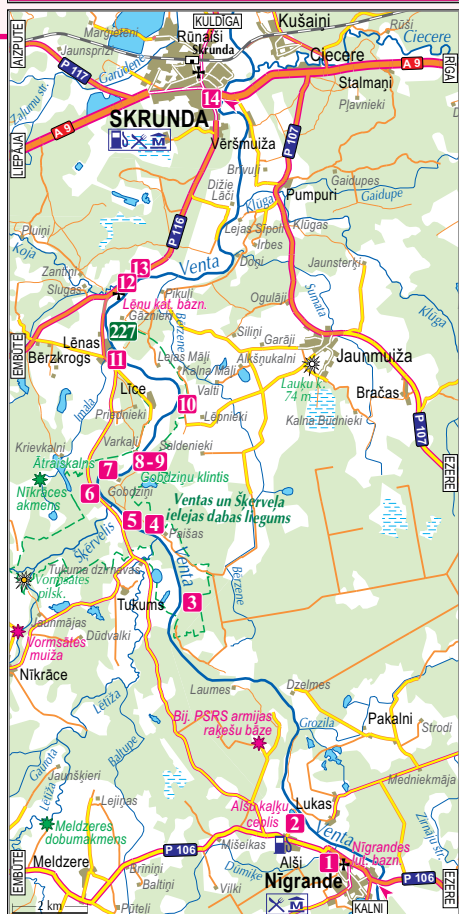
<http://skiperi.celotajs.lv/>, 26421276

**Tūrisma informācija:** [www.liepaja.lv](http://www.liepaja.lv) [www.liepajasrajons.lv](http://www.liepajasrajons.lv)

# 8 VENTA

160 km 32 km ~6 stundas

No Nīgrandes līdz Skrundai ★★ ★



Ja plānots mierīgs un neseidzīgs atpūtas brauciens divatā vai plašākā sabiedrībā un nav mazsvarīgi, kas atrodas upes abos krastos, – Venta būs istā!

## MARŠRUTA APRAKSTS

Par Ventu no laivošanas viedokļa nav daudz ko piebilst: lielākā un platākā Kurzemes upe ar samērā mierīgu plūdumu. Minētajā maršrutā nepārvaramu šķēršļu nav, tomēr sava veida Ventas „klasika” ir pretvējš, tādēļ garākiem braucieniem nevajadzētu izvēlēties piepūšamās laivas. No braukšanas, ainaviskā un krastos esošo apskates objektu viedokļa šis ir viens no interesantākajiem upes posmiem. Arī pati Venta vēl nav „tik” plata, kā lejtecē. Patikama pārmaiņa upes plūdu mērķu sekos pēc Lētīžas un Šķerveļa ietekām, kur dažu kilometru garumā ir izbaidāms lielākais kritums. Tā kā upes ieleju ieskauj dažādu ģeoloģisko periodu nogulumieži, dažviet upes gultnē ir izveidojušās nelielas krāces un straujtecēs ar brasliem, bet tās krastos slejas divi ļoti iespaidīgi atsegumi. Vasaras otrā pusē upi seklākās vietās aizaug ar mieldriem, taču tas kopējā pārvietošanās ātrumu kanoe laivām būtiski neietekmē.



Varkaļu krāce

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: maijs – septembris, īpaši vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoe, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 160 km.

**Sākums:** Nīgrandes tilts. Izkāpšana no kreisā krasta aiz tilta.

**Galapunkts:** Skrundas tilts. Izkāpšana upes kreisajā krastā aiz tilta.

**Garums:** 32 km. **Aptuvenais laiks:** ~ 6 h.

**Upes kritums:** Visā posmā ~ 11,2 m, vidējais – 0,3 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vieglis maršruts, piemērots grupu un ģimenes braucieniem.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Nīgrandes tilta apkārtnē, otru – Skrundā. Automašīnai var braukt arī pakājā veļosipēdu, taču jāreķinās ar ļoti sliktas kvalitātes grants ceļiem (kopā 27 km, t.sk. pa granti – 18 km) un aptuveni divu stundu (ja laba fiziskā forma) ilgu braucienu.

**Alternatīvas:** Maršrutu var sākt arī no Ezeres (sk. Vadakstes maršrutu), vai no Skrundas pa Ventu turpināt līdz Kuldīgai vai pat Ventspilij.

**Der zināt!** Venta ir ne tikai liela, bet vietām – arī dziļa upe!



Tilts pie Nīgrandes



Tālumā – Gobdziņu klintis



Lēnu muiža



Lēnu katoļu baznīca



**Ventas un Šķērveļa ielejas dabas liegums**, kurā ietilpst maršruta vidusdaļa, ir viens no skaistākajiem Ventas upes ielejas un tās kreisā krasta pietekas – Šķērveļa posmiem ar izteiktu dziļu upju ieleju un tās sānu gravu sistēmu, kurā dažviet redzami dolomīta un smilšakmens atsegumi un straujtecēs. Ventas krastos atsedzas arī izmēros lielākie Kurzemes pamatiežu atsegumi – Ātraskalns un Gobdziņu klintis. Šobrīd lieguma teritorijā nav nekādu labiekārtotu tūrisma elementu.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Nigrandes luterāņu baznīca** – 1775. g. bijušās koka baznīcas vietā Ventas ielejas kreisā krasta nogāzes malā uzsāka mūra baznīcas celtniecību. Ievērojama ar 18. gs. beigās lietajiem zvaniem un tajā pat laikā darināto torņa gaili.

**2 Alšu kaļķa ceplis** – unikāls industriālā mantojuma objekts (celts 1906.–1908. g.), kurā dedzināja apkārtnē plaši izplatītos Perma perioda kaļķakmeņus. Ļoti labi redzams no Ventas. Apmeklējumiem bīstams!

**3 Plieņu atsegums** – nezinātājs neatradīs, atradējs visdrīzāk neatpazīs vai jūtīsies vilies. Tajā pat laikā, šī ir viena no dažām vietām Latvijā, kur Ventas labā krasta aizaugušajā nogāzē nelielā apjomā atsedzas Karbona perioda nogulumieži. To vecums ir vairāk nekā 290 miljoni gadu!

**4 Paišu krāce** – 300 m leļpus Lētiņas ietekas, kritums – 0,35 m.

**5 Atsegumi starp Lētiņas un Šķērveļa ietekām** – dažus metrus augsti un ar veģētāciju daļēji apauguši dolomīta atsegumi: viens kreisajā, divi – labajā Ventas krasta nogāzē.

**6 Krauju krāce** – 700 m leļpus Šķērveļa ietekas iepretim Kraujām. Kritums 0,3 m.

**7 Ātraskalns** – ainaviskākais Ventas ielejas atsegums. Ap 20 m augstajā upes kreisā krasta kraujas lejasdaļā atsedzas smilšakmeņi, bet virs tiem – dolomītieži. Iepretim Ātramkalnam sākas un leļpus tā turpinās **Gobdziņu krāce**, kur 800 m posmā upe nokrīt par 1,5 m.

**8 Gobdziņu klintis** – otrs iespaidīgākais atsegums, kas sastāv no smilšakmens un dolomītiežiem. Kopējais kraujas augstums ap 20 m, garums ap 400 m. Ja Ātrokalnu apspīd rīta saule, tad labākie skati uz Gobdziņu klintīm ir pēcpusdienā un vakaros.

**9 Varkaļu krāce** – sākas Gobdziņu klinšu lejasdaļā, kur upe 200 m posmā nokrīt par 0,75 m. Mazūdens periodā te redzamas izteiktas nogulumiežu kāples.

**10 Lēpnieku (Ketleru) atsegums** – 1–2 m augsts atsegums Ventas labā krasta likumā iepretim Licei pie Lēpniekiem.

**11 Lēnu muiža** – vērts izlīcīt kājas un aizstaigāt līdz dažus simtus metru attālai Lēnu muižai. Dienzēl, kaut arī muižas pils ir iespaidīga, tā šobrīd ir sliktā stāvoklī.

**12 Lēnu katoļu baznīca** – celta 1756. g. un tās pagrabā atrodas divu pēdējo Piltenes bīskapu šķirsti. Pie dievnama – 18. gs. celtā mācītājmāja. Abas ēkas labi redzamas no upes.

**13 Brasls „Elle”** – iespaidīga dolomīta kāple un krāce Ventas gultnē aiz Lēnām.

**14 Skrundas muiža** – muižas pils celta 19. gs. sākumā (pārbūvēta 1881.g.) un piedzīvojuši dažādus laikus kā cietums, nabagmāja un aptieka. Skatoties uz pili no upes, nevilus jāuzdod retorisks jautājums: vai mūsdienās muiža piedzīvo labākus laikus? **Objektus Skrundā** sk. pie Cieceres maršruta.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:

- 42** Garikas, 29147778,
- 96** Bierīņi, 29449245,
- 227** Gāznieki, 29129091,
- 917** Kalnamuiža, 26518660

#### Ūdenstūristu apmetnes:

Kempings „Varkalji”.

**Atpūtas vietas:** Iekārtotas vietas pie Lēnu muižas un Lēnu mācītājmuižas.

**Veikali:** Nigrandē, Lēnās, Skrundā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Skrundā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049;  
[www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;  
[www.laivo.lv](http://www.laivo.lv), 29356019

#### Tūrisma informācija:

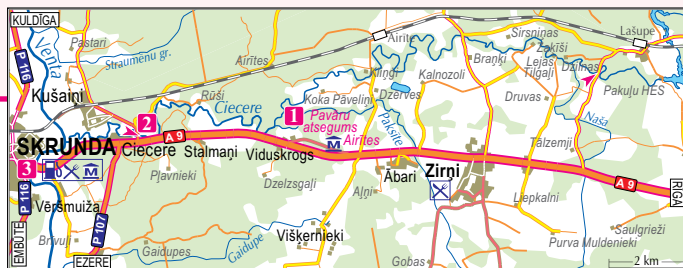
[www.kuldiga.lv](http://www.kuldiga.lv), [www.skrunda.lv](http://www.skrunda.lv)

# 9 CIECERE

130 km 24 km ~4,5 stundas

No Lašupes dzelzceļa stacijas tilta līdz  
Cieceres ciemam

Nelielās, bet ārkārtīgi jaukās Kurzemes mazupes apkaimē nebūs izcilu apskates objektu, taču brauciens pa mežiem un stāvjiem krastiem ieskauto upi, kur vietumis parādās nelieli smilšakmens atsegumi, visdrīzāk paliks labajā atmiņā.



## MARŠRUTA APRAKSTS

Brauciens pa Cieceri var gadīties sprāgs un prasīt zināmu iepriekšējo pieredzi. Tā kā upes krastos zel bagātīgas baltalkšņu audzes, tajā ir daudz sakritušo koku. Taču, vairums no tiem augstākā ūdens līmenī ir apbraucami vai pārbraucami. Kaut arī maršruta veikšanas laikā būs jāsteno vairāki apnesieni nopietnākiem šķēršļiem – upē esošiem koku aizgāzumiem un atsevišķiem lielākiem kokiem, to kopumā ir pietiekami maz, lai traucētu izbaudīt laivojieni. Ciecerei ir salīdzinoši liels kritums, tādēļ visā maršruta garumā pavasarī pavadis jauka straume, kāda atsevišķa krāce un patīkamas straujieteces. Upes krastu ainavu „atsvaidzina” arī nelieli smilšakmens atsegumi, no kuriem daļa gan ir klāta ar noslīdeņiem un krasta veģetāciju. Ciecere lejpus Pakuļu ūdenskrātuves HES ir pazīstama kā populāra ūdenstūrisma sacensību norises vieta.

**Laiks:** Pavasara pali, laiks pēc paliem līdz maijam, pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām, rudenos. Upe vasaras laikā parasti nav braucama.

**Laivas:** Kanoje, kajaki, ar kuriem var veikli manevrēt un viegli apnest apkārt šķēršļiem (aizgāzumi, mežs, stāvi krasti).

**Attālums no Rīgas:** 130 km.

**Sākums:** Tilts pāri Ciecerei uz Rīgas – Liepājas šosejas un Lašupes dzelzceļa stacijas ceļā. Upē var iekāpt no kreisā krasta pirms tilta.

**Galapunkts:** Cieceres ciema tilts (3 km pirms Skrundas). Izkāpšana kreisajā krastā pirms tilta, kur iztek Cieceres avots.

**Garums:** 24 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 4,5 h.

**Upes kritums:** Salīdzinoši liels – visā posmā ~ 33 m, vidējais – 3,2 m/km. Visā maršruta posmā kritums svārstās 1 – 1,9 m/km robežās.

**Grūtības pakāpe:** Atkarībā no ūdens līmeņa. G.k. – vidējās grūtības. Lielos palos var būt atsevišķas ekstrēmas vietas!

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt maršruta sākuma punktā un atgriezties ar otru, kas atstāta galapunktā (15 km, nepilna 1/3 – grants ceļš). Ar velosipēdu to darīt nav ieteicams, jo jābrauc pa valsts nozīmes autoceļu ar intensīvu satiksmi!

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Cieceri tālāk līdz Skrundai (ap 4 km, viens no tiem pa Ventu pret straumi).

**Der zināt!** Pirms aizgāzumiem ir laicīgi jāpiestāj krastā un jāizvairās no potenciālām piespiedēm pie zemu nolikumiem, upē iekritušiem kokiem, atsevišķiem akmeņiem vai cita veida šķēršļiem!



Ciecere maršruta sākumā



Maršruta sākums



Cieceres ainava maršruta vidusdaļā



Bistams šķērslis palos



Cieceres avots



Maršruta galapunkts



**Pavāru atseguma**, kas atrodas Cieceres kreisā krasta nogāzē, aizsardzības nolūkā ir izveidots dabas liegums. Atsegumam piemīt liela ģeoloģiskā un paleontoloģiskā vērtība, taču nezinātājs visdrīzāk pabrauks garām, to pat nepamanījis.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Pavāru atsegums** – neliels, dažus metrus augsts atsegums Cieceres kreisajā krastā. Aizaudzis ar krūmāju un klāts ar noslideniem. Aizsargājams dabas piemineklis. Nezinātājs visdrīzāk to neatpazīs starp pārējiem krasta noslideniem.

**2 Cieceres avots** – labiekārtots avots – populāra ūdens ņemšanas vieta pie Cieceres ciema tilta upes kreisajā krastā.

**3 Skrunda** – kaut arī viena no Latvijas jaunākajām pilsētām, vēsturiskajos avotos minēta kopš 1253. g. Hercoga Jēkaba laikā – ievērojams rūpnieciskais centrs. Apskatāms **Skrundas pilskalns** ar no koka veidotiem pirmo Skrundas ķoniņu krēsliem, **Skrundas luterāņu baznīca** (celtniecība uzsākta 1668. g.), **piemiņas memoriālais vagonis** un **piemiņas akmens** padomju laikā represētajiem Skrundas pagasta iedzīvotājiem Skrundas dzelzceļa stacijā.



Cieceres krācs

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**

**227** Gāznieki, 29129091,  
 **703** Radi, 29538230,

**42** Garikas, 29147778,  
 **702** Zvejnieki, 29715001,  
 **007** Kalnamuiža, 26518660

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Skrundā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Skrundā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:**

[www.saldus.lv](http://www.saldus.lv) [www.skrunda.lv](http://www.skrunda.lv) [www.kuldiga.lv](http://www.kuldiga.lv)

# 10 VADAKSTE

155 km 12 km ~2 stundas  
No Ezeres līdz ietekai Ventā

Kaut arī esam Šengenas dalībvalsts, brauciens pa robežupi tomēr vēl joprojām ir sava veida eksotika. Vadakstes ziemeļu pusē – Latvija, dienvidos – kaimiņzeme Lietuva. Arī pati upe – Ventas labā krasta pieteka, nebūs garlaicīga.



**Laiks:** Pavasara pali, laiks pēc paliem līdz maijam, pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām. Upi vasaras laikā nav ieteicams braukt, īpaši virs Ezeres, kur tā stipri aizaugusi.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 155 km.

**Sākums:**

Ezeres tilts. Iekāpšana no upes labā krasta.

**Galapunkts:** Vadakstes ieteka Ventā.

**Garums:** 12 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 2 h.

**Upes kritums:**

Visā posmā 12,3 m, vidējais – 1 m/km. Visā maršrutā kritums svārstās 1 – 1,9 m/km robežās.

**Grūtības pakāpe:** Atkarībā no ūdens līmeņa. No Ezeres – viegls maršruts, virs tās – vidējas grūtības. Lielos palos var būt atsevišķas ekstrēmas vietas.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Vadakstes ietekas apkārtnē un sākuma punktā atgriezties ar otru spēkratu vai velosipēdu (10 km, grants ceļš).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Ventu līdz Nigrandeī un Skrundai (sk. Ventas maršrutu). Braucienu nav ieteicams sākt augstāk par Alkšņupes ieteku (Vadakstes labā krasta pieteka).

**Der zināt!** Atrodieties pierobežā un laivojot pa Lietuvas robežupi, jābūt līdzī pasei (hermētiski iepakotai)! Saskaņā ar jauno kārtību, laivotāji drīkst izkāpt arī Lietuvas krastā. Aizsprosta paliekām pirms Ezeres laivu gan labāk apnest apkārt!

## MARŠRUTA APRAKSTS

Vadakstes ieleja lejpus Ezeres ir plata un upes krastos vietām piešas nelielas paliņu plavas, bet citur – stāvas un augstas krastu nogāzes. Lietuvas pusē ~ 2 km pirms ietekas Ventā ir izveidojies iespaidīgs morēnas atsegums (g.k. smiltis) ar mākslīgi raktu alu tajā. Minētajā posmā Vadakstei ir salīdzinoši liels kritums, tādēļ laivu pavasarī pavadīs jauka straume, bet patīkamu pārmaiņu sagādās kāda atsevišķa krāce un vairākas straujteces. Visi iepriekš uzskaitītie apstākļi ir veicinājuši situāciju, ka upē nav ūdenstūrstiem tik traucējošo šķēršļu – sakritušu koku un to aizgāzumu. Atšķirīga aina un situācija atklāsies tad, ja brauciens tiks uzsākts virs Ezeres. Upes gultnē vietām ir izveidojušās nelielas saliņas, iegūlušī lielāki laukakmeņi un ūdenstece ir stipri aizaugusi. Pirms Ezeres, Vadakstes gultni aizšķērso bijušo dzirnavu aizsprosta paliekas ar akmeņiem, koka pāļiem un dzelzs armatūras stieniem, tādēļ šim bīstamajam objektam laiva ir jāapņemas apkārt.



Vadakste pie ietekas Ventā





Griezies baznīcas drupas



Aizsprosta paliekas virs Ezeres tilta



Vadakstes krāces



Morēnas atsegums Vadakstes lejtecē

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Ezere** – apdzīvota vieta pie Latvijas – Lietuvas robežas, kur izsenis atrodas robežpārejas vieta. Pazīstams **Ezeres muižas komplekss** (veidojies 18. gs. beigās) ar ampīra stilā veidotajiem staļļu dekoriem un citiem arhitektoniskajiem elementiem. Muižu ieskauj pusgadsimtu vēlāk veidotais **parks ar „Vadakstes valdnieku”** – iespaidīgu laukakmeni, kurā iekalts muižas barona Tolla uzvārds ar gadskaitļiem.

**2 Mažeīķu naftas pārstrādes rūpnīca** – precīzāk, tās pieci nomācošā izskata skursteņi ar iespaidīgo izmešu mākonī ir iztālēm labi redzami, braucot pa Ezeres – Griezies ceļu. Pavērojiet – uz kuru pusi visbiežāk virzās piesārņotās gaisa masas?

**3 Griezies baznīcas drupas** pie Vadakstes ietekas Ventā. Mazliet tālāk – **Griezies mācītājmuiža**.

**4 Venta** – lielākā Kurzemes ūdens „artērija” ar interesantiem dabas un kultūrvēstures apskates objektiem tās tālākā tecējumā (sk. Ventas maršrutu).



Vadakstes lejtece

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:



96 Bierīņi, 29449245,



702 Zvejnieki, 29715001,



703 Radi, 29538230

### Ūdenstūristu apmetnes: Nav.

**Atpūtas vietas:** Dažviet Vadakstes krastos (parasti – Lietuvas pusē) ir izvietoti nelieli soliņi ar kādu galdu, kas varētu tikt uzskatītas par potenciālām piestāšanas vietām. Atpūtas vieta, šķiet, ir bijusi (vai domāta) pie Vadakstes ietekas Ventā, kur šobrīd vīd tikai sauso tualetšu atliekas.

**Veikali:** Ezerē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Saldū, Skrundā.

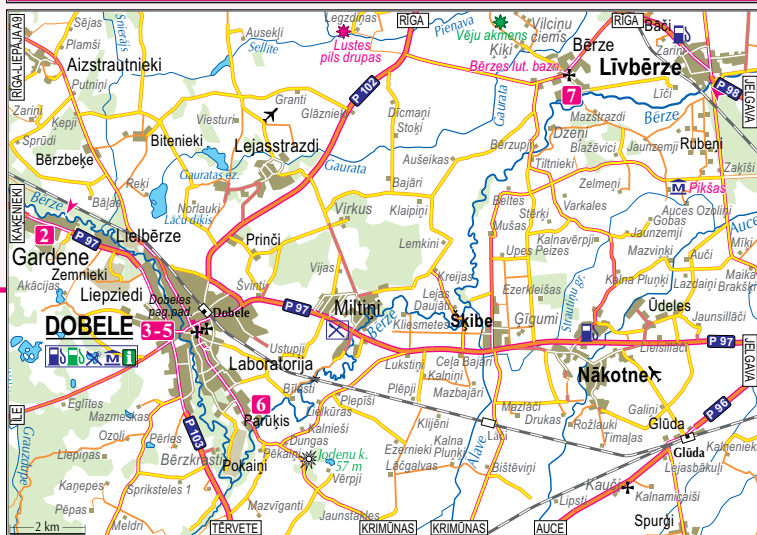
**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.saldus.lv](http://www.saldus.lv), [www.ezere.lv](http://www.ezere.lv)

# 11 BĒRZE

95 km 45 km ~8-9 stundas

No Gardenes līdz Livbērzei



## MARŠRUTA APRAKSTS

Jau pašā maršruta sākumā Bērze ir upe ar vērā ņemamu straumi un straujtecēm. Līdz Dobelei, neskaitot trosu tiltu ūdens līmeņa augstumā, upē nav nozīmīgu šķēršļu. Tuvojoties Dobelei, sākas Dobeles HES aizsprosts, kura pārgāze atrodas iepretim a/s „Kīmiskā rūpnīca Spodriba”. Laivas var apnest pa kreiso krastu. Tālākajā posmā līdz Ķestermežam Bērzei ir ne tikai liels kritums un straumes ātrums, bet upē var būt arī dažādi dabiski un mākslīgi šķēršļi, tādēļ jābūt ļoti piesardzīgiem, lai laiģi izvairītos no piespiedēm, kas var apgāzt laivu. Nākamais nopietnākais šķērslis ir bijušo Parūķa dzirnavu aizsprosta paliekas ar laukakmeņiem un koku zariem upes gultnē. Augstā ūdens līmenī it kā braucams, bet drošāk laivu apnest pa labo krastu. Pēdējais un nopietnākais šķērslis ir Bērzes dzirnavu aizsprosts. Laivas apnesam pa labo pusi. Ja neskaita minētos aizsprostus, lejpus Dobeles – ļoti labi braucama upe.

**Laiks:** Pavasara pali līdz maijam, pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām. Upe vasaras laikā visdrīzāk nav braucama, varbūt vienīgi lejpus Dobeles.

**Laivas:** Kanoē, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 95 km.

**Sākums:** Tilts starp Dobeles – Kaķenieku ceļu un Gardenes dzelzceļa staciju. Iekāpšana lejpus tilta no labā krasta. Var sākt no Gardenes.

**Galapunkts:** Livbērzes tilts.

**Garums:** 45 km.

**Aptuvenais laiks:** ~8 – 9 h. Ja plānots divu dienu brauciens, pirmajā dienā vēlams nakšņot maršruta vidusdaļā.

**Upes kritums:** Vērā ņemams kritums visā posmā, kopā ~36 m, vidējais – 0,8 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Palos – vidējas grūtības maršruts.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt plānotajā galapunktā (piemēram, Livbērze) un atgriezties pie otras sākuma punktā, vai arī braukt ar velosipēdu (~30 km, 4,5 km grants ceļš).

**Alternatīvas:** Maršrutu var beigt arī īsi pirms Bērzes ietekas Svētē (vēl 6 km) – pie Kalnciema ceļa tilta. Tiesa, šeit upes vietā ir mākslīgi veidots kanāls. Maršrutu var pagarināt arī līdz Svētes ietekai Lielupē.

**Der zināt!** Bērzes aizsprosti nav braucami! Ir vietas, kur pie koku sagāzumiem var veidoties bīstamas piespiedes. Uzmanieties no zemiem vai aplūdušiem trosu tiltiem vai to paliekām!

Upe, kas no Austrumkursas augstienes „metas” lejā Zemgales līdzenumā un pēc ašā skrējiena lēni atdurās Svētē, lai vēl pēc britiņa iepļūstu Zemgales upju „karalienē” – Lielupē. Upe, kas daudzus kilometrus likumo cauri Dobelei un atklāj vienu no skaistākajiem pilsētupju skatiem ar Dobeles pilsdrupām fonā.



Trosu tilts virs Dobeles



Dobeles pilsdrupas



Dobeles HES aizsprosta dambis



Parūķa dzirnavu drupas



Tilts maršruta vidusdaļā



Bērzes HES dambis



Bērzes ūdensdzirnavas



Ja maršruta plānots turpināt tālāk pa Bērzi un Svēti, jāzina, ka Svētē upes lejtecē atrodas **Svētē dabas parks** – viena no nozīmīgākajām pavasara migrējošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām, kas izveidojusies pavasaros aplūstošajā Svētē palieņu pļavās un Svētē polderī. Aprēķināts, ka kopējais putnu skaits piemērotos apstākļos var pārsniegt vairākus desmitus tūkstošus īpatņu. Te pulcējas gulbji, zosis, griezēs, garkakļi, dažādas plēšīgo un tārtiņveidīgo putnu sugas u.c. Respektēsim arī nogurušo putnu *intereses!*

#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Savdabīgs tilts pāri Bērzi** maršruta sākumpunktā, – acimredzot, padomju armijas celts, jo dienvidos no Dobeles – Kakenieku ceļa atrodas bijušās PSRS armijas teritorija „Dobeļe – 2” – savulaik viens no lielākajiem Latvijas tanku poligoniem. Mūsdienās tā daļā atrodas Bīstamo sadzīves atkritumu novietne.

**2 Gardene** – bijusī PSRS armijas pilsēta, kas izpaužas arī tās „ārienē”, ēku plānojumā un izskatā.

**3 Dobeles pilsdrupas.** Iespaidīgajā pilskalnā (īpaši, bezlapu laikā), kas paceļas Bērzes kreisajā krastā, slejas Livonijas ordeņa pils drupas. Pili sagrāva 18. gs.

**4 Vēl Dobeles centrā** apskatāms **Tirgus laukums, luterāņu baznīca, Dobeles atbrīvošanas piemineklis, Piemiņas zīme zemgaļu aiziešanai no Dobeles un Dobeles novadpētniecības muzejs.**

**5 Ķestermežs** – iecienīta dobelnieku atpūtas vieta. Tajā uzcelta estrāde, pāri Bērzi – tilts.

**6 Parūķa dzirnavas** – līdz mūsdienām saglabājušās tikai dzirnavu sienas drupas Bērzes kreisajā krastā un sabrukušais aizsprosts.

**7 Bērzes ūdensdzirnavas** – nozīmīgs hercoga Jēkaba laiku industriālā mantojuma objekts. Mūsdienās redzamās dzirnavas ar vairākkārtīgām pārbūvēm celtas 1863. g. Tajās darbojas mazā HES un tiek malti graudi.



Bērze maršruta sākumā

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**



268

Mežmalī, 63758235,



637

Dzintarlāči, 29489048

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Gardenē, Dobelē, Livbērzē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Dobelē.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.dobeļe.lv](http://www.dobeļe.lv), [www.dobeļesrp.lv](http://www.dobeļesrp.lv).

# 12 SVĒTE

85 km ~26 km ~5 stundas

No Mūrmuižas līdz Svētei (Boļiem)



## MARŠRUTA APRAKSTS

Pirmā brauciena pusstunda nešķitīs pārāk cerīga, jo nāksies pacīnīties ar upē iekritušiem kokiem un gadīsies arī kāds vērā ņemams koku sanesums un tam sekojošs apnesiens. Taču straume upē būs un arī kāda straujtece gadīsies, par spīti tam, ka šādas parādības Zemgales upēs šķiet neesošas. Pie Ūziņiem Svētē paliek platāka un nedaudz atgādina plašu kanālu, gar kura krastiem nolikuši slejas varenī melnalkšņi. Ainaviskas vietas varēs baudīt pie Ģinguljiem. Tālākajā maršruta posmā Svētē tek cauri plašiem tīrumiem ar dažādām skatu perspektīvām uz lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Te upei vērojama neparasta mainība – vietām tā plašaiņās, bet vietām sašaurinās tādā apmērā, ka šķiet, tā tūlīt izbeigsies tuvējā niedru audzē. Brauciena laikā gadīsies arī kāda zema laipa, rets trosu tilts un kādreizējo koka tiltu pāļi.

Laivojama upe Zemgales līdzenuma sirdī? Svētē? Ja ir nobrauktas „tradicionālās” upes, kādēļ gan nepamēģināt Svētē? Ievērojams cienu objekti Svētes krastos nebūs jāmeklē, taču ziedošas ievas un dzeltenas puresnes pavasari patikami atdzīvinās apkārtesošās lauksaimniecības zemju ainavas.

**Laiks:** Pavasara pali līdz maijam, pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām. Vasarā upe visdrīzāk pilnvērtīgi laivojama tikai no Svētes ciema.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 85 km.

**Sākums:** Tilts pāri Svētei uz Elejas – Tērvetes ceļa. Iekāpšana no labā krasta lejpus tilta.

**Galapunkts:** Boļu tilts (Zaļenieku – Jelgavas ceļš). Izkāpšana upes labajā krastā pirms tilta.

**Garums:** 26 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 5 h.

**Upes kritums:**

Kritums visā posmā ~ 9 m, vidējais – 0,34 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vieglis maršruts.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Pēc automašīnas var atgriezties arī ar velosipēdu (~ 19 km, no tiem vairāk kā puse ir grants ceļi).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt līdz Svētes ietekai Lielupē (vēl 17 km).

**Der zināt!** Var būt vietas, kur pie koku sagāzumiem vai zemiem tiltiem lielos palos var veidoties bīstamas piespiedes.



Mainīgā Svētē



Tipiska Svētes ainava



Koku sastrēgums maršruta sākuma daļā



Zema laipa pāri Svētei



Svēte pie Ģinguļiem



Svēte Jēkabnieku apkārtnē



Ja maršruts tiek turpināts tālāk, Svētes upes lejtecē būs jālaivo cauri **Svētes dabas parkam**, kas ir viena no nozīmīgākajām pavasara migrējošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām. Tas izveidots pavasaros aplūstošajā Svētes palieņu pļavās un Svētes polderī. Aprēķināts, ka kopējais putnu skaits piemērotos apstākļos var pārsniegt vairākus desmitus tūkstošus īpatņu. Te pulcējas gulbji, zosis, griezes, garkakļi, dažādas plēsīgo un tārtiņveidīgo putnu sugas u.c. Savukārt, **Vilces dabas parks**, kas izvietojies augšpus Elejas – Tērvetes ceļa, atrodas dziļās Vilces upītes un tās pieteku gravu krastos. Tā ziemeļdaļu šķērso Svētes upe. Dabas parka vērtības ir aizsargājami biotopi – smilšakmens atsegumi, upju straujteču posmi un gravu nogāžu meži ar tajos sastopamajām augu un dzīvnieku sugām. Pie Vilces pilskalna atrodas **Zaķu pļava** – labiekārtota un iecienīta parka apmeklētāju atpūtas vieta.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Svētes muiža** Svētes ciemā. Mūsdienās pils ir apskatāma tikai no ārpuses, jo redzamais ir dažādu laiku armiju saimniekošanas, vienreizējā kompleksa atjaunošanas līdzekļu trūkuma u.c. apstākļu sekas. Svētes muiža celta pēc itāļu arhitekta F.B. Rastrelli projekta, bet vēlāk paplašināta arhitekta S. Jensena vadībā. 1875. g. muiža saimniekoja cariskās Krievijas armija, pēc Otrā pasaules kara – padomju armija. Tagad, izskatās, ka nesaimnieko neviens.



Svētes līkumi

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:

 **433** Brīvdienu māja Ānes muižā, 29394239,

 **641** Jelgava, 63023349

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Vilcē, Ūziņos, Svētē.

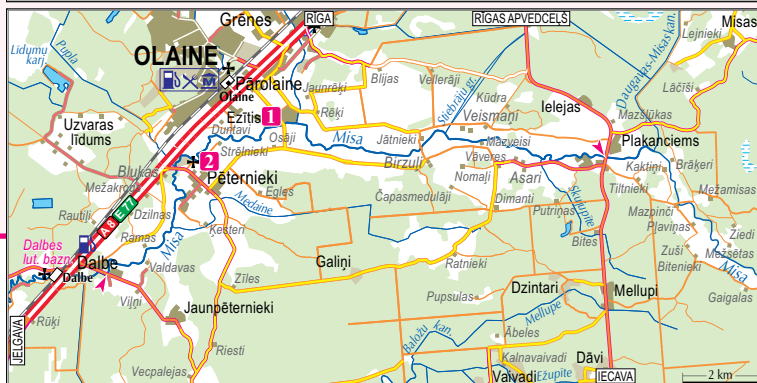
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Jelgavā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.jelgava.lv](http://www.jelgava.lv), [www.jrp.lv](http://www.jrp.lv)

# 13 MISA

30 km ~19 km ~4,5 stundas  
No Plakanciema līdz Dalbei



## MARŠRUTA APRAKSTS

Ja tomēr esat „cīnītāja tips” un brauciens no Plakanciema ir iepļānots vasarā vai ne pārāk lietainā rudenī, tad laivā sākotnēji var iesēsties tikai „simboliski”. No Plakanciema tilta sekos jauks bridieni pa smilšainu upes gultni. Tā vietumis ir aizaugusi ar ūdensaugiem, kas mierīgākās vietās izveidojuši plašus zāļu pakļājus. Arī krituši koki – gan mazi, gan ievērojamus izmērus sasnieguši, kāds sanesums un tam sekojošs apnesiens te nebūs retums. Vietām var mēģināt arī laivot. Līdzīga situācija saglabājas līdz Birzuļu tiltam, kura balstos ir uzkrājies kārtējais koku sastrēgums. Savukārt, augstākā ūdens līmeni, kad ir arī lielāks strauves ātrums, minētajā posmā nebūs garlaicīgi. Starp Birzuļu tiltu un Eziša tiltu braukšanas apstākļi ievērojami uzlabojas. Lejpus Eziša Misa plūst lauksaimniecības zemju un upei pieguļošā krūmāja ieskauda. Tās gultne ir nedaudz platāka, upe ir kļuvusi dziļāka. Līdz Dalbei ievēribas cienīgu šķēršļu nav. Pēternieku un Dalbes posmā ar patiesu „apbrīnu” var noraudzīties uz to, kas notiek abpus upei! Ar kādām tikai metodēm, materiāliem un „megavērienu” upes krastus stiprinājuši tie, kuriem te atrodas īpašumi!

**Laiks:** leteicamais ir no pavasara paliem līdz maijam vai lietainos rudenos. Upi var mēģināt laivot arī vasarā, taču tad braucienu varētu sākt no Ezišu dārziņu kooperatīva un tā tuvumā esošā tilta pāri Misai.

**Laivas:** Kanoe, kajaki.

**Attāls no Rīgas:** 30 km.

**Sākums:** Upes kreisais krasts augšpus Plakanciema tilta pie auto stāvlaukuma.

**Galapunkts:** Dalbes – Jaunpēternieku ceļa tilts. Izkāpšana kreisajā krastā pie tilta.

**Garums:** 19 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 4,5 h.

**Upes kritums:** Mazs kritums: kopējais ~ 2,4 m, vidējais ~ 0,1 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vieglis, pavasara palos – vidējās grūtības.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt pie Dalbes, otru pie Plakanciema tilta auto stāvlaukuma. Pēc automašīnas var braukt arī ar velosipēdu (~ 22 km, t.sk. 19 km grants ceļš).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt līdz Misas ietekai Iecavā (vēl 14 km) un pa Iecavu līdz Jelgavas – Tīreļu ceļa tiltam (pa Iecavu vēl 4 km).

**Der zināt!** Uzmaniēties no malu zvejnieku armatūras atstātajiem stieniem upes gultnē! Pavasara palos izvairieties no piespiedēm, koku aizgāzumiem un tiltu balstiem, kuros aizķērušies koki.

Misa – upe, kas lejtecē tek cauri Tīreļu līdzenumam. Ar šo faktu zinātajam jau ir daudz kas izteikts. Taču, ņemot vērā, ka Misa atrodas tikai dažu desmitu kilometru attālumā no galvaspilsētas, kādēļ gan neatlicināt pāris stundas braucienam arī pa šo upi?



Misas krastu „džungļi”



Laipu tilts pāri Misai



Maršruta sākums ...



... un pirmie šķēršļi ...



... kas nebeidz beigties



Dīvains upes krastu stiprināšanas veids



Maršruta galapunkts

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRĀSTOS VAI TUVUMĀ

**1 Ezītis** – dārziņu kooperatīvs ar interesantu vietvārdu. Apdzīvotās vietas uzraksta (pie tilta pāri Misai) fotoattēlu var pievienot savai Latvijas neparasto vietvārdu fotokolekcijai.

**2 Pēternieku katoļu baznīca** – atrodas Pēterniekos, upes kreisajā krastā. Tiesa, no pašas upes gan nav redzama.



Misa Pēternieku apkārtnē



Pārgājiens ar laivu maršruta sākumā

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:



433 Brīvdienu māja Ānes muižā, 29394239,



641 Jelgava, 63023349

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Plakanciemā, Olainē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Olainē.

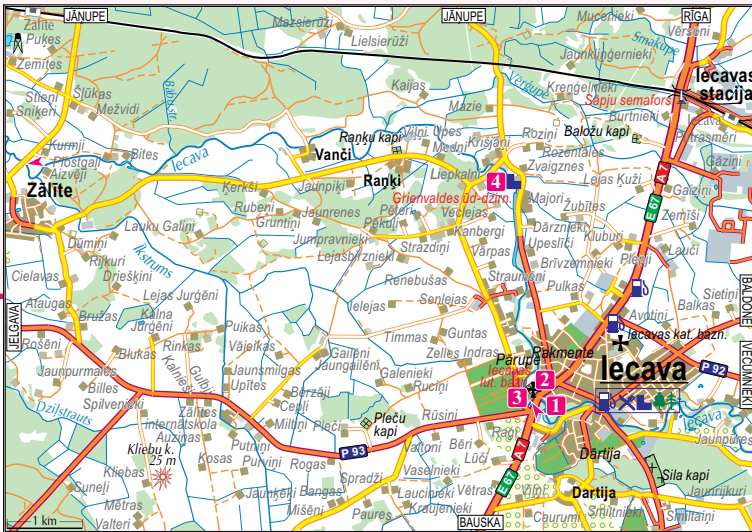
**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [http://www.rrp.lv/ll\\_2.htm#35](http://www.rrp.lv/ll_2.htm#35)

# 14 IECAVA

● 45 km ~14 km ⌚ ~2,5 stundas

No Iecavas līdz Zālītei



Upe, kuru kaismīgi „koleccionāri” var pievienot nobraukto Latvijas upju „kolekcijai”. Iecava vairākpiemērota ūdenstūrisma entuziastiem, pētniekiem un pavasarā straujūdens cienītājiem, kuriem ūdenstūrisms nesaistās tikai ar sēdēšanu laivā un bezbēdīgu braukšanu līdz ieplānotajam galamērķim.

## MARŠRUTA APRAKSTS

Pirmais šķērslis – no akmeņiem veidota pārgāze sagaida jau pirmajā upes likumā. Tālāk Iecavas straume skrien pa dolomītižu slāņiem, kur seklākās vietās zeļ bagātīgas ūdensaugu audzes. Mazūdens periodā te ir jākāp āra no laivas un jābrien pa upi. Aiz krācītes seko platāks un dziļāks upes posms, paslīd garām gājēju tiltam un Iecavas daudzstāvu namu siluetei. Te gaida nepatīkams pārsteigums, jo labajā krastā redzama caurule, no kuras upē ietek ... smakjoši un necaurspīdīgi ūdeņi! Kā tas ir iespējams? Pēc brīža jātas, ka sācies Grienvaldes dzirnavu HES aizsprosts, kuru vasarā un rudenos klāj bieža ūdensziedu kārtā. Dzirnāvām laivu apnesam pa kreiso pusi. Te, upes sausās gultnes vietā atsedzas interesanti dolomīta slāņi – t.s. pliens. Aiz dzirnāvām seko jestrāks upes posms ar straujtecī. Pēc sekojošā dzelzsbetona tilta ir bīstama vieta – upes sašaurinājums ar koku aizgāzumus. Upes straume te var būt spēcīga pat mazūdens periodā, tādēļ laikus jāplāno izkāpšana. Kādu brīdi, šķiet, ka braucam pa citu upi, jo jaukās straujtecēs pretstatā iepriekš pieredzētajam ir negaidīts pārsteigums. Šie priekšgan beidzas pie nākamā – Vanču tilta (apnesiens pa kreiso krastu), pirms kura izveidojies milzīgs koku sastrēgums un

ūdensziedu *putra*. Pēc pusstundas brauciena atkal seko krācains seklūdens posms, akmeņi pārgāze un vēl pēc 20 minūtēm – brauciena Galapunkts.

**Laiks:** G.k. pavasaros līdz maijam. Upi var mēģināt braukt arī vasarā un rudenī, taču tad pārvietošanos traucē nelielā ūdens caurtece un pamatīgais upes aizaugums. Turklāt, pūstošo ūdensziedu bagātīgie „krājumi” pirms HES un cita veida šķēršļiem „komplektā” ar augstāk minēto piesārņojumu gada otrā pusē rada nepatīkamus blakus efektus. Iecavas rakstura īpašība ir lieli pali un zems ūdens līmenis vasarā, tādēļ atbilstoši šim faktam jāplāno arī brauciens.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 45 km.

**Sākums:** Upes labais krasts pie Iecavas iepretim luterāņu baznīcai.

**Galapunkts:** Zālītes – Klāvu tilts.

**Garums:** 14 km.

**Aptuvenais laiks:** ~2,5 h.

## Upes kritums:

Visā posmā ~ 11 m, vidējais ~ 0,7 m/km.

## Grūtības pakāpe:

Viegls, pavasaros atsevišķos posmos – vidējais grūtības.

## Loģistika:

Vienu automašīnu var atstāt pie Zālītes tilta, otru stāvlaukumā pie Iecavas luterāņu baznīcas. Pēc automašīnas var braukt arī ar velosipēdu (10 km, t.sk. 2 km grants ceļš).

## Alternatīvas:

Maršrutu var turpināt līdz Jelgavai un Iecavas ietekai Lielupē (vēl 26 km), taču jāņem vērā, ka aiz Zālītes sākās regulētais upes posms (26 kilometrus upe nokrīt tikai par 0,5 m). Palos braucienam var sākt arī augstāk – virs Iecavas.





Maršruta sākums



Neparastas konstrukcijas tilts



Iecavas daudzstāvu nami



Vanču tilts



Grienvaldes dzirnavu HES

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Iecavas parks** augšpus Rīgas – Grenctāles šosejas tilta. Parks, kas veidots 18. gs. angļu ainavu stilā, atrodas bijušās muižas vietā, no kuras mūsdienās ir saglabājies bibliotēkas korpuss un saimniecības ēkas. Ievēribas cienīgs ir 1936. g. veidotais **Brīvības piemineklis**. Pirms brauciena vērts iepazīst arī šo teritoriju. Laivojieni pa Iecavu var sākt arī no parka.

**2 Iecavas luterāņu baznīca** celta laikā no 1641. – 1657. g. Blakus baznīcai ir kapi, kuros atrodas grāfu Pāleņu dzimtas atdusas vieta. Ēka ievērojama cieta Otrā pasaules kara laikā un pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados, kad izcēlās ugunsgrēks. Baznīcu atjaunoja deviņdesmitajos gados. Tagad te tiek piedāvāta ekskursija ar uzkāpšanu dievnama tornī. Blakus dievnamam atrodas plašs auto stāvlaukums.

**3 Dolomīta atsegumi** – lejpus Rīgas – Grenctāles šosejas tilta Iecavas kreisajā krastā vairāku simtu metru garumā vietumis redzami nelieli dolomīta atsegumi, kurus vasaras laikā slēpj bagātīgs veģetācijas aizsargs.

**4 Grienvaldes ūdensdzirnavas** – dzirnavu celtniecību uzsāka 1860. gadā un mūsdienās tās ir pārveidotas par mazo HES. Dzirnavās saglabājušās malšanas iekārtas, kas ražotas 20. gs. sākumā.



Akmeņu pārgāzes maršruta beigu daļā

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

**300** Labirinti, 26320336,

**548** Brencis, 63928033

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav.

**Atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Iecavā, Zālitē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Iecavā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:**

[www.bauska.lv](http://www.bauska.lv), <http://www.bauskarp.lv/>, [www.iecava.lv](http://www.iecava.lv)

# 15 MŪSA, LIELUPE

80 km ~25 km ~4 stundas  
No Uzvaras līdz Mežotnei



## MARŠRŪTA APRAKSTS

Apnesienu un „tadicionālo” šķēršļu šajā maršrutā nebūs, bet „vienlaidus” braucienus vasarā var tomēr nesanaikt. Sākumā upe ir samērā plata un lēna, tās krastus izrobo nelieli līči, kurus klāj lēpju paklāji. Tuvojoties Mūsas autoceļam, upe pamazām pārvēršas par „plavu”. Ir jābūt ļoti intuitīvai, lai izvēlētos pareizo ceļu neskaitāmo mēldru saliņu labirintā, kas nereti beidzas strupceļā. Tādēļ vērts uz Mūsu paraudzīties no autotilta. Tā ir upe? Tālākajā posmā Mūsas aizaugums atkal mazinās. Pirms un pēc Bauskas autoceļa tilta vērojami skaistākie skati, kur vērts izkāpt un iepazīt arī Bauskas pili. Aiz Bauskas pils – Mūsas un Mēmeles satekas vieta, kur sākas Lielupe. Līdz Mežotnei Lielupē ir ievērojami lielāks kritums – tā ir sekla, vietām gultni sedz dolomīta slāņi, kas veido seklas staujtecēs. Iespējams, kaut kur būs jāizkāpj no laivas. Dažviet, piemēram, Ceplja apkārtnē, Lielupe vasarās ir tik ļoti aizaugusi (bieži aļģu paklāji), ka grūtības rada pat pārvietošanās ar kanoe laivām. Bet, kādreiz jau arī der izlocīt kājas.

**Laiks:** Līdz vasaras pirmajai pusei, jo abas upes, īpaši Mūsa jau jūlija sākumā vietām ir grūti izbraucama biežās veģetācijas (mēldri, aļģes) dēļ.

No ūdenstūrisma viedokļa piemērotāka būs laiskas un nesteidzīgas atpūtas baudītājiem, bet tajā pat laikā piesaistīs tos, kam interesē arī krastos notiekošais.



Dolomīta atsegums pie Bauskas pils

**Laivas:** Kanoe, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 80 km.

**Sākums:** Mūsas kreisais krasts Uzvarā iepretim Zemnieku sētas muzejam.

**Galapunkts:** Mežotnes pilskalns Lielupes kreisajā krastā vai Mežotne Lielupes labajā krastā.

**Garums:** 15 km (pa Mūsu) + 10 km (pa Lielupi) = 25 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 4 h.

**Upes kritums:** Mūsa: visā posmā mazs kritums: kopā 3,4 m, vidējais – 0,2 m/km. Lielupē ievērojami lielāks kritums: visā posmā – 7,3 m, vidējais – 0,73 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vieglas.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt pie Zemnieku sētas muzeja un ar otru atgriezties no Mežotnes pilskalna vai Mežotnes pils (pretējā upes krastā). Pēc automašīnas var braukt arī ar velosipēdu (no Mežotnes pilskalna ~ 24 km, 2,5 km grants ceļš).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Lielupi līdz Staļģenei (vēl 19 km) vai pat Jelgavai (40 km) un ietekai jūrā (no Mežotnes – 108 km). Maršrutu var beigt arī Bauskā.

**Der zināt!** Atrodoties Latvijas pierobežā, līdzī jābūt pasei.



Maršruta posms, sākot no Bauskas līdz Mežotnei ietilpst **Bauskas dabas parkā**, kas veidots Mūsas, Mēmeles un Lielupes tecējuma un tām pieguļošo teritoriju aizsardzībai. Parka teritorijā atrodas vieni no lielākajiem Zemgales dolomīta atsegumiem (aizsargājami biotopi un ģeoloģiski dabas pieminekļi), bet ūdenstece ir nozīmīgas upes nēģu un vimbu nārsta vietas. Svarīgas tūristu piesaistes ir uzskaitītie kultūras pieminekļi, kā arī Bauskas pilsēta.



Mūsa pie sporta kompleksa „Mūsa”



Mūsa maršruta sākumā



Ceplis

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Zemnieku sētas muzejs** – Latvijas lielākā lauksaimniecības mašīnu kolekcija ar 19. g.s zemnieka sētu. Apkārtne ir labiekārtota – izveidoti spēļu laukumi, atpūtas vieta Mūsas krastā u.c.

**2 Sporta komplekss „Mūsa”** – starptautisku autosacensību norises vieta Mūsas kreisajā krastā. Šajā vietā Mūsai pāri uzcelts autotilts.

**3 Atsegums** – aptuveni kilometru pirms Bauskas autoceļa tilta. Dažus desmitus metru garš ne pārāk izteiksmīgs un ar veģetāciju apaudzis līdz 3 m augsts dolomīta atsegums Mūsas labā krasta nogāzē. Pirms Bauskas upē daudzviet vērojama dolomīta gultne.

**4 Bauskas tilts pāri Mūsai** – no tilta paveras viens no skaistākajiem Bauskas pils un Mūsas ielejas skatiem. Sākas Bauskas dabas parks.

**5 Bauskas pils** – viens no iespaidīgākajiem un ainaviskākajiem Latvijas pils kompleksiem. To stratēģiski svarīgā punktā – Mūsas un Mēmeles satekas vietā cēla 1443.–1456. g., lai Livonijas zemes pasargātu no lietuviešu un poļu iebrukumiem. Gadsimtu griežos vairākkārt postīta un atjaunota. Pils atjaunošanas darbi norit vēl joprojām.

**6 Atsegums** – iespaidīgākais Mūsas dolomītiežu atsegums. Stiepas vairāku simtu metru garumā upes labajā krastā zem Bauskas pils. Gar to iet zemes ceļš uz Ķīrbaksalu, kas pavasaros applūst. Dolomīta pārkares veidojušās straumes erozijas rezultātā.

**7 Ķīrbaksala** – sala Mūsas un Mēmeles satekas vietā, kas no Bauskas pils pussalas atdalīta ar šauru caurteku. Senajās hronikās šeit minēts Vairogmiešs, ko 16. gs. nojauca. Mūsdienās izveidota atpūtas vieta un dabas taka.

**8 Jumpravmuižas parks** – 18.–19. gs. veidotā parka piekābē – Lielupes labajā krastā paceļas ainaviski izcilākais un augstākais Lielupes dolomīta atsegums – ap 5 m augstās **Jumpravas (Jumpravmuižas) klintis**. Pirms tā – upes kreisajā krastā stiepas vairākus metrus augstais **Ziedoņu atsegums** jeb **Bornsmindes klintis**. Blakus esošais **Bornsmindes parks** un **pils** – ļoti sliktā stāvoklī.

**9 Ceplis** – neliela apdzīvota vieta Lielupes labajā krastā, kas izveidojusies kādreizējā Mežotnes ceļa vietā. Ceļa pirmsākumi meklējami hercoga Jēkaba laikā 17 gs. Gadsimtu vēlāk šeit izveidoja jaunu cepli māla ķieģeļu ražošanai. Pagājušā gs. trīsdesmitajos gados šī bija arī modernākā kaļķu dedzinātava Latvijā.

**10 Mežotnes pils** – iespaidīgākā klasicisma stilā celtā Latvijas pils ar vienu no skaistākajiem muižu parkiem.

**11 Mežotnes pilskalns** – viens no lielākajiem nocietinātajiem zemgaļu pilskalniem 9.–13. gs. Mūsdienās labiekārtots ar atpūtas vietu, informācijas stendiem, kāpnēm, skatu laukumu u.c. Tā apkārtnē apskatāmas **Mežotnes baznīcas drupas** un **Vīna kalns** (grūti pamanāms un grūti pieejams).

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

 **17** Elingi, 29275577,  **142** Straumēni, 29109388,

 **281** Dzirnavnieki, 29126604,  **905** Mežotnes pils, 63960722

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Pie Zemnieku sētas muzeja, Ķīrbaksalā, pie Mežotnes pilskalna, pie Mežotnes pils.

**Veikali:** Uzvarā, Bauskā, Mežotnē (Lielupes labajā krastā).

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Bauskā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

Elingi, [www.udensslepes.lv](http://www.udensslepes.lv), 29275577

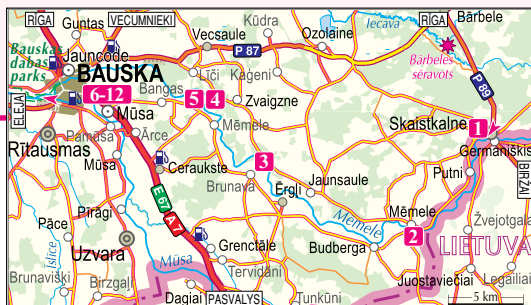
**Tūrisma informācija:** [www.bauska.lv](http://www.bauska.lv), [www.bauskarp.lv](http://www.bauskarp.lv)

# 16 MĒMELE

80 km 47 km ~9 stundas

No Skaistkalnes līdz Bauskai  
(līdz Lielupes sākumam) ★★★

No laivošanas viedokļa Zemgales „universālākā” upe. Ar to varētu sākt Zemgales novada upju apceļošanu. Kādēļ „universālākā”?



## MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruts piemērots mierīgiem atpūtas braucieniem ar draugiem un ģimeni, īpaši „siltajā” gadalaikā. Pirmos deviņus kilometrus Mēmele ir Latvijas un Lietuvas robežupe (*Nemunelis* – lietuviski). Mēmeles parkā – atpūtas vieta. Gar upes krastiem vietām piešas biezas meldru audzes, taču aizaugums minimāli ietekmē pārvietošanās ātrumu. Pie Jaunsaules (labajā krastā) un Ērgļiem (kreisajā krastā) saglabājies jauks trošu tilts – orientieris, kas liecina, ka nobraukts aptuveni pusceļš. Tālāk – iepretim Brunavas muižai kreisajā krastā izveidota labiekārtota apmetnes vieta ar koka lapeni. Nākamā atpūtas vieta ar nojumi atrodas upes kreisajā krastā starp Auzeļu pilskalnu un Lejeniekiem (Lejeniekos – telts, atpūtas vieta). Pirms Bauskas Mēmele paliek plašāka un dziļāka, te var iegriezties pretvējš. Bauskā aiz gājēju tilta (iepretim *Klippan Saule*) upes gultni šķērso pamatīgs laukakmeņu krāvums, kuram laivas var apnest pa labo pusi. Lejpus Rīgas – Grenctāles šosejas tilta seko posms ar vislielāko kritumu (2 km, kritums – 2,7 m) un krācēm mazūdens periodā (sk. tālāk). Mēmeles raksturīzīme ir nelielā, bet noturīgā straume visa maršruta garumā. Un fantastiski dzidrs ūdens, ja nav bijušas lietavas!

**Laiks:** Visa gada garumā. Ieteicamais laiks – līdz jūlijam.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 80 km.

### Sākums:

Mēmeles labais krasts lejpus Skaistkalnes tilta.

**Galapunkts:** Ķirbaksala. Tā kā ar auto šeit nevar piekļūt, var pacīnīties ar otras upes – Mūsas pretstraumi un uzbraukt pa to līdz 800 m attāļajam Bauskas autoceļa tiltam pāri Mūsai.

**Garums:** 47 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 9 h.

### Upes kritums:

Visā posmā 16,5 m, vidējais – 0,35 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegls.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Skaistkalnē un ar otru atgriezties no Bauskas. Retā reize, kad var izmantot sabiedrisko transportu (autobuss Bauska – Skaistkalne) pieskaņojoties tā kursēšanas laikam.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Lielupi līdz Stalģenei (vēl 29 km) vai pat Jelgavai (vēl 50 km) un Lielupes ietekai jūrā (vēl 118 km). Maršrutu var beigt pie Rīgas – Grenctāles šosejas tilta.

### Der zināt!

Atrodies Latvijas pierobežā, līdzī jābūt pasei.



Bauskas pils



Mēmele pie Jaunsaules



Maršruta vidusdaļa



Atpūtas un telšu vieta



Lejenieki



Maršruta posms, sākot no Bauskas līdz Mežotnei ietilpst **Bauskas dabas parkā**, kas veidots Mūsas, Mēmeles un Lielupes tecējuma un tām pieguļošo teritoriju aizsardzībai. Parka teritorijā atrodas vieni no lielākajiem Zemgales dolomīta atsegumiem (aizsargājami biotopi un ģeoloģiski dabas pieminekļi), bet ūdensteces ir nozīmīgas upes nēģu un vimbu nārsta vietas. Svarīgas tūristu piesaistes ir uzskaitītie kultūras pieminekļi, kā arī Bauskas pilsēta.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRĀSTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Skaistkalnes katoļu baznīcu** uzskata par krāšņāko Zemgales katoļu dievnamu.
- 2 Mēmeles (Ānmēmeles) muiža** – saglabājāsies 1940. g. celtā dzīvojamā māja, kurā šobrīd dzīvokļi. Mēmeles labajā krastā atrodas muižas **parks** ar labiekārtotu atpūtas vietu. Parka kokos – **neliela balto stārķu kolonija**. Pati muiža no upes nav redzama.
- 3 Aužēļu pilskalns** – neizteiksmīgs, ar kokiem un krūmāju apaudzis pilskalns upes kreisajā krastā aiz Pilskalniem. Nezinātājs to dabā var arī neatpazīt.
- 4 Saules kaujas vieta** – dabā neatpazīstama un neiezīmēta, bet vēsturiski nozīmīga vieta, kur 1236. g. žemaiši un zemgaļi sakāva Zobenbrāļa ordeņa karaspēku.
- 5 Lejenieki** – dzejnieka Viļa Plūdoņa (1874. – 1940.) memoriālās mājas – muzejs ar upes kreisajā krastā uzcelto „**Zaķišu pirtīņu**”. Te atpūtas vieta un laivu piestātne.
- 6 Latvijas un Zviedrijas kopuzņēmuma „Klippan Saule”** ražotnes korpusi upes kreisajā krastā aiz gājēju tilta, kur ražo dziju Rigā izgatavojamiem tekstilizstrādājumiem.
- 7 „Kungu ligzda”** – gaumīga viesnīca Mēmeles kreisā krasta nogāzē ar **dolomīta atsegumu** un mākslīgi veidotu arku. Arī pretējā krastā arī neliels **dolomīta atsegums**.
- 8 Lodiņa alus darītava** – viena no vecākajām Latvijas alus darītavām no (1873. g.), kuras korpusi slejas upes kreisajā krastā pirms Rīgas – Grenctāles ceļa tilta.
- 9 Krāčains upes posms**. Lejpus Bauskas autoceļa tilta līdz pat Bauskas pilij Mēmeles gultni klāj dolomīti, laukakmeņi un nelielas dolomīta iežu kāples, kas īpaši izteiktas mazūdens periodā. Vasarā te jākāpj āra no laivas un jābrien pa upi.
- 10 Bauskas pils** – viens no iespaidīgākajiem un ainaviskākajiem Latvijas pils kompleksiem. To stratēģiskā punktā – Mūsas un Mēmeles satekas vietā cēla 1443. – 1456. g., lai Livonijas zemes pasargātu no lietuviešu un poļu iebrukumiem. Gadsimtu griežos vairākkārt postīta un atjaunota. Pils atjaunošanas darbi norit vēl joprojām.
- 11 Dolomīta atsegumi** – upes kreisajā krastā sākas pirms Bauskas pils un turpinās aiz tās, sasniedzot Zemgales novadam samērā iespaidīgus izmērus (līdz 4–5 m). Vienviet tie lielu atlūzu veidā iegāzušies upes gultnē. Mazāka izmēra un ne tik izteiksmīgi atsegumi redzami arī labajā upes krastā.
- 12 Ķirbaksala** – sala Mūsas un Mēmeles satekas vietā, ko no Bauskas pils pussalas atdala šaura caurteka. Senajās hronikās šeit minēts Vairogmiests, ko 16. gs. nojauca. Mūsdienās izveidota atpūtas vieta un dabas taka.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**



**281** Dzirnavnieki, 29126604,



**142** Straumēni, 29109388,



**905** Mežotnes pils, 63906722

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** sk. tekstā.

**Veikali:** Skaistkalnē, Mēmelē, Bauskā.

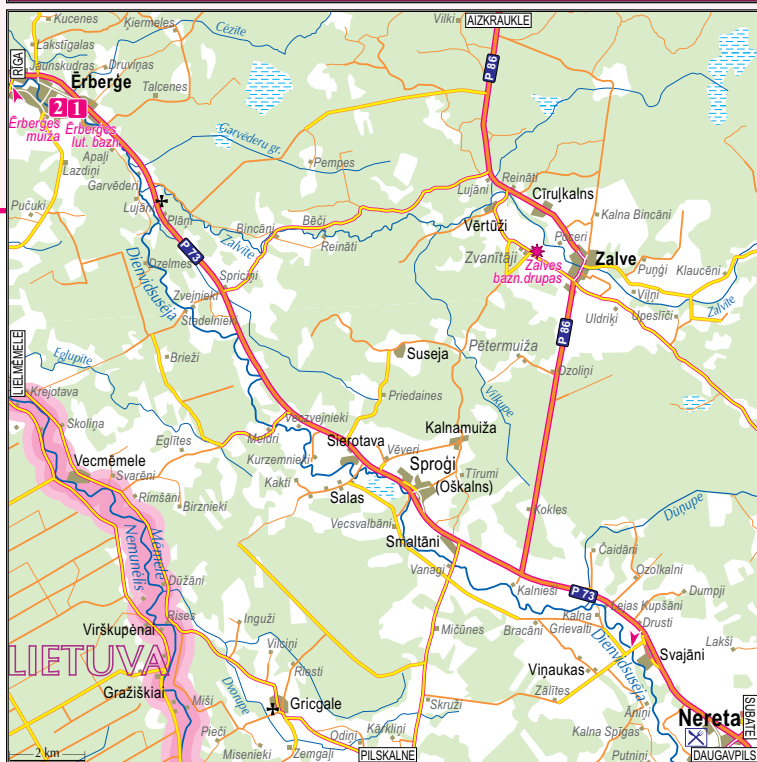
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Bauskā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.bauska.lv](http://www.bauska.lv), <http://www.bauskarp.lv/>

# 17 DIENVIDSUSĒJA

120 km 31 km ~6 stundas  
No Svajāniem līdz Ērberģei



## MARŠRUTA APRAKSTS

Upe posmā starp Svajānu un Smaltānu (Vanagu) tiltiem tek mierīgi, meldru, kalmju un biežā krasta krūmāja ieskauda. Ūdens virsmu klāj lēpu lapas, kas apstiprina ūdeni mierīgu tecējumu vasaras pusē. Ja neņem vērā apkārtnē esošās lauksaimniecības zemes, redzama un sajūtama visnotaļ dabiska vide. Arī upes vidū vietumis ir sažulējis virsūdens veģetācija, taču kanoe laivas pārvietošanas tas būtiski netraucē. Nākamais ievērojams cienīgais objekts ir savdabīgs, no metāla plāksnēm un trosēm veidots tilts pie Sproģiem. Izskatās, ka to lieto arī pārgalvīgi autobraucēji. Gadās arī dažādi nepatīkami brīži, kad upes ieličos vairākviet redzami peldoši televizori un to kineskopi. Kā var iedomāties vecos televizorus vienkārši samest upē? Vēl viena Dienvidsusējas raksturiezīme ir skaisti ozoli upes krastos. Šķiet, ka daži no tiem ir sasnieguši arī dižkoka izmērus. Starp Sproģiem un Ērberģi vienīgais šķērslis ir neliels laukakmeņu aizsprosts (pavasars braucams), kas veidots nolūkā nedaudz pacelt upes līmeni pirts kuru cienītājiem. Te skaista guļbaļņu pirts ar niedru juntu upes kreisajā krastā. Pēdējais nopietnākais pārbaudījums ir ar kalmēm un vilkvāļtēm aizaugusi vieta upē pirms Ērberģes. Kad esam izbrieduši cauri pļavveidīgai upei, Ērberģe ir ar „roku sasniedzama”.

Maršruts būs piemērots tiem, kam apnicis viss, kas saistīts ar globālo ekonomisko krīzi, politiku plāpām, „civilizācijas labumiem” un citām ikdienas sīkajām problēmām. To visu uz brīdi varēs aizmirst, jo te nekā tāda nav. Tikai upe un laivotājs.

**Laiks:** Visa gada garumā. Ieteicamais laiks līdz jūlijam, kamēr upe nav pārāk aizaugusi.

**Laivas:** Kanoe, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 120 km.

**Sākums:** Dzelzsbetona tilts pie Svajāniem.

**Galapunkts:** Ērberģes tilts (Ērberģes – Lielmēmeles ceļš).

**Garums:** 31 km.

**Aptuvenais laiks:** ~6 h.

**Upes kritums:** Visā posmā 11,3 m, vidējais – 0,36 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegls. Upe piemērota nesteidzīgiem nobraucieniem arī lielākās grupās.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Ērberģē, otru – pie Svajāniem. Pēc spēkrata var atgriezties arī ar velosipēdu (~23 km, asfalts).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt līdz upes ietekai Mēmelē (vēl 9 km) un pa Mēmeli tālāk līdz Bauskai (sk. Mēmeles un Mūsas maršrutus).

**Der zināt!** Atrodoties Latvijas pierobežā, līdzī jābūt pasei.

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Ērberģes luterāņu baznīca** – 1695. – 1700. g. celtās baznīcas pagrabā atdusas pazīstamu baronu dzimtu pārstāvji.

**2 Ērberģes muiža** – pazīstama ar šausminošajiem spoku stāstiem. Divstāvu kungu māja celta 19. gs. Blakus muižai Dienvidsusējas upes kreisajā krastā plešas **muižas parks**, kurā izveidota **pastaiģu taka**.



Maršruta sākuma daļa



Sproģu tilts



Kur palika upe?



Dienvidsusēja maršruta vidusdaļa



Laukakmeņu aizsprosts pie pirts

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:** 🏠 **193** Makšķernieku paradīze, 26333630

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Nereta, Sproģi, Ērberģe.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Neretā.

**Tūrisma informācija:** <http://www.aizkrauklesrajons.lv/>

# 18 VIESĪTE

85 km 22 km ~5 stundas  
No Jaunpātu tilta līdz ietekai Mēmelē



## MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruta sākumā upes platums pārsniedz laivas platumu un tā ir laba zīme. Kaut arī Viesīte tek cauri lieliem mežu masīviem, minētajā maršrutā tajā ir apbrīnojami maz kritušu koku vai aizgāzumu, kas ievērojami traucētu pārvietošanos. Tomēr kāds apnesiens var gadīties gan. Upes dziļums laivošanai maršruta sākuma un vidusposmā ir vairāk kā pietiekams. Viesītes savdabība ir daudzie bebru aizsprosti (2008. g. nogalē kopā – trīspadsmit), no kuriem daļa augstākā ūdens līmenī ir braucami. Aīnaviskas vietas un pat laukakmeņu krāce priecēs pie Kalna un Lejas Vēveriem. Tuvojoties Viesītes lejtecei, pieaug upes kritums, palielinās straumes ātrums, bet samazinās dziļums. Upes ieleja un krasti kļūst izteiktāki. Ja Viesītē ir zems ūdens līmenis, dažviet var nākties kāpt ārā no laivas. Tā kā upes gultne sastāv no sīkiem akmentiņiem un grants, arī pārgājiens ar laivu var būt patikama pārmaiņa maršruta veikšanas laikā. Posms starp pēdējiem diviem tiltiem (jaunais un vecais Neretas – Vecumnieku ceļš) ir viegli izbraucams.



Bebru dambis nav šķērslis

**Upe, kas nepalu laikā vairāk piemērota dabas vērotājiem un nekuriens meklētājiem, nekā rūdītiem ūdens-tūrisma tehnikas asumu cienītājiem. Taču šīs divas lietas ir iespējams arī apvienot, ja tas notiek agrā pavasarī.**

**Laiks:** G.k. pavasaris. Pēc ilgstošām un spēcīgām lietavām arī vasarā un rudenos. Ieteicamais laiks – pavasaris līdz maijam. Vasarā dažās vietās, īpaši – lejtecē, upe var būt nebraucama.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 85 km.

**Sākums:** Dzelsbetona tilts netālu no Jaunpātēm (mājas ap 1 km attālumā no upes).

**Galapunkts:** Neretas – Vecumnieku vecā ceļa tilts pie Viesītes ietekas Mēmelē.

**Garums:** 22 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 5 h.

**Upes kritums:** Samērā liels kritums: visā posmā 16,1 m, vidējais – 0,73 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vieglis. Spēcīgos palos lejtecē – vidējas grūtības.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt pie vecā ceļa tilta, otru – maršruta sākumā. Pēc automašīnas var braukt arī ar velosipēdu (ap 17 km, pārsvarā – sliktas kvalitātes grants un zemes ceļi).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Mēmeli līdz Skaistkalnei (vēl 29 km). Mēmeles posmu no Skaistkalnes līdz Bauskai un Lielupes posmu līdz Mežotnei – sk. pie Mēmeles un Mūsas maršrutiem.

**Der zināt!** Atrodieties Latvijas pierobežā, līdz jābūt pasei. Viesītes lejtecē (1 – 2 km pirms jaunā Neretas – Vecumnieku tilta) pāri upei var būt pārvilkta nemarķēta elektrogana stieple, kas virza mājlopus uz upes otra krasta ganībām, tādēļ esiet vēriģi un uzmanīgi! Ceļu stāvoklis Viesītes upes apkārtnē pavasaros, rudenos un pēc lietavām ir vērtējams vairāk nekā traģisks.



## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

Upes krastos nav ieteicamu apskates objektu. Vienīgais no tiem – kartē iezīmētais **Velna pēdas akmens** Viesītes upes apsekojuma laikā netika atrasts. Taču, dzīvā daba – putni, kādas stīrnas, mežacūku ģimenes vai pat ūdra redzējums atsvērs „pierastos” apskates objektus.



Viesīte maršruta sākumā



Daži krituši koki ...



Lejas Vēveru apkārtnē



Saullēkts un migla



Dzīvās dabas paradīze

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:** 🏠 193 Makšķernieku paradīze, 26333630

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Erbergē, Vallē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Nav.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049;

[www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** <http://www.aizkrauklesrajons.lv/>

# 19 SALACA

145 km ~85 km ~2-3 dienas

No Mazsalacas līdz Salacgrīvai ★★ ★



## MARŠRUTA APRAKSTS

Salaca no ūdenstūrisma viedokļa ir interesanta upe, kurā pat mazūdens periodā priedēs krastos esošās ainavas un apskates objekti, kā arī pašas upes daudzveidība. Laivošanai pievilcīgākais ir ap 17 km garais upes posms starp Mērnīkiem un Vecsalacu, kam raksturīgas nelielas krāces, straujtecis un tāči. Tāči – bijušās nēģu ķeršanas vietas ir tā unikalitāte, kas raksturīga tikai Salacai upes posmā lejpus Iģes ietekas. Mūsdienās par taču kādreizējo esamību liecina vietvārdi – Ģedertu tacis, Žvīguļu tacis u.c. Nēģu tačus būvēja vietās, kur upe ir seklāka, šaurāka, ar salām un straujtecēm bagātāka, tādēļ vietvārds „tacis” nozīmē arī interesantākus laivošanas apstākļus. Paši tači (tris) ir saglabājušies tikai upes lejtecē pie Salacgrīvas. Vienīgais maršruta šķērslis, kam laivas jāapņemas pa upes kreiso krastu, ir Staicelele papīrfabrikas aizsprosts.



Salacas laivotāji (A. Jakovičs foto)

Ziemeļvidzemes pērle, Baltijas jūras reģiona nozīmīgākā lašupe, dabas tūrista paradīze u.c. epiteti...

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoe, kajaki, var braukt ar piepūšamo laivu, bet tad piemērotāks ir pavasaris.

**Attālums no Rīgas:** 145 km.

**Sākums:** Mazsalaca. Var sākt pie Rīgas ielas tilta vai iepretim Valtnerberģu muižai, kur ūdens-tūristu apmetne „Draudzības plaviņa”.

**Galapunkts:** Salacgrīva. Izkāpšana pie Salacas tilta.

**Garums:** ~ 85 km.

**Aptuvenais laiks:** Divu (kārtīgiem airētājiem) – trīs dienu ūdenstūrisma maršruts.

Ar „pūslī” – trīs - četru dienu.

**Upes kritums:** Lielāks kā Gaujai: visā posmā – 38,4 m, vidējais ~ 0,45 m/km. Lielākais kritums ir Rozēnu – Vecsalacas posmā (vidēji ~ 0,8 m/km).

**Grūtības pakāpe:** Vieglis. Pavasara palos atsevišķas vietas var būt vidējas grūtības.

**Loģistika:** Šoferitis vai ūdenstūrisma operators, kas nodrošina laivu transportu.

**Alternatīvas:** Maršrutu var apvienot ar Rūjas, Sedas un Briedes maršrutiem. Var izvēlēties arī citus maršruta variantus: Staicele – Salacgrīva, Rozēni – (Mērnīki) – Salacgrīva u.c.

**Der zināt!** Salacas ielejas dabas parkā drīkst nakšņot tikai šim mērķim paredzētajās vietās. Esiet saudzīgi pret smilšakmens atsegumiem, kas ir aizsargājami dabas pieminekļi!



Trosu tilts Mazsalacā



Dzelveskalns un Enģeļu ala



Skaņaiskalns



Neļķu klintis



Nēģu tacis Salacgrīvā



Maršruts ietilpst **Salacas ielejas dabas parkā** un **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā** (aprakstu sk. pie Svētupes – Jaunupes maršruta).

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Mazsalaca un Skaņākalna parks** – interesantākie apskates objekti, kas redzami no laivas ir: bijušā Rīgas – Ipiķu dzelzeļa tilts, **Valtenberģu muiža ar parku**, **Lībiešu (Skaņkalnes) pilskalns**, **Bezdelīgu klintis**, **Vilkaču priede**, **Dzelveskalns ar Enģeļu alu**, **Skābumbalļa**, **Neļķu klintis ar Velna kanceli**, un **Skaņaiskalns**.

**2 Silmaču klintis** – dažus m augsts atsegums ap 18 m augstā upes labajā krasta nogāzē. **Ģenderta krāce** 0,7 km garā upes posmā.

**3 Daugēnu klintis** – iespaidīgs un ainavisks atsegums (ap 100 m garš un līdz 10 m augsts) upes labā krasta ielokā

**4 Līču skola** – skola ar estrādi upes labajā krastā. Labs orientieris.

**5 Staiceles papīrfabrika** – interesants industriālā mantojuma piemineklis ar apkārtējo apbūvi. Te arī vienīgais ūdenstūristu šķērslis – aizsprosts.

**6 Viksnu atsegums** – ap 5 m augsts atsegums Salacas labajā krastā, 3,5 km lejpus Staiceles. Iztek spēcīgs avots (var papildināt dzeramā ūdens krājumus).

**7 Ķekari** – labiekārtota ūdenstūristu apmetne ar skaistu skatu uz Salacas ieleju.

**8 Mērnieki** – neliels smilšakmens atsegums upes labajā krastā un ūdenstūristu apmetne *Selgas*. Aiz tās – bijušo dzirnavu aizsprosta paliekas kā akmeņaina krāce Salacas gultnē.

**9 Ainažu – Valmieras – Smiltenes šaursliežu dzelzeļa tilts** – atmiņas no 1912. g. izbūvētās mazzāģu 113 km garās līnijas.

**10 Sarkanās klintis** – ap 400 m garš un ap 6 m augsts atsegums Salacas kreisajā krastā ar interesantiem izvīzījumiem, krāci, straujci un atvairiem. Viens no skaistākajiem Ziemeļvidzemes atsegumiem. Pretējā krastā – ūdenstūristu apmetne. Skaisti krastu **atsegumi** ir vērojami arī lejpus Sarkanām klintīm.

**11 Vecsalacas muižas parks** – no muižas kompleksa saglabājušās dažas saimniecības ēkas, barona kapenes un 1793. g. veidots piemineklis barona Ferzena sunim.

**12 Annasmuižas tilts** – viens no vecākajiem Latvijas dzelzsbetona tiltiem (1909. g.).

**13 Nēģu tači** – unikālas koka konstrukcijas, kas trīs vietās pirms Salacgrīvas šķērso Salacas upi un celtas nēģu ķeršanai.

**14 Salacgrīva – Salacas pilskalns un Lielsalacas luterāņu baznīca.**

*Piezīme: Minēti g.k. tie objekti, kas ir redzami no laivas.*

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**



**546** Brīze, 64071717,



**556** Rozēni, 64030233,



**733** Rakari, 64071122



**48** Mačkalni, 29612911,

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Ieteicamas ir šādas: Draudzības plaviņa, Skaņaiskalns, Silmači, Puņņmutes, Somu pirts, Eži, Vīrši, Viķi, Ķekari, Mačkalni, Vecvietas, Selgas, Sarkanās klintis, Steliņi, Stienūži **Veikali:** Mazsalacā, Staicelē, Rozēnos, Salacgrīvā.

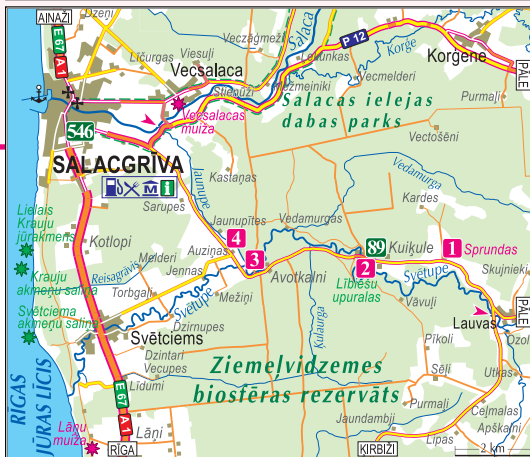
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Mazsalacā, Staicelē, Salacgrīvā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575; Latroze, [www.peldam.lv](http://www.peldam.lv), 26666728; kempings Rakari, [www.rakaricampo.lv](http://www.rakaricampo.lv), 64071122;

**Tūrisma informācija:** [www.valmrajs.lv](http://www.valmrajs.lv), [www.mazsalaca.lv](http://www.mazsalaca.lv), [www.limbazi.lv](http://www.limbazi.lv), [www.staicele.lv](http://www.staicele.lv), [www.salacgriva.lv](http://www.salacgriva.lv), [www.biosfera.gov.lv](http://www.biosfera.gov.lv)

# 20 SVĒTUPE – JAUNUPE

● 112 km ~16 km ⌚ ~3 stundas  
No Lauvām līdz Jaunupes ietekai Salacā



Svētupe un Jaunupe piemērotos braukšanas apstākļos būs labs ūdenstūrisma „atklājums”, kura baudīšanas laikā iegūtās izjūtas būs vēlme atkārtot vēl kādreiz.



Jaunupe pie ietekas Salacā

## MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruta visā garumā nenāksies garlaikoties gan straujteču, gan arī upes krastā redzamo ainavu dēļ. Atkarībā no ūdens līmeņa var parādīties arī vairāk vai mazāk izteiktas krāces, kuras veido upes gultnē sagūlušie laukakmeņi. Tā kā Svētupē līdz Jaunupes sākumam un Jaunupes ietekai Salacā nav nozīmīgu šķēršļu, maršrutu var nobraukt (ne vasarā!), neizkāpjot no laivas. Svētupe abos krastos jau aptuveni kilometru pirms Kuiķules paceļas iespaidīgi 4 – 5 m augsti smilšakmens atsegumi. Augstākais un garākais no tiem slejas īsi pirms Lībiešu upurāla atseguma upes labajā krastā. Daži atsegumi ir redzami arī lejpus Kuiķules tilta: no viena (labajā krastā) pavasaros vai pēc lietavām gāžas ap 2 m augsts sezonāls ūdenskritums. Svētupe krastu ainavas mainās Avotkalnu apkārtnē, kur parādās krastu apbūves elementi. Aiz Avotkalnu tilta un pēc tā sekojošā upes līkuma, no upes kreisā krasta uz jūru aizlokas šaurā un melnalkšņiem ieskautā Svētupē, bet brauciens tiek turpināts pa „galveno ceļu” – Jaunupi. Jaunupe ir ne tikai mākslīgi rakts kanāls, bet arī negaidīts pārsteigums. Šādu otru „kanālu” Latvijā (no ūdenstūrisma viedokļa) laikam būs grūti atrast. Palos un augstā ūdens līmeni Jaunupe ir ļoti straujš un krācēm bagāts upes posms, kas vasaras otrā pusē pārvēršas līdz nepazīšanai, atgādinot aizaugušu un akmeņainu pļavu.

**Laiks:** G.k. pavasara pali un kāds laika posms pēc tiem. Arī rudenos pēc ilgstošām lietavām, pēc ilgstošākas sniega kušanas. Vasarā maršruts praktiski nav veicams.

**Laivas:** Kanoje, kajaki, piepūšamās laivas.

**Attālums no Rīgas:** 112 km.

**Sākums:** Tilts pāri Svētupēi pie Lauvām (Lauvu – Ķirbižu ceļš). Iekāpšana no upes kreisā krasta lejpus tilta.

**Galapunkts:** Ieteka Salacā, Salacgrīvas – Limbažu ceļa tilts. Izkāpšana upes kreisajā krastā lejpus tilta.

**Garums:** ~ 16 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 3 h.

**Upes kritums:** Visā posmā ~ 28 m, vidējais ~ 0,57 m/km. Vislielākais kritums ir Jaunupes posmā, kur 5 km posmā tā nokrīt par 13 m (2,6 m/km)!

**Grūtības pakāpe:** Pārsvarā viegls, lielos palos var būt vidējas grūtības.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Pēc automašīnas var atgriezties ar velosipēdu – aptuveni 12 km brauciens pa ļoti sliktas kvalitātes ceļu, īpaši pavasaros, rudenos un pēc lietavām.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Salacu līdz Salacgrīvai (vēl 3 km).

**Der zināt!** Nelieniet Lībiešu upurālās! Šis objekts ir tik daudz cietis no neskaitāmajiem apmeklētājiem un „alu pētnieku” darbības, ka pašas alas kā dabas pieminekļi un tajās esošās vērtības jau ir zudušas vai atrodas uz iznīcības robežas!



Pirmais ievads



Svētupes maršruta sākumā



Vecs trošu tilts Avotkalnu apkārtnē



Atsegums Svētupes labajā krastā



Sprundas



Jaunupe ietek Salacā, kuras krasti līdz pat Salacgrīvas centram ietilpst **Salacas ielejas dabas parkā**. Dabas parks veidots mazskartā Salacas upes ielejas posma (Mazzalaca – Salacgrīva) aizsardzībai, kam raksturīga smilšakmens iežu atsegumu, netraucētu alu u.c. biotopu, sugu un ainavu daudzveidība. Salaca ir viena no nozīmīgākajām Baltijas jūras lašupēm un otra populārākā Vidzemes ūdenstūristu upe. Kā galvenie apmeklētāju piesaistes objekti jāmin ģeoloģiskie pieminekļi – Sarkanās klintis, Skaņais kalns, Neļķu klints un kultūras pieminekļi – Lībiešu pilskalns, Vecsalacas muiža, Lībiešu muzejs, Valtenberģu muiža, unikālie Salacas nēģu tači u.c. Parkā atrodas viens no Ziemeļvidzemes populārākajiem tūrisma objektiem – Skaņākalna parks, kurā izveidots blīvs taku tīkls. Salaca ir arī populārs makšķernieku galamērķis. Dabas parks ietilpst **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā**.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Sprundas** – dzejnieka Jāņa Sudrabkalna (1894. – 1975.) piemiņas istaba. No upes ēka nav redzama, tādēļ apskatāma, braucot uz/no maršruta sākuma punkta.
- 2 Drūmā klints** – dažus metrus augsts un saules maz apspīdēts atsegums Svētupes kreisajā krastā pirms Kuiķules dzelzsbetona tilta.
- 3 Kraukļi** – Pasaules Dabas fonda mežsaimniecības demonstrāciju teritorija. Atrodas Sētupes krastā.
- 4 Jaunupe** – 17. gs. mākslīgi rakts kanāls, kura mērķis bija novadīt pavasara palu ūdeņus (ap 2/3) uz Salacu, lai neapplūstu lielas platības Svētupes lejtecē.



Atsegums upes kreisajā krastā

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:

- |  |                               |  |                               |
|--|-------------------------------|--|-------------------------------|
|  | <b>100</b> Vējavas, 64071667, |  | <b>89</b> Svētupes, 64041469, |
|  | <b>225</b> Korķi, 29239788,   |  | <b>224</b> Korķi2, 29239788,  |
|  | <b>546</b> Brīze, 64071717,   |  | <b>333</b> Smēdes, 26114495,  |
|  |                               |  | <b>733</b> Rakari, 64071122   |

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Svētcīemā, Salacgrīvā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Salacgrīvā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; kempings Rakari, [www.rakaricamp.lv](http://www.rakaricamp.lv), 64071122; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.limbazi.lv](http://www.limbazi.lv), [www.salacgriva.lv](http://www.salacgriva.lv)

# 21 VITRUPE

100 km ~6 km ~1,5–2 stundas  
No Ķirbižiem līdz Siliņām



## MARŠRUTA APRAKSTS

Pie Ķirbižiem Vitrupi ieskauj g.k. lauksaimniecībā izmantojamas zemes, tādēļ upē vēl nav kritušu koku. Sākotnēji upes tecējums ir vienmērīgs. Tad Vitrupe apmet slaidu loku apkārt Ķirbižu muižas kompleksam, Meža muzejam un tālākajā posmā plūst cauri mežiem ieskautai ielejai, kur parādās pirmie koku aizgāzumi. Taču tie vēl ievērojami netraucē pārvietošanos. Tuvojoties Bīrdagas tiltam pieaug upes kritums un straumes ātrums. Lejpus Bīrdagas tiltam upē ir daudz dažādi bīstami šķēršļi – krituši koki, koku aizgāzumi ar asiem egļu zariem, krāces, laukakmeņi, piespiedes pie smilšakmens atsegumiem, nelieli atvari un ļoti strauji līkumi ar lielu straumes ātrumu. Šāds upes raksturs turpinās aptuveni 2 km lejpus Bīrdagas tilta. Tad Vitrupe kritums un straumes ātrums ievērojami samazinās un tajā parādās aizvien vairāk koku aizgāzumu un atsevišķu kritušu koku. Kad to paliek pārāk daudz un tālākais brauciens kļūst bezjēdzīgs, laiks kāpt krastā.

Upē, pa kuru noteiktā laikā var nobraukt īsu, bet no laivošanas viedokļa – efektīvu un ekstrēmu posmu. Lai taupītu tik dārgo laiku, šo maršrutu var apvienot arī ar braucienu pa Svētupi.

**Laiks:** Pavasara pili, pavasaros vai rudenos pēc ilgstošām lietuvām. Vasarā Vitrupe nav braucama.

**Laivas:** Kanoes, kajaki, piepūšamās laivas.

**Attālums no Rīgas:** 100 km.

**Sākums:** Tilts pāri Vitrupei pie Ķirbižu muižas.

**Galapunkts:** Aptuveni puskilometru pirms Siliņu mājām, kur upes labajam krastam pietuvojas Rīgas – Ainažu šosejas – Ķirbižu ceļš.

**Garums:** ~ 6 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 1,5 – 2 h.

**Upes kritums:** Salīdzinoši liels: visā posmā: ~ 15 m, vidējais: 2,5 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vidēji grūts – grūts atkarībā no braukšanas mērķa, veida un konkrētās situācijas upē. Tikai profesionāliem braucējiem, jo aprakstītais posms lejpus Bīrdagas palos ir ekstrēms.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Pēc automašīnas var atgriezties ar velosipēdu – aptuveni 5 km brauciens pa grants ceļu.

**Alternatīvas:** Tā kā brauciens ir relatīvi īss, ūdenstūrisma tehnikas „pieslipēšanai” to var atkārtot, vai arī apvienot ar braucienu pa Svētupi (sk. Svētupes maršrutu).

**Der zināt!** Palos un augstā ūdens līmenī šis maršruts ir vērtējams kā ekstrēms. Potenciāli bīstamām vietām laivu labajāk apnest apkārt.



Pirmais atsegums lejpus Bīrdagas



Ķirbižu muiža



Pēdējais Vitrupes atsegums



Pirms Brīdagas



Upes krastu ainava



Maršruta posms lejpus Ķirbižiem ietilpst **Vitrupes ielejas dabas liegumā**, kas veidots izteiktās upes ielejas posma aizsardzībai. Tam raksturīgi nelieli smilšakmens atsegumi (aizsargājami biotopi) un Latvijā reti sastopamas augu un gliemju sugas. Teritorija ietilpst **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā**.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Ķirbižu muiža** – Muižas kungu māja celta klasicisma stilā 18. gs. beigās un pārbūvēta 19. – 20. gs. mijā, kad ēkas logi ieguva jūgendstila formas. Muiža piederēja pazīstamai baronu Aderkasu dzimtai. Unikāls ne tikai Vidzemes, bet arī Latvijas mērogā ir jūgendstilā celtais bijušais muižas stallis. Šobrīd notiek muižas kompleksa restaurācijas darbi.
- 2 Meža muzejs** – iekārtots Ķirbižu muižas klētī – labības kaltē un veltīts Latvijas mežsaimniecības un mežu apsaimniekošanas vēsturei.
- 3 Ķirbižu meža izziņas un mācību taka** – 2,1 km gara marķēta un ar informācijas zīmēm labiekārtota taka abos upes krastos, kuras sākums atrodas pie Meža muzeja. Takas iespaidīgākais apskates objekts ir Vitrupes labajā krastā esošais **Vāldzes dižozols** (redzams no laivas).
- 4 Lielsalacas brāļu draudzes luterāņu lūgšanas nams** – celts 1879. g. un mūsdienās tiek izmantots kā kapliča. Kapos apglabājāti grāfu Aderkasu dzimtas locekļi. No upes gan nav redzams, bet apskatāms pa ceļam uz maršruta sākumpunktu.
- 5 Smilšakmens atsegumi** – trīs izcilāki un ainaviski dažus metrus augsti atsegumi Vitrupes labajā krastā lejpus Brīdagas.



Vitrupe maršruta sākumā

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:



111 Dārziņi, 26523482,



224 Korķi2, 29239788,



741 Meleku līcis, 29284555

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Svētciemā, Salacgrīvā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Salacgrīvā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.limbazi.lv](http://www.limbazi.lv), [www.salacgriva.lv](http://www.salacgriva.lv)

# 22 RĪGAS JŪRAS LĪCIS

75 km ~30 km ~7 stundas

No Tūjas līdz Salacgrīvai ★★★



## MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruts, kurā nav ūdenstūristam tik ierasto šķēršļu, apnesienu un citu raksturīgo situāciju. Tā īstenošanu lielā mērā ietekmē vēja virziens un stiprums un no tiem izrietošais viļņu raksturs. Ieteicamais mirklis braucienam ir laiks, kad vējš pūš no muguras vai vismaz no sāniem, tādēļ maršrutu var veikt arī pretējā virzienā, ja paredzams ziemeļu, ziemeļaustrumu (uzmanīgi, ka neiepūš jūrā!) vai ziemeļrietumu vējš.

Latvijas jūras piekraste no ūdenstūristisma viedokļa ir absolūti neizmantots dabas resurss un pilnīgi cits skatu punkts uz varbūt jau iepriekš redzētām vietām un objektiem. Citāda laiva, atšķirīga pieredze un, iespējams, „āķis lūpā”. Tādēļ pedējais laiks izmēģināt jūras laivas! Un ja ne šajā, tad tikpat labi, – jebkurā citā Rīgas jūras līča vai Baltijas jūras krasta posmā.

**Laiks:** Visu gadu, bet ieteicams – vasarā.

**Laivas:** Jūras laivas.

**Attālums no Rīgas:** 75 km.

**Sākums:** Tūjā, kur jūras krastā izveidots autostāvlaukums.

**Galapunkts:** Salacgrīvas pludmalē vai pie Salacas tilta.

**Garums:** 30 km. To var veikt vienā dienā, vai divās ar nakšņošanu.

**Aptuvenais laiks:** ~ 7 h.

**Grūtības pakāpe:** Atkarībā no vēja virziena, stipruma un viļņu augstuma. Vieglis vai vidējas grūtības maršruts. Iesācējiem – tikai „mierīgā” laikā.

**Loģistika:** Automašīnu var atstāt Tūjas autostāvlaukumā un atgriezties no Salacgrīvas ar sabiedrisko autobusu, vai atstāt otru automašīnu Salacgrīvā.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt arī tālāk līdz Ainažiem, vai no Tūjas pretējā virzienā – līdz Saulkrastiem vai pat Rīgai.

**Der zināt!** Braucieni ar jūras laivu pa jūru nav tas pats, kas ar kanoe laivu pa t.s. gludūdeņiem! Jūrā vienmēr ir jāreķinās ar mainīgiem laika apstākļiem un maršrutu nevar ielānot ļoti savlaicīgi, jo jāseko līdzi laika prognozei. Nebrauciet pārāk tālu no krasta! Jūras laiva ir ievērojami smagāka par kanoe laivu, tādēļ izkāpšanas vieta ir jāplāno iespējami tuvu paredzētajam laivu transportēšanas punktam. Novērtējiet savas fiziskās iespējas, meteoroloģiskos u.c. faktorus, jo jūras brauciena laikā ir lielāka fiziskā piepūle. Ceļojumā dodaties ar vairākām ekipāžām, kas var ekstrēmā situācijā drošināt. Salacas lejtecē ievērojiet kuģošanas noteikumus. Var piemēklēt jūras slimību!



Kurmragi



Laukakmeņu sakopojums krasta tuvumā





Sākam braucienu



Jūraslaiva jūras viļņos



Veczemju klintis



Lielais Krauju jūrakmens



Akmeņu mols Tūjā



Piekrastes daļa no Tūjas līdz Melekiem ietilpst **Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas liegumā**, kas ir ar laukakmeņiem klāts un nelieliem zemesragiem un līčiem izrobots Rīgas līča austrumu krasta posms, kā arī vienīgā vieta Latvijā, kur jūras krastā viļņu abrazīvās darbības iespaidā izveidojušies līdz 4,5 metrus augsti smilšakmens atsegumi. To izskats un forma parasti mainās pēc lielākām vētrām. Savukārt, minētais dabas liegums un pārējā maršruta daļa ietilpst Latvijas lielākajā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā**, kura izveides galvenais mērķis ir sabalansēt dabas vērtību aizsardzību un šīs teritorijas ekonomiski – sociālo attīstību.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Ķurmragas** – pirmais izteiktākais zemesrags, kas redzams jau no Tūjas un atpazīstams pēc vecās, kādreiz stāvkrasta augšdaļā (tagad liedagā) stāvošās **navigācijas vaduguns (bākas)** paliekām.

**2 Ežurgu klintis** – aiz Ķurmraga, sākot no Ežurgām, krastmalā redzami dažus metrus augsti smilšakmens atsegumi. Tie ar pārtraukumiem turpinās līdz Zivtiņām, kur pēc pēdējā – 2005. gada orkāna parādījušies jauni – t.s. **Zivtiņu atsegumi**.

**3 Rankuļrags** – nākamais izteiktākais zemesrags, aiz kura atrodas ainaviski izteiksmīgākās un biežāk apmeklētās **Veczemju (Veczemu) klintis**.

**4 Kutkāju rags** – aptuveni 1,5 km tālāk ziemeļos no Veczemju klintīm – neliels, bet ļoti interesants, ar lieliem laukakmeņiem klāts zemesrags, aiz kura sākas **Meleku līcis**. Pie Melekiem beidzas dabas lieguma teritorija.

**5 Svētciena akmeņu saliņa** – atsevišķi stāvošu lielāku laukakmeņu kopa jūrā iepretim Ķeguļragam. Pēc būtības neatbilst izpratnei par „saliņu”. Viļņošanās laikā var būt redzami tikai dažī lielākie akmeņi.

**6 Krauju akmeņu saliņa** – atšķirībā no iepriekšējās – daudz izteiktāka „saliņa”, uz kuras mierīgā laikā var arī izkāpt. Pie „zemāka” jūras līmeņa var atgēties līdz pat 200 neliela izmēra laukakmeņi, savukārt, stiprāka vēja laikā – tikai dažī lielākie. Atrodas ap 200 m attālumā no krasa.

**7 Lielais Krauju jūrakmens** – šobrīd zināmais lielākais Latvijas jūrakmens (~ 67 m<sup>3</sup>). Atrodas ap 100 m attālumā no krasta iepretim Krauju mājām. Akmens virsējā daļa ir redzama arī viļņošanās laikā.

**8 Salaca** – viena no nozīmīgākajām Baltijas jūras lašupēm un otra populārākā Vidzemes ūdenstūristu upe (sk. Salacas maršrutu). Tās lejtecē atrodas **Salacgrīva**.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:



**100** Vējavas, 64071667,

**224** Korķi2, 29239788,

**733** Rakari, 64071122

**Ūdenstūristu apmetnes:** Nav. Nakšņošanai var izmantot piekrastē esošās tūristu mītnes un kempingus.

**Atpūtas vietas:** Pie Veczemju klintīm ir labiekārtota atpūtas, piknika un telšu vieta.

**Veikali:** Tūjā, Salacgrīvā.

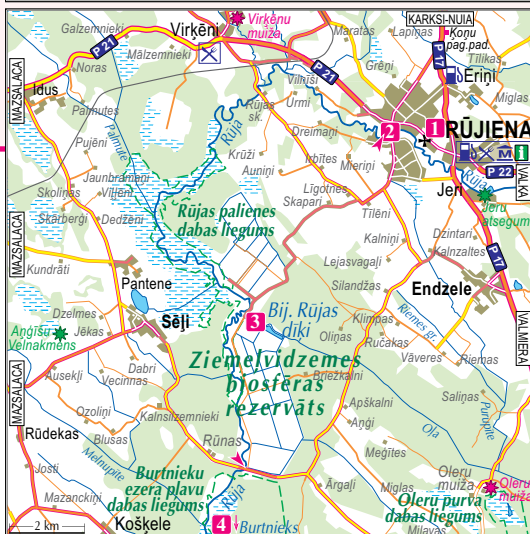
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Tūjā, Salacgrīvā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.limbazi.lv](http://www.limbazi.lv), [www.salacgriva.lv](http://www.salacgriva.lv)

# 23 RŪJA

150 km ~24 km ~4 stundas  
No Rūjienas līdz Rūnu tiltam



Vienas dienas aktīvs maršruts tiem, kas uz brīdi vēlas pabūt „mežonīgā dabā” – prom no civilizācijas „labumiem”, taču pietiekami tuvu, lai pie tiem atkal ātri atgrieztos.

## MARŠRUTA APRAKSTS

Jau Rūjienā upe ir pietiekami plata un ūdeņiem bagāta ūdenstece bez laivošanu traucējošiem šķēršļiem. Tas nozīmē, ka minēto upes posmu var nobraukt arī neizkāpjot no laivas. Rūjā vairākviet ir vērojamas nelielas strautietces un posmi ar ašāku straumes tecējumu. Dažus kilometrus lejpus Rūjienas vēl ir redzama un jūtama civilizācijas dvesma, taču aiz Rūjas skolas tilta upes tālākie pavadoņi ir neapdzīvotas teritorijas, palieņu plavas, plaši niedrāji, mežu masīvi un nedaudz baltie Rūjas diķi, kuros valda drūma pamestības sajūta.

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: pavasara pali – jūnijs. Var braukt arī vasaras mēnešos.

**Laivas:** Kanoē, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 150 km.

**Sākums:** Rūjienas tilts (Valdemāra iela). Iekāpšana no kreisā krasta virs tilta.

**Galapunkts:** Rūnu tilts (Sēļu – Endzeles ceļš). Izkāpšana kreisajā upes krastā pie tilta.

**Garums:** ~ 24 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 4 h.

**Upes kritums:** Visā posmā ~ 3,3 m, vidējais ~ 0,13 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegls.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Pēc automašīnai var atgriezties ar velosipēdu – aptuveni 10 km brauciens pa ļoti savdabīgu apvidu – gar bijušiem Rūjas diķiem.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt līdz Burtniekam (vēl 6 km) un tālāk līdz Burtniekiem vai Vecatei. To var savienot ar braucienu pa Salacu (sk. Salacas maršrutu). Laivojieni pa Rūju var sākt no Naukšēniem (vēl 9 km), taču to nav ieteicams darīt vasarās un mazūdens periodā, kad ūdens līmenis upē ir atkarīgs no Imantas ūdensdzirnavu darbības.

**Der zināt!** Ja braucienu turpina pa Burtnieka ezeru, jāizvairās no braukšanas pa ezeru stipra vēja laikā. Vēlams turēties ezera krasta tuvumā! Atcerieties, ka Burtniekā ir licencēta maksšķerēšana.



Maršruta galapunkts



Rūjas palienes



Palieņu pļavu ainava



Informācija par Vidusburtnieku



„Pieminekļis” Rūjas diķiem



**Rūjas palienes dabas liegums**, kas atrodas maršruta vidusdaļā, veidots upes palieņu pļavu aizsardzībai. Sākot no pagājušā gadsimta piecdesmitajiem gadiem tās sāka aizaugt, tādēļ tagad notiek pļavu atjaunošanas un darbi. Minētajām pļavām raksturīga liela augu un putnu sugu daudzveidība. Tās robežojas ar bijušiem Rūjas zivju diķiem. Rūjas palienes var vērot gan braucot ar laivu pa Rūju, gan arī no vecā ceļa, kas ved uz minētajiem diķiem. Ceļa malā izvietots izglītojošs informācijas stends. Rūjas lejtece ietilpst **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta** dabas lieguma zonā „**Vidusburtnieks**”. Teritorijas izveides galvenais mērķis ir aizsargāt vēl saglabājušās atklātās pļavas Burtņieka ezera krastā, Sedas un Rūjas lejteces ar vecpēm un meža biotopus ar tajos mītošām sugām un to daudzveidību. Starptautiski putniem nozīmīga vieta.

#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Rūjiena** – vistālāk ziemeļos esošā un vislatviskākā Latvijas pilsēta. Ieteicamie apskates objekti: **Sv. Bērtuļa luterāņu baznīca, Rūjienas muzejs, Ternejas parks**, daudzie **pilsētas pieminekļi** un **tūrisma informācijas centrs**.

**2 Tilts pāri Rūjas upei** – Valdemāra ielas tilts – celts 1924. g. un tajā laikā garākais Latvijas vienlaidus arkveidīgais dzelzsbetona tilts.

**3 Bijušie Rūjas diķi** – iespaidīga un nedaudz tirpas uzdzenoša teritorija, kas padomju laikā bija viens no lielākajiem Ziemeļvidzemes diķsaimniecības kompleksiem. Atsevišķas tā detaļas (apbūve, barošanas torņi, bijušās dambju sistēmas) var redzēt arī no Rūjas upes. Mūsdienās diķi ir aizauguši ar plašiem krūmājiem.

**4 Burtņieks** – Ziemeļvidzemes lielākais ezers, teiku un nostāstu vieta. Ezera krastos un to apkārtnē ir daudzi interesanti apskates objekti – **Burtņieku muiža ar parku, Vīsraga dabas taka, Dambju ozols, Burtņieku luterāņu baznīca, balto stārķu kolonija** u.c.



Rūja maršruta vidusdaļā

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**  302 Pērles, 64268529

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Rūjienā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Rūjienā.

**Tūrisma informācija:**

[www.valmiera.lv](http://www.valmiera.lv), [www.valmraj.lv](http://www.valmraj.lv), [www.rujienu.lv](http://www.rujienu.lv)

# 24 SEDA

● 130 km ~13 km ⌚ ~3 stundas

No Valmieras – Rūjienas ceļa tilta  
līdz ietekai Burtniekā

Ar ko saistās vārds Seda? Ar Sedas purvu, Sedas pilsētu, seno igauņu zemes robežu? Izrādās, ka Sedas vārds senajos rakstos jau minēts 1472. gadā. Bet varbūt tā ir upe, kuru var arī laivot?



## MARŠRUTA APRAKSTS

Seda ir mierīga un lēna upe, kas lejtecē tek pa Burtnieka līdzenumu. Tās krastus ieskauj plaši mežu masīvi, nelielas palieņu pļavas un niedrāji. Minētajā maršrutā ir arī daži koku aizgāzumi un tiem sekojoši apnesieni, taču kopējo laivošanas gaitu tie būtiski neietekmē. Vasaras vidū un otrajā pusē upē parādās aizaugums, taču arī tas nav nopietns šķērslis. Aiz Sedas laivu bāzes upe kļūst platāka un vietām līdzinās kanālam, kura krastos zeļ grūti caurejami krūmāji un niedrāji. Seda ieplūst samērā aizaugušā Burtnieka ezera ziemeļaustrumu līcī. Braucienu pa Sedu var ieteikt g.k. tad, ja Seda nav galamērķis un maršruta turpinājums tiek plānots tālāk pa Burtnieku vai Salacu.



Seda pie ietekas Burtniekā

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: pavasara pali – jūnijs. Var braukt arī vasaras mēnešos.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 130 km.

**Sākums:** Valmieras – Rūjienas ceļa tilts. Iekāpšana no kreisā krasta virs tilta (neliels autostāvlaukums).

**Galapunkts:** Ieteka Burtnieku ezerā, taču šī vieta nav pieejama ar autotransportu, tadēļ jāirās atpakaļ līdz Sedas laivu bāzei, jo straume šajā posmā nav vērā ņemams apstākļi.

**Garums:** ~ 13 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 3 h.

**Upes kritums:** Mazs: visā posmā ~ 2 m, vidējais ~ 0,15 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegls. Piemērots nesteidzīgiem braucējiem un dabas vērotājiem, kuriem svarīgs arī apkārtnes dabas izziņas moments.

**Loģistika:** Atkarībā no izvēlētā maršruta. Ja braucienu beidz pie Sedas laivu bāzes, pēc automašīnas var atgriezties ar velosipēdu (aptuveni 10 km pa jaukiem meža ceļiem).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Burtnieku līdz Burtniekiem vai Vecatei un tālāk pa Salacu (sk. Salacas maršrutu). Sedu nav ieteicams sākt virs Rūjienas – Valmieras ceļa tilta, jo upē ir daudz kritušo koku un to sanesumu.

**Der zināt!** Ja braucienu turpina pa Burtnieka ezeru, jāizvairās no braukšanas pa ezeru stiprā vēja laikā. Vēlams turēties ezera krasta tuvumā! Atcerieties, ka Burtniekā ir licencēta makšķerešana.



Tipiska Sedas ainava



Aizaugušais Burtnieka līcis



Sedas laivu bāze



Oleru muiža



Sedas lejtece ietilpst **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta** dabas lieguma zonā „**Vidusburtnieks**”. Teritorijas izveides galvenais mērķis ir aizsargāt vēl saglabājušās atklātās pļavas Burtnieka ezera krastā, Sedas un Rūjas lejteces ar vecupēm un meža biotopus ar tajos mītošām sugām un to daudzveidību. Starptautiski putniem nozīmīga vieta. Dienvidos no Sedas atrodas **Burtnieku ezera pļavu dabas liegums**, kas ir teritorija ar periodiski aplūstošām paliņu pļavas Burtnieka austrumu un dienvidu krastā – nozīmīga griezes u.c. putnu sugu ligzdošanas vieta. Pļavu apskates nolūkos Vīsragā (pie Burtniekiem) ir izveidota **dabas izziņas taka** ar norādēm, informatīviem stendiem un torni.

#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 **Velņkalēja kalns** – Sedas labajā krastā, ziemeļos no maršruta sākuma. Augstākā apkārtnes vieta. Nav labiekārtots.
- 2 **Sedas laivu bāze** – pirmā apdzīvotā vieta Sedas tecējumā un patīkama pārmaiņa upes krastu ainavā. Te piedāvā laivu nomu.
- 3 **Burtnieks** – Ziemeļvidzemes lielākais ezers, teiku un nostāstu vieta. Ezera krastos un to apkārtnē ir daudzi interesanti apskates objekti – **Burtnieku muiža ar parku, Vīsraga dabas taka, Dambju ozols, Burtnieku luterāņu baznīca, balto stārķu kolonija** u.c.
- 4 Pa ceļam uz maršruta galapunktu vērts iegriezties **Oleru muižā**, kas ievērojama ar unikālajiem agrā klasicisma stila sienu gleznojumiem. Muiža cieta ugunsgrēkā 2000. g. un šobrīd notiek tās atjaunošanas darbi. Netālu no muižas – **Oleru purvā** izveidota **dabas taka** ar **skatu torni**.



Savdabīgs tilts pāri Sedai

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

##### Tūristu mītnes:

228 Enskšāre, 26528281,

587 Aičas, 29690848,



119

Saulgoži, 26462553,



230

Lantus, 26519319,



724

Ezerpriedes, 29461455

##### Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:

Telšu vietas pie Sedas laivu bāzes.

**Veikali:** Rencēnos, Rūjienā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Rūjienā.

##### Tūrisma informācija:

[www.valmiera.lv](http://www.valmiera.lv), [www.valmrajs.lv](http://www.valmrajs.lv), [www.rujienu.lv](http://www.rujienu.lv)

# 25 BRIEDE

150 km ~4 km ~1 stunda

No Briedes kroga līdz Burtniekam



Netradicionāls maršruta sākums tālākam braucienam pa Burtnieku vai Salacu.



Putnu vērošanas tornis Visragā

## MARŠRUTA APRAKSTS

Interesanta un savdabīga upe, kas ļoti atšķiras no savām tuvākajām „māsām” – Sedas un Rūjas. Tiesa, vairāk gan upe ar neizmantotu ūdenstūrisma potenciālu un ar daudzām „problēmām”. Posmā starp Valmieras – Matīšu ceļu un Briedes kroga upes gultne dažviet ir viens vienīgs koku aizgāzumus un sanesums. Citviet atkal pāri Briedei stiepjas dzeloņdrāšu žogi vai elektroganu stieples, kas ierobežo ganības (arī upe, izrādās, ietilpst to teritorijā). Mūsdienās diezgan apšaubāms šķiet gandrīz pirms 20 gadiem izdotā ūdenstūrisma ceļvedi minētais fakts, ka Briede „tūrisma izmantojama visu sezonu no Dīķiem”. Ņemot vērā augstāk minētos apstākļus, Briedi laivošanai var ieteikt tikai no Briedes kroga, apvienojot to ar kādu citu ūdenstūrisma maršrutu, tādējādi, ierakstot arī šo upi savā „kolekcijā”. Šajā ceļvedi tā iekļauta g.k. tādēļ, lai parādītu kādreizējā ūdenstūrisma maršruta pašreizējo aktuālo situāciju un faktu, ka upes situācija var kardināli mainīties salīdzinoši īsā laikā posmā. Aiz Briedes kroga ceļa tilta upes straume ātrums un kritums strauji samazinās un pēdējās lejteces kilometrs atgādina plašu kanālu bez redzamās ūdens kustības. Klāt Burtnieks un tālāk maršruta izvēle.

**Laiks:** Vasara.

**Laivas:** Kanoē, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 150 km.

**Sākums:** Tilts pie Briedes kroga.

**Galapunkts:** Atkarībā no izvēlētās alternatīvas.

**Garums:** 4 km (līdz ietekai Burtniekā).

**Aptuvenais laiks:** ~ 1 h.

**Upes kritums:** Kritums ieteiktajā posmā praktiski nav vērā ņemams rādītājs.

**Grūtības pakāpe:** Minētajā posmā – viegls.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Ja maršruta galapunkts ir Burtnieku ciems, pēc automašīnas var atgriezties ar velosipēdu vai kājām (aptuveni 4 km).

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Burtnieku līdz Vecatei, kur atrodas Salacas izteka (vēl 7 km) un arī tālāk pa Salacu (sk. Salacas maršrutu). Var īstenot braucienus apkārt ezeram un maršrutu beigt Burtniekos.

**Der zināt!** Briede augšpus Briedes kroga laivošanai augstā ūdens līmenī ir bīstama (sk. augstāk!).



Tilts pāri Briedei



Burtnieku muiža



Laipa Burtniekā



Visraga dabas takā



Burtnieka līcis pie Briedes ietekas



Briedes lejtece un Burtnieka ezera piekraste ietilpst **Burtnieku ezera pļavu dabas liegumā**, kas ir teritorija ar periodiski aplūstošām palieņu pļavas Burtnieku ezera austrumu un dienvidu krastā – nozīmīga griezes u.c. putnu sugu ligzdošanas vieta. Pļavu apskates nolūkos Vīsragā (pie Burtniekiem) ir izveidota **dabas izziņas taka** ar norādēm, informatīviem stendiem un skatu torni.

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Briedes krogs** – pirmsākumi meklējami 1840. g. Pēdējo ceturtdaļgadsimtu tajā atrodas novada vēstures un zirgkopības muzejs, kā arī eksponēti vecajiem Latvijas krogiem raksturīgi interjera un sadzīves priekšmeti. Krogu kompleksa apbūvē ietilpst arī 19. gs. celtā kūts, trīs klētis, šķūnis un pirts. Tiek piedāvātas ekskursijas.

**2 Burtnieks** – Ziemeļvidzemes lielākais ezers, teiku un nostāstu vieta. Ezera krastos un to apkārtnē ir daudzi interesanti apskates objekti – **Burtnieku muiža ar parku, Vīsraga dabas taka, Dambju ozols, Burtnieku luterāņu baznīca, balto stārķu kolonija** u.c.



Briedes ainava

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:



**119** Saulgoži, 26462553,



**228** Enksāre, 26528281,



**230** Lantus, 26519319,



**724** Ezerpriedes, 29461455

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Burtniekos.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Rūjienā.

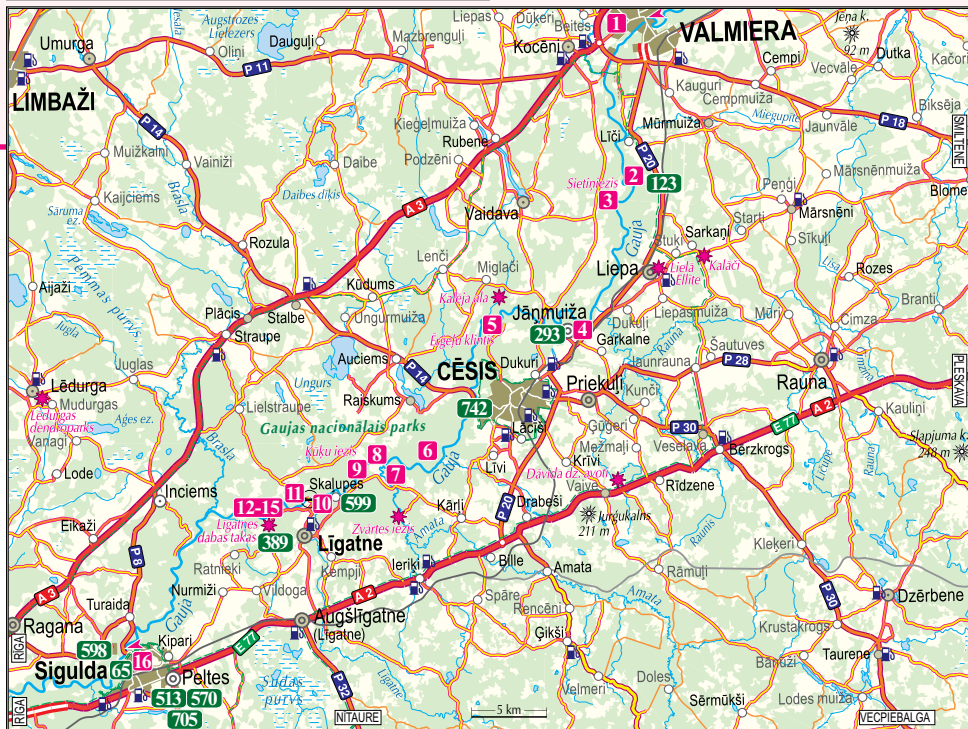
**Tūrisma informācija:**

[www.valmiera.lv](http://www.valmiera.lv), [www.valmraj.lv](http://www.valmraj.lv), [www.burtnieki.lv](http://www.burtnieki.lv)

# 26 GAUJA

 110 km
  ~84 km
  ~2,5–3 dienas  
 No Valmieras līdz Siguldai ★★ ★

Gauja visdrīzāk būs tā upe, kurā lielākā daļa laivotāju iegūs pirmo ūdenstūrisma pieredzi. Gan vietējie, gan ārvalstu.



## MARŠRUTA APRAKSTS

Gauja, neapšaubāmi, ir Latvijas populārākā ūdenstūristu upe un tam ir vairāki iemesli: skaistie un smilšakmens atsegumiem bagātie upes krasti, upes vieglā pieejamība, blīvais ūdenstūristu apmetņu tīkls, upes raksturs, kas piemērots visplašākajam braucēju klāstam, senās ūdenstūrisma tradīcijas, kā arī teritorijas nacionālā parka statuss. Minētājā posmā upe plūst cauri Gaujas senlejai, kas ir viena no iespaidīgākajām Baltijas reljefa formām. No laivas gan, diemžēl, tās izmēri nav pilnībā apjaušami, jo ainaviskos skatus aizsedz krastu veģetācija. Maršruta bīstamākā vieta ir Ķūķu krāces. Lai arī tās nav tehniski sarežģītas, pa kādai apgāztai laivai te gadās katru gadu. Lielākais upes kritums ir posmā no Amatas ietekas līdz Līgatnei, tādēļ daudzi braucēji izvēlas Cēsu – Līgatnes posmu. Atsegumu ziņā „tukšākais” posms atrodas starp Braslas ieteku un Siguldā.

**Laiks:** Jebkurš gadalaiks. Ieteicamais – vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoē, kajaki, arī piepūšamās laivas, plosti. Pēdējie divi – nesteidzīgam tempam.

**Attālums no Rīgas:** 110 km.

## Sākums:

Valmieras tilts. Iekāpšana labajā krastā lejpus tilta iepretim „Pagrabiņam”.

## Galapunkts:

Ūdenstūristu apmetne „Sigulda” Gaujas labajā krastā ap 1 km pirms Siguldas tilta.

**Garums:** ~ 84 km.

**Aptuvenais laiks:** Divarpus – trīs dienu brauciens.

## Upes kritums:

Neliels – visā posmā ~ 17 m, vidējais ~ 0,2 m/km.

## Grūtības pakāpe:

**Loģistika:** Soferītis vai ūdenstūrisma operators, kas savāc laivas un braucējus maršruta galapunktā.

**Alternatīvas:** Maršrutu var sākt augstāk – no Strenčiem vai Virešiem un beigt zemāk – pie Rāmkalniem. To var arī sāisināt un braukt Cēsu – Līgatnes posmu (17 km).

**Der zināt!** Gaujā nav ieteicams peldēties un staigāt pa tās gultni – tas var būt bīstami! Glābšanas veste (uzvilktā) arī Gaujā ir obligāta. Gaujas nacionālā parka teritorijā drīkst nakšņot tikai šim mērķim veidotajās apmetnēs! Esiet saudzīgi pret smilšakmens atsegumiem, kas ir aizsargājami dabas pieminekļi!





Minētais maršruts ietilpst **Gaujas nacionālajā parkā** (teritorijas aprakstu sk. pie Vaives – Raunas maršruta).



*Kūķu iezis*



*Laivotāji atpūtas brīdī*



*Smilšakmens atsegumi – Gaujas ainavas „pērles”*

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Valmiera** – Vidzemes novada ekonomiskais centrs, kura apskatei nepieciešamas vairākas stundas. 1,2 km lejpus Valmieras tilta – **vecais šaursliežu dzelzceļa tilts**, kas pielāgots kājāmgājējiem.
- 2 Liepas iezis** – ap 400 m garš un līdz 16 m augsts atsegums upes kreisajā krastā.
- 3 Sietiņiezis** – divdaļīgs līdz 15 m augsts atsegums Gaujas labajā krastā, ap 2 km lejpus Liepas ieža. Tā apskates nolūkos izveidota dabas taka u.c. labiekārtojums.
- 4 Kazu iezis** – ainavisks, ap 340 m garš un līdz 15 m augsts atsegums upes kreisajā krasta, kilometru lejpus Raunas ietekas.
- 5 Ērģeļu klintis** – viens no iespaidīgākajiem un lielākajiem Latvijas smilšakmens atsegumiem – ap 700 m garš un 22 m augsts. Tā augšdaļa labiekārtota.
- 6 Kvēpenes pilskalns** – iespaidīgu izmēru pilskalns ar izveidotu apskates taku. Blakus ūdenstūristu apmetnei „Kvēpene”.
- 7 Briedišu iezis** – neliels, ap 4 m augsts atsegums Gaujas kreisā krasta likumā.
- 8 Edernieku klintis** – iespaidīga līdz 40 m augsta ar mežu apaugusi Gaujas labā pamatkrasta nogāze ar vairākiem smilšakmens atsegumiem. Viens no tiem atrodas nogāzes lejasdaļā pie upes un veido 7 m platu un 5 m dziļu nišu. Otrā krastā – vairākus metrus augstais **Leimaņu iezis**. Abi atsegumi atrodas aiz Amatas ietekas un bezlapu periodā šī vieta nedaudz atgādina plašu kanjonu.
- 9 Kūķu iezis** – no Edernieku klintīm atdala Kūķupītes dziļā grava. Viens no Latvijas ainaviskākajiem smilšakmens atsegumiem (ap puskilometru garš). Pirms tā sākas **Kūķu krāce**. Otrā upes krastā – atpūtas vieta. Kilometru tālāk – upes labajā krastā – **Līņu klintis**, kreisajā – **Enkurakmens iezis**.
- 10 Sprīņu iezis** – ainavisks līdz 600 m garš un 21 m augsts atsegums upes kreisajā krastā. Neliela krāce un straujtece.
- 11 Līgatnes pārceltuve** – viena no četrām Latvijas upju pārceltuvēm, vienīgā, kas darbojas uz pašas upes radīto spēku.
- 12 Jumpravu iezis** – neliels atsegums upes kreisajā krastā.
- 13 Katrīnas iezis** – ap 200 m garš un līdz 15 m augsts ainavisks atsegums upes labā krasta asā likumā. Tam iepretim otrā krastā (500 m) **Līgatnes dabas takas**.
- 14 Gūdu klintis** – ap puskilometru gara, izteikta, ar atsegumiem bagāta un mežaina Gaujas labā pamatkrasta nogāze, kuras ap 13 m augstā ainaviskā klinšu daļa iestiepjas upē.
- 15 Launagiezis** – ap 600 m gara un stāva ar mežu apaugusi Gaujas labā pamatkrasta nogāze, kuras lejasdaļā atrodas līdz 20 m augstais ainaviskais atsegums.
- 16 Sigulda** – viens no populārākajiem Latvijas tūrisma galamērķiem, maršruta galapunkts.

*Piezīme: Pieminēti atsegumi, kas ir redzami no laivas.*

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

- 293 Jāņkrasti, 64125341,
- 570 Līvkalns, 67970916,
- 599 Rehabilitācijas centrs Līgatne, 64161915,



- 65 Brūveri, 26092153,
- 389 Avoti, 29499342,
- 598 Krimulda, 67972232,



- 123 Lejas ozoli, 29432515,
- 513 Livonija, 67973066,
- 705 Siguldas pludmale, 29165355,
- 742 Žagarkalns, 64125647

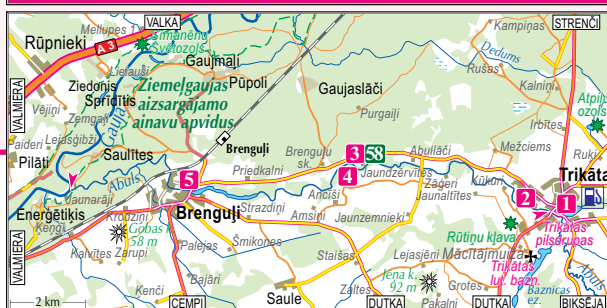
**Ūdenstūristu apmetnes:** Gauja ir vienīgā Latvijas upe, kuras krastos pēc vienota stila ir izveidots labiekārtots ūdenstūristu apmetņu tīkls, kuru apsaimnieko Gaujas nacionālā parka (GNP) administrācija un uzņēmēji. Apmetņu aprakstu sk. GNP mājas lapā.

**Veikali, tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Valmierā, Cēsis, Līgatnē, Siguldā. Tiesa, izņemot Valmieru, tie neatrodas pašā upes krastā, bet gan attālak no tā.

**Laivu noma:** Latroze, [www.peldam.lv](http://www.peldam.lv), 26666728; Makara tūrisma birojs [www.makars.lv](http://www.makars.lv), 29244948 [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575  
**Tūrisma informācija:** [www.valmiera.lv](http://www.valmiera.lv), [www.valmraj.lv](http://www.valmraj.lv), [www.cesis.lv](http://www.cesis.lv), [www.cesurajons.lv](http://www.cesurajons.lv), [www.sigulda.lv](http://www.sigulda.lv), [www.gnp.gov.lv](http://www.gnp.gov.lv)

# 27 ABULS

150 km ~17 km ~3,5 stundas  
No Trikātas līdz ietekai Gaujā



## MARŠRUTA APRAKSTS

Pirmais šķērslis upē seko drīz pēc maršruta uzsākšanas – tas ir Trikātas HES, kura aizsprostam laivas apnesam pa kreiso krastu. Līdz Abullāču tiltam upe ir labi braucama – straume veikla, kāds upē iekritis koks un viens zems „tiltiņš” (uzmaniģi!). Aiz Abullāču dzelzsbetona tilta upes izskats un raksturs mainās. Vasarā vietām būs stiprs aizaugums, upes gultni izraibina salīņu un lielāku laukakmeņu mozaīka. Skaistas vietas parādās iepretim Jaundzervītēm – iekopti krasti, tiltiņš uz salu ar lapeni un skaistas ēkas. Nākamā upes līkumā – Abula kreisajā krastā atrodas iespaidīgākais smilšakmens atsegums. Mazāka izmēra un ne tik ainaviski atsegumi vietām redzami līdz pat Brenguju HES aizsprostam. Tālākajā tecējumā vietām upes straumi vairākās daļās sadala nelielas salas, starp kurām slēpjas laukakmeņi un krituši koki. Tā kā straujietces ir ašas, ātri jāpieņem lēmums par „pareizā” ceļa izvēli, iespēju robežās pārdomājot vairākus soļus uz priekšu. Ja nav pārliecības par konkrētā šķēršļa sekmīgu pārvarēšanu, labāk izkāpt krastā un izvērtēt situāciju. Vēl pēdējā krāce – staujtece un turpmākos divus kilometrus Abuls „iznikst” Brenguju HES ūdenskrātuvē. Aizsprosta dambim apnesiens pa kreiso pusi cauri pagalmam. Lejpus HES Abula izskats kārtējo reizi mainās, jo upe pamazām ieplūst Gaujas senlejā, kuras krasta nogāzes klāj meži. Abuls paliek nedaudz platāks, krasti – augstāki. Līdz Gaujai būs daži apnesieni kādai upē iekritušai eglei vai priedei, taču tas kopumā netraucēs baudīt braucieni.



Upe pazudusi ...

Aizraujošs brauciens pa Abulu var gadīties vasarā pēc ilgstošām lietavām. Straume un upes līmenis kā pavasarī, taču apkārt zaļo koki un ūdens – silts.



Trikātas HES aizsprosts

**Laiks:** Ieteicamais: pavasara pali – maijs. Var braukt arī vasaras mēnešos, zināmu laiku pēc spēcīgām un ilgstošām lietavām. Abuls ir upe, kurā augstais ūdens līmenis saglabajās relatīvi īsu laiku, tādēļ tas ir „jānoķer”. Kā to izdarīt – tas ir katra paša ziņā.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 150 km.

**Sākums:** Pie Trikātas tilta.

**Galapunkts:** Ieteka Gaujā. Izkāpšana upes labajā krastā.

**Garums:** 17 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 3,5 h.

**Upes kritums:** Nav slihts: visā posmā ~ 19 m, vidējais ~ 1,1 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vidējas grūtības. Pavasara palos un pēc lietavām atsevišķi posmi var būt bīstami un ekstrēmi. Upe nav piemērota atpūtas braucieniem, tādēļ maršruts domāts sportiskiem un aktivitātes cienošiem laivotājiem – profesionāļiem, nevis iesācējiem.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Līdz Abula un Gaujas satekas vietai var piekļūt ar automašīnu (pa Abula labo krastu). Pēc spēkrata var atgriezties arī ar velosipēdu – aptuveni 15 km grants un zemes ceļi.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Gauju līdz Valmierai (vēl 7 km) un tālāk līdz Siguldai (sk. Gaujas maršrutu).

**Der zināt!** Kad upē ir ļoti augsts ūdens līmenis, atsevišķas vietas ir bīstamas!



„Atmiņas” no aizgājušiem laikiem



Jaundzērvītes



Jaundzērvīšu atsegumi



Atpūtas vieta pie Brenguļu HES



Te var nopirkt Brenguļu alu



Pie Abula ietekas Gaujā sākas Latvijas un Baltijas mērogā nozīmīga teritorija – **Ziemeļgaujas aizsargājamo ainavu apvidus**, kas stiepjas no Valmieras līdz pat Gulbenes rajonam un kuras galvenā “ass” ir neregulētās Gaujas ieleja ar blīvu vecpju sistēmu un no bioloģiskās daudzveidības viedokļa vērtīgām plāvām to krastos, ozolu un platlapju audzēm. Daudzu retu un aizsargājamo putnu, īpaši griežu, dzeņu, medņu u.c. sugu dzīves un vairošanās vieta. Viena no nozīmīgākajām lapukoku praulgraužu dzīves vietām. Teritorija ir perspektīva putnu vērošanas, dabas izziņas, ekotūrisma un dažādu veidu aktīvā tūrisma norisēm. Šobrīd aizsargājamo ainavu apvidū ir izveidotas vairākas dabas izziņas takas un tiek veidoti citi labiekārtojuma elementi.

#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Trikātas pilsdrupas** – atrodas Abula labajā krastā, kur kādreiz bijis seno latgaļu pilskaļns, uz kura ordenis vēlāk uzcēla mūra pili. No tās saglabājušās tikai nelielas drupas. Blakus **Trikātas parks** un estrāde.

**2 Trikātas HES** – mazā HES, kas savu darbību agrāk celtajās Trikātas dzirnavās uzsāka 1994. gadā.

**3 Jaundzērvītes** – viesu nams Abula labajā krastā ar plašu piedāvājuma klāstu.

**4 Jaundzērvīšu atsegumi** – līdz 5 m augsti smilšakmens atsegumi Abula kreisajā krasta līkumā lejpus Jaundzērvītēm. Mazāka izmēra atsegumi upes krastos ir vērojami līdz Abula HES aizsprostam.

**5 Brenguļu alusdarītava** – viena no „mazajām” alus darītavām. Diemžēl, Latvija ir viena no Eiropas valstīm, kuras šī brīža normatīvie akti aizliedz šādu objektu apskati. Kā sava veida kompensācija šim ierobežojumam būs blakus **Brenguļu HES aizsprostam** esošais veikaliņš, kurā var iegādāties alus darītavas produkciju.



Jaundzērvīšu atsegumi

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūrisma mītnes:**  **58** Jaundzērvītes, 29404477,

 **389** Avoti, 29499342

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Atpūtas vieta pie Jaundzērvītēm, atpūtas – telšu vieta Abula labajā krastā pie Brenguļu HES aizsprosta.

**Veikali:** Trikātā, Brenguļos.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Brenguļos, Valmierā.

**Laivu noma:** [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.valmiera.lv](http://www.valmiera.lv), [www.valmrajl.lv](http://www.valmrajl.lv)

●● 95 km ~8 km ⌚ ~3 stundas  
 No Vaives dzirnavām līdz  
 Cēsu – Valmieras ceļa tiltam



#### MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruta „Ahileja papēdis” ir ap kilometru garais Vaives posms, kurā ļoti būtisks ir ūdens līmenis, kurā ūpe ir braucama. Jāņem vērā arī tās šķēršļotais apvidus. Rauna ir ievērojami platāka ar acimredzamu ūpes tecējumu. Upē būs divi – trīs koku sanesumi (iepretim pēdējiem diviem atsegumiem), taču ūpes lejteces braucamība, salīdzinājumā ar Raunas posmu no Gaujas nacionālā parka robežas līdz Rauņa ietekai Raunā ir nesalīdzināmi viegla. Bīstamās vietās upē rada atsevišķi koki, to fragmenti un piespiedes, kas veidojas straujajos upju līkumos, kuros paceļas atsegumi ar nišām un nišveidīgām alām. Šajās vietās pavasara palos var veidoties atvari ar spēcīgāk atstrāumēm. Raunas posms leļpus Vanderu ieža jau ir ievērojami „mierīgāks”.



Atsegums Raunas kreisajā krastā

**Laiks:** Pavasara pali, pavasaros līdz maijam un rudenos vai vasarās pēc ilgstošām lietavām, kad augstāks ūdens līmenis.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 95 km.

**Sākums:** Vaive lejpus Vaives dzirnavām (Priekuļu – Raunas ceļš).

**Galapunkts:** Cēsu – Valmieras ceļa tilts. Izkāpšana labajā krastā aiz tilta. Tur neliels autostāvlaukums.

**Garums:** ~ 8 km.

**Atpuvenais laiks:** ~ 3 h.

**Ūpes kritums:** Raunai visā posmā ~ 8,1 m, vidējais ~ 1,15 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Vidējās grūtības. Maršruts palu laikā nav domāts iesācējiem, bet gan laivotājiem ar lielu pieredzi un profesionāļiem.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Pēc automašīnas starta punktā var atgriezties ar velosipēdu (ap 8 km, puse no tiem – grants ceļš).

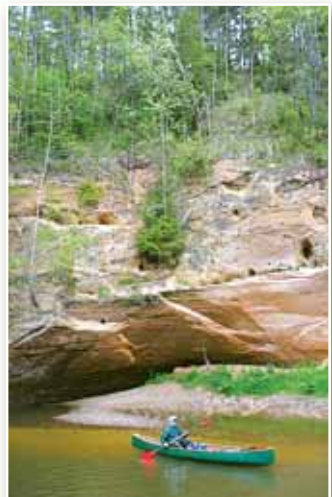
**Alternatīvas:** Maršrutu var sākt arī no ceļa, kas pienāk pie Raunas starp Vaives un Rauņa ietekām. Rauna augšpus Vaives ietekas līdz Gaujas nacionālā parka robežai nav braucama, jo tās vietā ir redzams (no ūdenstūrista skatu punkta) viens vienīgs koku un to aizgāzumu haoss. Maršrutu var turpināt tālāk pa Gauju līdz Cēsim (vēl 20 km) vai Siguldai (vēl 60 km) (sk. Gaujas maršrutu).

**Der zināt!** Vaives posmā var būt daudz kritušo koku. Maršrutā var būt bīstamas un ekstrēmas vietas. Jāuzmanās no piespiedēm pie smilšakmens atsegumiem un citiem šķēršļiem.

Ekstrēms pavasara brauciens pa divām upēm ar skaistiem krastiem un adrenalīna piedevu.



Skats uz Raibām klintīm



Raibās klintīs



Dzelzceļa tilts pāri Raunai



Vanderu iezis



Koku sanesums pie Vanderu ieža



Maršruta galapunkts



Cēsu – Valmieras ceļš pie Raunas



Maršruts ietilpst **Gaujas nacionālajā parkā**, kas ir pirmais Latvijas nacionālais parks (dibināts 1973. g., otrais vecākais Baltijā) ar senām dabas aizsardzības un tūrisma tradīcijām, kā arī viens no Latvijas populārākajiem tūrisma galamērķiem. Parka „galvenā artērija” ir Eiropas mērogā nozīmīgā ledāja kūstošo ūdeņu veidotā Gaujas senleja (95 km garš senlejas posms) ar daudzo sānu pieteku dziļajām gravām, kuru krastos paceļas Baltijas skaistākie un iespaidīgākie Devona perioda smilšakmens atsegumi. Pie Siguldas Gaujas senleja sasniedz maksimālo dziļumu – 85 m. Teritorija izceļas ar lielu sugu daudzveidību (ap 900 augu sugu). Infrastruktūras, t.sk. dabas taku un tūrisma maršrutu ziņā Gaujas nacionālais parks ir viena no vislabāk labiekārtotākajām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas un NATURA 2000 teritorijām. Parka apmeklētāju centri atrodas Siguldā, Līgatnes dabas takās un pie Zvārtes ieža. 2008. g. Gaujas nacionālā parka administrācija Siguldā ir izveidojusi vēl vienu jaunu un modernu apmeklētāju centru – t.s. Balto pili.

### IEVĒROJAMAKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMA

**1 Vaives dzirnavas** – celtas 19. gs. un mūsdienās rekonstruētas ar visnotaļ sakoptu apkārtni. 1998. gadā šajā vietā notika Latvijai neparasta dabas spēku izraisīta katastrofa, kad pēc lietavām tika pārrauts dzirnavu dambis. Vaives HES ezera krastā un otrpus Priekuļu – Raunas ceļa redzami **smilšakmens atsegumi**.

**2 Vaives lejteces atsegums** – apmēram 200 m pirms ietekas Raunā, Vaives kreisajā krastā paceļas līdz 18 m augsts atsegums.

**3 Raibās klintis** – lielākais un ainaviski iespaidīgākais Raunas atsegums, kas atrodas aptuveni kilometru leļpus Vaives ietekas Raunas labajā krastā. Nogāzes augstums – 22 m, atseguma – 14,5 m, garums – ap 300 m. Klintšu lejas daļā izveidojusies liela niša.

**4 Atsegums Raunas kreisajā krastā** – mazāks, bet ļoti simpātisks atsegums nākamā upes likumā, kura „kailais” smilšakmens un nobrukumi liecina par aktīviem upes sānu erozijas procesiem.

**5 Vanderu iezis.** Atrodas nedaudz tālāk aiz iepriekšējā atseguma upes kreisajā krastā. Ļoti sarežģītas formas atsegums ar nišām, plaisveidīgām alām, sezonāliem ūdens – ledus kritumiem, izvīrzījumiem un „kanjonu”. Līdz 150 m garā atseguma augstums – 10 m. Otrs izmēros iespaidīgākais Raunas atsegums.

**6 Dzelzceļa tilts** pāri Raunas upei ir Latvijā un Baltijā augstākais dzelzceļa tilts (24 m).

**7 Piemīņas akmens** 1919. g. Brīvības cīņās kritušajiem latviešu un igauņu karavīriem pie Cēsu – Valmieras ceļa brauciena galapunktā.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:** 98 Sillakas, 29453244

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Priekuļos, Jāņmuižā, Liepā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Priekuļos, Liepā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

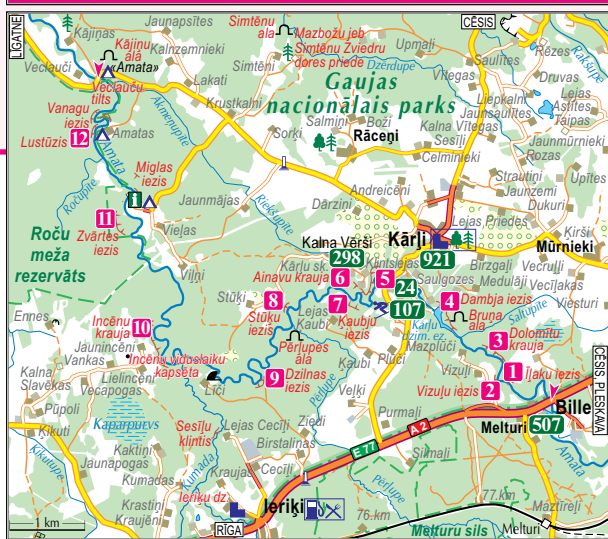
[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.cesis.lv](http://www.cesis.lv), [www.cesurajons.lv](http://www.cesurajons.lv)

# 29 AMATA

75 km ~15 km ~3 stundas

No Melturiem līdz Cēsu – Līgatnes ceļa tiltam



## MARŠRUTA APRAKSTS

Situācija un laivošanas apstākļi Amatā ir ļoti atkarīgi no ūdens līmeņa. Bīstamās situācijas upē rada kritušie koki, krāces, atsevišķi lielāki laukakmeņi, piespiedes pie krastiem, kokiem, koku aizgāzumiem un smilšakmens atsegumiem. Kārļu HES aizsprostam laiva ir jānes apkārt. Viena no bīstamākajām vietām upē ir t.s. Lustūzis, kur galvenā straume atduras pret pašas izskalošām nišveidīgām zem – vīrsūdens alām, bet upes gultnē ir laukakmeņi, kas veido iespējamo krāci. No ūdenstūrisma tehnikas braukšanas viedokļa interesantāks ir upes posms, kas sākas īsi pirms Zvārtes ieža, turpinās līdz Lustūzīm un beidzas pie Cēsu – Līgatnes ceļa tilta.



Amata maršruta sākumā

Amata – pavasara ūdenstūrisma klasika jau no tālajiem padomju laikiem ...

**Laiks:** Pavasara pali, vai arī pavasaros un rudenos pēc spēcīgām lietavām. Var gaidīties, ka Amata ir braucama arī vasarā pēc ilgstošiem lietiņiem, taču tādas situācijas negadās bieži un tie ir ļoti īsi laika brīži, kas prasmīgi „jānoķer”.

**Laivas:** Kanoes, kajaki, arī piepušāmās laivas, bet ne plosti.

**Attālums no Rīgas:** 75 km.

**Sākums:** Melturu tilts (A 2 šoseja). Upes labajā krastā izveidots jauns labiekārtots autostāvlaukums – ērta iekāpšanas vieta.

**Galapunkts:** Cēsu – Līgatnes ceļa tilts. Izkāpšana labajā krastā kādu gabaliņu pirms tilta, kur izveidota ūdenstūrisma apmetne „Amata”.

**Garums:** ~ 15 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 3 h.

**Upes kritums:**

Liels – visā posmā ~ 67,3 m, vidējais ~ 4,48 m/km. Liels kritums saglabājas visā maršruta posmā.

**Grūtības pakāpe:** Pārsvarā – vidējas grūtības. Daži posmi – grūti un ekstrēmī! Upē nav domāta iesācējiem, bet gan braucējiem ar ilgstošu pieredzi, profesionāļiem.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā. Ieteicama automašīna ar „elastīgu” šoferīti, kas kā atbalsta komanda nekavējoties ierodas vietā, kur notikusi apgāšanās, pazaudētas mantas vai laiva, nepieciešamas sausas drēbes, palīdzība u.t.t.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt līdz Gaujai (vēl 3 km), bet tad laivu transportu var organizēt tikai no Skalupēm vai Līgatnes (vēl 7 km). Maršrutu var turpināt pa Gauju līdz Siguldai (vēl 30 km, sk. Gaujas maršrutu). To var beigt arī pie Zvārtes ieža.

**Der zināt!** Amata palos ir tehniski sarežģīta upe! Zemāk minēto objektu apskatei gan visdrīzāk neatliks laika, jo uzmanība būs jākoncentrē uz upē notiekošo.



Minētais maršruts ietilpst **Gaujas nacionālajā parkā** (teritorijas aprakstu sk. pie Vaives, Raunas maršruta).



Dambja iezis



Krastru dramatiskās ainavas



Vizuļu iezis



Kārļu dzirnavu ezers

## IEVĒROJAMAKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Iļaku iezis** – ap 100 m gara un līdz 25 m augsta upes labā krasta krauja ar dolomītu atsegumiem. Aptuveni 800 m attālumā no Melturu tilta.
- 2 Vizūļu iezis** – ap 150 m gara un līdz 30 m augsta krauja upes kreisajā krastā (nākamais Amatas likums) ar smilšakmens (lejasdaļā) un dolomīta (augšdaļā) atsegumiem, no kuru slāņiem izplūst avoti, kas salā pārvēršas par skaistiem leduskritumiem.
- 3 Dolomītu krauja** – ap 150 m gara un līdz 25 m augsta krauja, kuras augšdaļā ir 5 – 6 m augsts dolomīta atsegums. Atrodas aiz Vizūļu ieža nākamā – labā krasta likumā.
- 4 Dambja iezis** – tikai bezlapu periodā labi redzama līdz 30 m augstā krauja ar dažus metrus augstiem dolomīta un smilšakmens atsegumiem augšdaļā. Tās piekāvē – „dramatisk” nobiru slānis. Atrodas **Kārļu HES ezera** labajā krastā.
- 5 Kārļu zivjaudzētava** strādā kopš 1932. g. un sniedz lielu ieguldījumu lašveidīgo zivju populācijas atjaunošanā.
- 6 Ainavu krauja** – ap puskilometru garajā un līdz 46 m augstajā kraujā slejas divi iespaidīgi smilšakmens un dolomīta (kraujas augšdaļā) atsegumi – t.s. **Bizenas iezis** (ziemeļdaļā) un **Ainavu iezis** (dienviddaļā) ar skaistiem skatiem no kraujas augšdaļas uz Amatas ieleju. Atrodas upes labajā krastā iepretim zivjaudzētavai.
- 7 Ķaubju iezis** – ap 50 m gara un līdz 45 m augsta krauja Amatas kreisajā krastā iepretim Ainavu iezim ar aptuveni 6 m augstu smilšakmens – dolomīta atsegumu tās augšdaļā. Ainavu krauja, Ķaubju iezis – vienas no Latvijas iespaidīgākajām kraujām.
- 8 Stūķu iezis** – ap 100 m gara un līdz 40 m augsta krauja ar 15 m augstu smilšakmens atsegumu Amatas labajā krastā. Aptuveni 1,2 km lejpus Ķaubju ieža.
- 9 Dzilnas iezis** – ap 300 m gara un līdz 37 m augsta krauja ar smilšakmens u.c. iežu atsegumu Amatas kreisajā krastā, ap 2,5 km lejpus Stūķu ieža. Tiek uzskatīts par vienu no Latvijas augstākajiem atsegumiem. Aktīvu erozijas procesu norises vieta.
- 10 Incēnu krauja** – ap 500 m gara un līdz 40 m augsta krauja ar smilšakmens atsegumiem Amatas kreisajā krastā lejpus Kumadas ietekas.
- 11 Zvārtes iezis** – viens no Amatas ielejas populārākajiem tūrisma objektiem ar dabas takām, apmeklētāju centru un „klasisko” skatu uz ieleju. Amatas pretējā – labajā pamatkrasta nogāzē vīd 8–12 m augstais **Miglas iezis**.
- 12 Lustūzis** – dažus metrus augsts un ainavisks smilšakmens atsegums upes labajā krastā (bistama vieta!). Pirms tā upes kreisajā krastā – **Zemais iezis**, aiz tā – **Vanagu iezis** – līdz 300 m gara un līdz 36 m augsta krauja ar 1 – 15 m augstiem smilšakmens atsegumiem piekāvē upes kreisajā krastā. Minētie objekti atrodas ap 2,5 km lejpus Zvārtes ieža. Mazliet tālāk – upes labajā krastā ap 4 m augstais **Vizbuliņu iezis**.

*Piezīme: krauju un atsegumu izmēri dažādos informācijas avotos atšķiras.*

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

- |  |   |  |                                   |
|--|---|--|-----------------------------------|
|  | <b>107</b> Imantas, 64170063,                       |  | <b>24</b> Saulgozes, 64193332,    |
|  | <b>507</b> Melturi, 64129467,                       |  | <b>298</b> Eglaines, 29172332,    |
|  | <b>599</b> Rehabilitācijas centrs Līgatne, 64161915 |  | <b>921</b> Kārļa muiža, 26165298, |

### Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:

Pie Melturu tilta, pie Zemā ieža, pie Cēsu – Līgatnes ceļa „Amata”.

**Veikali:** Ieriķos, Līgatnē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Melturos, Ieriķos, Līgatnē.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

### Tūrisma informācija:

[www.cesis.lv](http://www.cesis.lv), [www.cesurajons.lv](http://www.cesurajons.lv), [www.amatasdome.lv](http://www.amatasdome.lv)

# 30 BRASLA

55 km ~8 km ~2 stundas

No Inčukalna – Valmieras šosejas tilta līdz ietekai Gaujā ★★★



**Nebūs pārspīlēts, ja Braslu sauksim par skaistāko un klintim bagātāko Latvijas ūdenstūrisma mazupi.**

## MARŠRUTA APRAKSTS

Kaut arī Braslu var pieskaitīt pie „mazo” upju kategorijas, minētajā maršruta posmā nav mazām upēm tik raksturīgo dabas radīto laivotāju šķēršļu. Vienīgais – Braslas ūdenskrātuves aizsprosts ir cilvēka veidots. Tam laivas apnesam pa labo pusi. Respektējam zivjaudzētavas un HES apkārtnē izvietotos informējošos uzrakstus, jo šeit ir privātpašums, tajā pat laikā pirms brauciena iepazīstamies arī ar savām kā ūdenstūristu tiesībām brīvi pārvietoties Tauvas joslā. Upes posmā lejpus HES aizsprosta līdz ietekai Gaujā ir vēra ņemama straume un straujtecis. Augstākā ūdens līmenī sērs, akmeņi un salas ir zem ūdens, bet zemā tie var traucēt pārvietošanos pa upi. Braucienu pa Braslu daudzveidīgāku padara daudzie smilšakmens atsegumi, kas līdz Buļļu iezim ir gandrīz katrā lielākā upes līkumā: kopumā desmit lielāki atsegumi četrus upes kilometru garumā.

**Laiks:** No pavasara paliem līdz maijam un rudenos pēc lietavām. Sausā vasarā Brasla gan nebūs pilnvērtīgi braucama.

**Laivas:** Kanoē, kajaki, piepūšamās laivas.

**Attālums no Rīgas:** 55 km.

**Sākums:** Inčukalna – Valmieras šosejas tilts (A3) iepretim Braslas krogam upes kreisajā krastā.

**Galapunkts:** Ieteka Gaujā. Tā kā Braslas ietekas rajonā nav iespējams laivu transports, brauciens jāturpina pa Gauju līdz Siguldai (vēl 15 km, sk. Gaujas maršrutu).

**Garums:** ~ 8 km.

**Aptuvenais laiks:** nepilnas 2 h.

**Upes kritums:** Visā posmā ~ 16,7 m, vidējais ~ 2,0 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Pārsvār – viegla.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā.

**Alternatīvas:** Braucienu pa Braslu var sākt arī no Straupes (vēl 17 km), taču šajā posmā var būt upei pāri pārkrituši koki un koku sanesumi.

**Der zināt!** Jebkāda veida smilšakmens atsegumu un ar tiem saistīto biotopu bojāšana (zīmēšana, alu atrakšana, pārvietošanās pa atsegumu virsmu, to veģetācijas bojājumi u.c.) ir ne tikai neatgriezenisks pāri nodarījums dabai, bet arī administratīvi sodāma rīcība. Braslas iezu atsegumi ir aizsargājami ģeoloģiski dabas pieminekļi.



*Kraujukalna iezis*





Aņītes Garais iezis



Slūņu iezis



Buļu iezis



Braslas krastu ainavas



Minētais maršruts ietilpst **Gaujas nacionālajā parkā** (teritorijas aprakstu sk. pie Vaives, Raunas maršruta).

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Podnieku iezis** – neliels smilšakmens atsegums Braslas ielejas labā pamatkrasta nogāzē, vecupes krastā, attālāk no Braslas HES ūdenskrātuves.

**2 Aņītes Garais iezis** – ap 400 m garš un līdz 7 m augsts smilšakmens atsegums Braslas ūdenskrātuves dienviddaļas kreisā krasta nogāzē. Acīmredzami, daļa no tā atrodas zem ūdenskrātuves.

**3 Varšavu iezis** – ap 90 m garš un 4 – 7 m augsts smilšakmens atsegums Braslas labā pamatkrasta nogāzē iepretim Braslas HES aizsprostam.

**4 Kraujukalna iezis** – iespaidīgs un ainavisks ap 400 m garš atsegums līdz 20 m augstā Braslas labā krasta nogāzē aiz Varšavu ieža. Ziemā šeit veidojas ainavisks leduskritums.

**5 Aņītes Vidējais iezis** – ap 100 m garš un līdz 10 m augsts smilšakmens atsegums upes kreisajā pamatkrasta nogāzē (ne pie pašas upes) iepretim Braslas zivjaudzētavai.

**6 Braslas zivjaudzētavā** audzē lašveidīgās zivis un nēģus, ar kuriem tiek papildinātas Latvijas savvaļas zivju populācijas.

**7 Jāņavārti** – ap 150 m garš un līdz 12 m augsts divdaļīgs atsegums Braslas labajā pamatkrasta nogāzē, vecupes krastā. Ziemā atsegumam pāri krītošā strauta ūdeņi veido dažus metrus augstu leduskritumu. Atrodas iepretim Braslas zivjaudzētavai.

**8 Aņītes Augstais iezis** – ap 200 m garš un līdz 35 m augsta atsegums (ar krauju) Braslas kreisajā pamatkrasta nogāzē aiz zivjaudzētavas. No laivas to var arī nepamanīt.

**9 Slūņu iezis** – ap 170 m garš atsegums līdz 30 m augstā upes labajā krasta ielokā zem augstsprieguma līnijas. Viens no iespaidīgākajiem un ainaviskākajiem Braslas ielejas atsegumiem.

**10 Melnais iezis** – ap 180 m garš un līdz 12 m augsts atsegums, kas savu nosaukumu, iespējams, ieguvis no ķērpja – melnās cistokolejas, kas daļēji sedz atseguma virsmu. Virs tā – **Melnā ieža pilskalns**. Iepretim Braslas otrajā krastā – nelielais **Baltais iezis** un ūdenstūristu apmetne „Virtakas”.

**11 Virtakas iezis** – līdz 15 m augsts smilšakmens atsegums ap 300 m garā upes labā krasta nogāzes posmā. Upes otrajā krastā atrodas izmēros nesalīdzināmi mazākais **Zirņu iezis**.

**12 Buļu iezis** – ap 110 m gara un līdz 30 m augsta krauja ar smilšakmens atsegumu piekāpē, kuru vidusdaļā pārsšķēlusi nišveidīgā **Lielā Buļu ala**. Piezīme: krauju un atsegumu izmēri dažādos informācijas avotos atšķiras.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**



513

Livonija, 67973066,



65

Brūveri, 26092153,



570

Līvkalns, 67970916,



598

Krimulda, 67972232,



705

Siguldas pludmale, 29165355

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Labiekārtotas apmetņu vietas „Virtaka” un „Brasla” pirms ietekas Gaujā.

**Veikali:** Straupē, Inciemā, Siguldā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Straupē, Braslā, Siguldā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:**

[www.cesis.lv](http://www.cesis.lv), [www.cesurajons.lv](http://www.cesurajons.lv), [www.sigulda.lv](http://www.sigulda.lv)

# 31 LIELĀ JUGLA

65 km ~27 km ⌚ ~5–6 stundas  
No Sidgundas līdz Ropažiem



## MARŠRUTA APRAKSTS

Pirmais šķērslis – Rikteres HES aizsprosts seko aiz Sidgundas tilta. Aizsprostam laivu apnesma pa kreiso pusi. Leļpus tā zemā ūdens līmenī upe līdz savienojuma brīdim ar dzirnavu kanālu var būt nebraucama. Gabaliņu tālāk – neparastas formas gājēju tilts. Ne mazāk savāds tilts pēc nepilnas stundas brauciena pie Lipkoriem. Maršruta posmā līdz Lipkoriem un tālāk – Augšciemam vasaras laikā (ja nav bijušas lietavas) upe laivojama svārstās uz robežas starp braucamu un nebraucamu. Straume tajā samērā ātra, kritums – relatīvi liels un upeš gultni vietumis sedz dolomīta slāņi un šķembas, bet ūdens dziļums – minimāls. Leļpus dzelzsbetona tilta, kas atrodas starp Mežkalpu un Laimnieku mājām, upe zemā ūdens līmenī kļūst aizvien mazāk laivojama. Pārvietošanos traucē arī aļģes, virsūdens veģetācija, salas

un akmeņi. Apkārtējo māju iedzīvotāji šajā posmā vietumis uzceļušī akmeņu aizsprostus, kas nedaudz palielina ūdens līmeni. Tie ir arī vieni no retajiem laivojamiem posmiem (īsi, jo upei salīdzinoši liels kritums). Lielā Jugla, sākot pirms „leļgendārās” Zeltītes pirts un tālāk līdz pat Ropažiem zemā ūdens līmenī ir vairāk brienama nekā braucama. Savukārt, pavasaros augstākā ūdens līmenī upeš gultnē esošie dolomīta slāņi, akmeņi un salas pārvēršas par interesantām straujtecēm un krācēm. Ropažu HES dambim laivā līdz tiltam seko posms ar lielu kritumu, akmeņiem, dolomīta kāplēm un augstākā ūdens līmenī – krācēm un straujtecēm.

**Laiks:** Pavasara pali – maijs. Arī rudenos pēc ilgstošām lietavām. Vasarā, ja zems ūdens līmenis, maršruta lielu daļu var nākties brīst līdzī laivai.

**Upe,** kurai nav ieteicams nokavēt pēdējo braukšanas brīdi, savādāk var sanākt pārgājiens ar laivu.

## Laivas:

Kano, kajaki, piepūšamās laivas.

## Attālums no Rīgas:

65 km.

**Sākums:** Sidgundas tilta apkārtnē. Te jāpameklē piemērota iekāpšanas vieta, jo līdz pat Sudas ietekai stiepjas Rikteres dzirnavu HES apzudinājums.

## Galapunkts:

Ropažu tilts.

**Garums:** ~27 km.

## Aptuvenais laiks:

~5–6 h.

## Upeš kritums:

Visā posmā ~33,5 m, vidējais ~1,24 m/km. Vislielākais kritums upē ir dažū kilometru posmā pirms Ropažiem.

## Grūtības pakāpe:

Pārsvarā viegls, palos atsevišķās vietās var būt vidējas grūtības.

## Loģistika:

Pa vieni automašīnai sākuma un galapunktā. Pēc automašīnas var atgriezties ar velosipēdu – aptuveni 22 km brauciens (lielākā daļa – grants ceļš).

## Alternatīvas:

Maršrutu var turpināt līdz Zaķumuīžai (vēl 15 km), bet ne vasarā/zemā ūdens līmenī.

## Der zināt!

Ropažu HES aizsprosta dambi pavasaros mēdz brukt tikai profesionāļi!



Rikteres HES aizsprosts



Rikteres dzirnavas



Akmeņu aizsprosts



Sākas pārgājiens pa upi



Ropažu HES dambis



Tuvojamies Ropažiem

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Rikteres HES** – mazā HES, kas atrodas bijušās Rikteres dzirnavu ēkā.
- 2 Dolomīta atsegumi** – upes kreisajā krastā lejpus pirts „Pie Zeltītes”. Izmēros nelieli un vasarās apaugušā ar veģetāciju. Arī upes gultnē līdz pat Ropažiem bieži novērojama dolomīta (pliena) pamatne.
- 3 Dolomīta sliekšnis** – mazūdens periodā upes gultnē pirms Ropažu tilta „atklājas” Latvijas upēm reti sastopams un interesants, kā arī ainaviski vairākpakāpju dolomīta sliekšnis. Sauksim to par **Ropažu rumbu**? Turpat blakus – ap 2 m augstā kreisā krasta nogāzē slejas neliels **dolomīta atsegums**.

- 4 Ropažu pilsdrupas** – Lejpus Ropažu tilta (P 10 ceļš) Lielās Juglas labajā krastā no upes redzams neliela izmēra pilskalns, kurā slejas ap 1320 g. celtās Livonijas ordeņa pils drupas nelieli fragmenti. Pili nopostīja 16. gs. beigās.



Lielā Jugla maršruta sākumā



Straujtece maršruta sākuma daļā

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:** 🏠 20 Upeskrasti, 29285767

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Sidgunda, Ropaži.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Mālpils, Ropaži.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

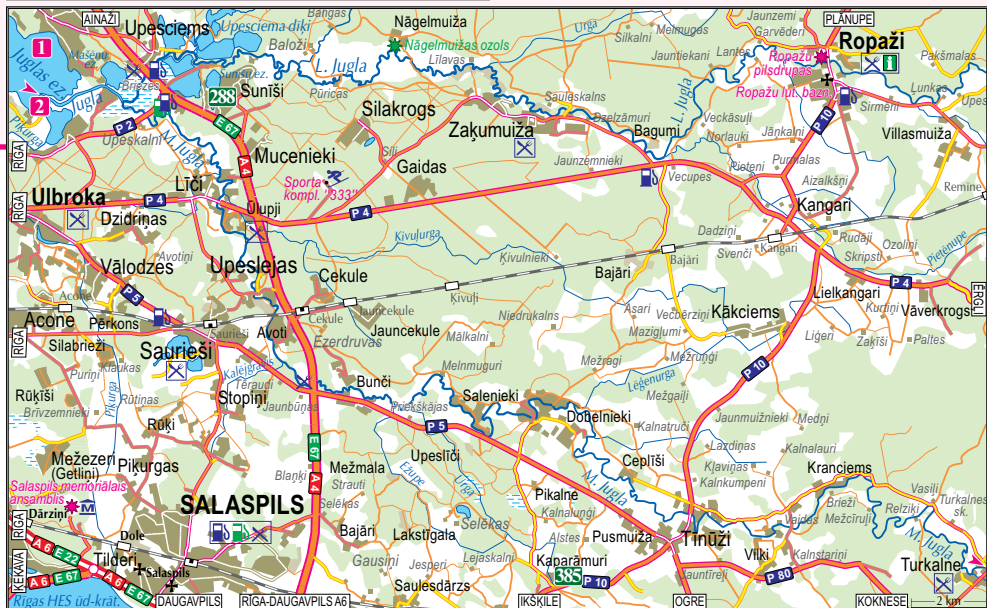
**Tūrisma informācija:** [www.malpils.lv](http://www.malpils.lv), [www.ropazi.lv](http://www.ropazi.lv)

# 32 MAZĀ JUGLA, JUGLA

45 km 51,5 km ~9–10 stundas

No Turkalnes līdz Juglas ezeram

Interesanta upe Rīgas tuvumā, kuras sākumpunkts atrodas tikai stundas brauciena attālumā no galvaspilsētas, bet galapunkts – tās pašā pievārtē.



## MARŠRUTA APRAKSTS

Starp Turkalnes un Vaidu tiltiem (ap 2 h garš brauciens) Mazā Jugla ir samērā plata (ap 10 m) upe un tās aizaugums netraucē laivošanu arī vasaras laikā. Upei ir 2 – 3 m augsti krasti un līdz metru liels dziļums. Šajā posmā ir straume ar straujtecēm un krācēm, īpaši tā pēdējā trešdaļā. Būtiskākie šķēršļi ir trīs mākslīgi veidotas akmeņu pārgāzes, kurām laiva mazūdens periodā ir jāpārceļ pāri, dažī krituši koki. Vasarā dažās vietās var nākties brist pa upi, lai krācainākās un akmeņainākās vietās posmos nebojātu laivu. Ainavu bagātina divi nelieli dolomīta atsegumi upes labajā krastā. Līdz Tinūžiem (pusstunda) upe ir pilnīgs pretstats iepriekš redzētajam – rāmāks, aizaudzis, ar salām gultnē, niedru koridoriem un kādu bebru dambi bagāts upes posms, kas beidzas ar Tinūžu bijušo dzirnavu aizsprostu (jābrauc pa kreiso pusī). Aiz tā – Tinūžu tilts (1962. g.). Tālāk seko rāms, lauksaimniecības zemju ieskausts upes posms ar sešām daļēji braucamām akmeņu pārgāzēm. Pēc nedaudz vairāk kā stundas brauciena aiz Čepļišiem pie Služām ir Dobelnieku HES aizsprosts – labajā pusē aizsprosta pārgāze ar zivju ceļu, kreisajā – derivācijas kanāls (ap 1,5 km garš). Laivas jāuznes kreisajā krastā (stāvs) un aiz dambja jābrauc pa kanālu, jo pati upe (tur vēl divi bijušo dzirnavu aizprosti), nav braucama. Derivācijas kanāla beigu daļā izkāpjām labajā krastā, kur pa grantētu ceļu seko pārismitrus garš laivas pārnešiens līdz jaunajam „Vācu kalnu” ciemata tiltam, kur atkal sākam laivojieni no upes kreisā krasta (stāvs). Seko nīps upes posms līdz Saleniekiem (liela straume, krācītes, 4 akmeņu pārgāzes). Pēdējie 5 – 7 km pirms Rīgas apvedceļa

tilta sākas garlaicīgs „dīķis”. Aiz tā kilometru zemāk – bijušo Kuču dzirnavu paliekas. Upe atkal atdzīvojas Rīgas – Ērgļu dzelzceļa tilta apkārtnē (no Dobelnieku HES atmēram 2 h ilgs brauciens), kur pieaug tās kritums, ir ašas straujtecis un pat krāces. Aiz Upeslejām Mazā Jugla kļūst aizvien mierīgāka un platāka, bet pēc satekas ar Lielo Juglu jau redzams tains un plašs kanāls, kas niedru ieskausts beidzas Juglas ezerā (no dzelzceļa tilta līdz Brīvības gatvei ap 3 h).

**Laiks:** Visu gadu, arī vasarās. Sausās vasarās braucienu ieteicams sākt zemāk, no Tinūžiem.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 45 km.

**Sākums:** Turkalnes tilts. Iekāpšana no labā krasta virs tilta.

**Galapunkts:** Juglas ezers. Maršrutu var beigt Berģos vai pie Brīvības gatves (Juglas tilta).

**Garums:** 46 km (Mazā Jugla) + 2,5 km (Jugla) + 3 km (Juglas ezers) = 51,5 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 9 – 10 h.

**Upes kritums:** Mazai Juglai visā posmā ~ 39 m, vidējais ~ 0,78 m/km. Atsevišķas vietas ar lielu kritumu pirms un pēc Tinūžiem, Rīgas apvedceļa, Rīgas – Ērgļu dzelzceļa un Rīgas – Madonas ceļa apkārtnē.

**Grūtības pakāpe:** Pārsvārā viegls, palos atsevišķās vietās var būt vidējas grūtības.

**Loģistika:** Šoferītes, kas sagaida galapunktā.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Ķīšezeru līdz Jaunciemam (vēl 9 km).

**Der zināt!** Juglas ezeru ieteicams šķērsot relatīvi mierīgā laikā. Palu laikā upē var būt ekstrēmas vietas.



*Straujtece maršruta sākumā*



*Dobelnieku HES aizsprosts*



*Bijušo dzirnavu drupas*



*Rīgas – Ērgļu dzelzceļa tilts*

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Juglas ezers** – viens no pierīgas ezeriem ar **Etnogrāfisko brīvdabas muzeju** tā ziemeļaustrumu krastā, bijušajām **muižīņām** un to parkiem rietumu krastā.

**2 Sudrabsaliņa** – maza sala Juglas ezera dienviddaļā ar neizteiksmīgu reljefa formu – **Sudrabkalnu** – senu pilskalnu. Aiz tā iztālēm redzama atjaunotā **Zēlustes muižiņa**.






*Krāces maršruta sākuma daļā*



*Tuvojamies Rīgai*

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:

-  **124** Brīvdabas–7, 29463492,
-  **288** Ezerkrasts, 67346990,
-  **385** Kaķumiža, 29479882

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Īpaši veidotas nav.

**Veikali:** Tinūžos, Ūlupjos.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Pie Rīgas apvedceļa, Ūlupjos.

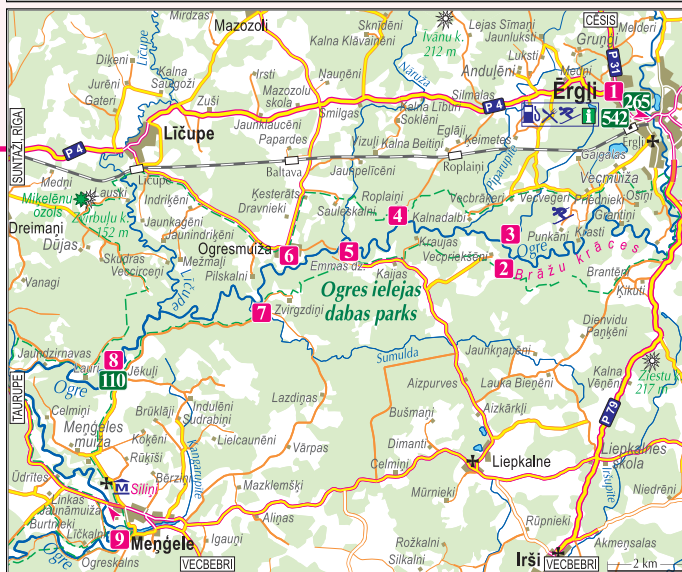
**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.ogre.lv](http://www.ogre.lv)

# 33 OGRE

●—●●●— 100 km    ~42 km    ~10 stundas  
**No Ērgļiem līdz Menģelei**



**Cik pavasaros mežonīga, tik vasaras laikā rāma un mierīga. Un arī civilizācijas mazskarta. Tāda ir Ogre.**



Brāžu krāces

## MARSRUTA APRAKSTS

Pirmie pieci – seši upes kilometri ir salīdzinoši mierīgi (iesildīšanās), bet aiz tiem seko aptuveni 10 km garais (izteiktākā daļa īsāka) Brāžu krāču posms, kas jau izsenis ir bijusi piedzīvojumu un ekstrēmā ūdenstūrisma klasika. Ogre šajā posmā ir platāka kā Amata, tādēļ šeit bīstamību rada nevis kritušie koki vai to aizgāzumi, bet gan krāču veidotāji – daudzie laukakmeņi, spēcīgā upes straume, atstraumes, asie un stāvie krastu likumi un atsevišķi šķēršļi. Te gāzušies un peldējuši daudzi! Galvenais – jāizvairās no lielākiem akmeņiem un tuvošanās upes krastam, kur gan var atrasties kāds kritis koks. Krāčainais gabals turpinās līdz pat bijušajām Roplainu dzirnavām. Ja brauciens notiek agrā pavasarī, iespējams, ka Vecogres HES ūdenskrātuve ir aizsalusi (laivas būs jānes gar krastu). Pie HES aizsprota ir jākāpj kreisajā upes krastā un jābrauc pa derivācijas kanālu (privātipašums) un tā labo atzaru. Kaut arī aiz Vecogres HES Ogrē ir „nomierinājusies”, līdz pat Līčupes ietekai būs gan krāces, gan straujtecis, kas pamazām pierimst, tuvojoties Menģelei. Aiz tās upe jau ir salīdzinoši mierīga.

**Laiks:** Posms no Ērgļiem līdz Ogrēniem – tikai pavasara palu laikā (vasarā Brāžu krāces parasti nav braucamas). Posms no Ogrēniem līdz Menģelei un tālāk līdz Ogres ietekai Daugavā ir braucams arī vasarās un mazūdens periodā.

**Laivas:** Vasarā, mazūdens periodā – kanoe, kajaki, pavasara palos – ieteicamas piepūšamās laivas ar augstām

apmalēm, vai cita veida peldlīdzekļi (atkarībā no profesionalitātes).

**Attālums no Rīgas:** 100 km.

**Sākums:** Ogrē Lejpus Ērgļu HES vai tilta (Rīgas iela) apkārtnē. Iekāpšana no labā krasta.

**Galapunkts:** Menģeles – Taurupes ceļa tilts.

**Garums:** ~ 42 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 10 h. Ieteicams braukt uz divām dienām ar nakšņošanu Patmalniekos, Ogrēnos vai citā vietā.

**Upes kritums:** Samērā liels: visā posmā ~ 67 m, vidējais ~ 1,59 m/km. Vislielākais kritums ir apmēram 7 – 8 km garajā Brāžu krāču posmā (~ 27 m).

**Grūtības pakāpe:** Vasarā posms no Ogrēniem līdz Menģelei un tālāk – viegls. Brāžu krāces ir pārsvarā vidējās grūtības vai grūts posms.

**Loģistika:** Pa vienai automašīnai sākuma un galapunktā vai šoferītis, kas seko līdzi laivotājiem (ne visās vietās pie Ogres ir iespējams piekļūt ar automašīnu).

**Alternatīvas:** Maršrutu no Menģeles var turpināt tālāk līdz Lēdmaniem (vēl 47 km), Glāžšķūnim (vēl 62 km) vai pat Ogrēi (vēl 88 km). Tas veicams arī mazūdens periodā (sausā vasarā atsevišķi posmi var būt grūtāk braucami).

**Der zināt!** Brāžu krāču posms ir bīstams un neprofesionāliem (nereti – arī profesionāliem) apgāšanās ar no tā izrietošām sekām ir gandrīz garantēta. Ogrē pavasaros nav domāta iesācējiem un maz pieredzējušiem.



Ogre leļpus Brāžu krācēm



Meņģeles apkārtnē



Pagātnes notikumu „liecinieks”



Ogrēni



Apmēram 2 km leļpus Ērgļiem sākas **Ogres ielejas dabas parks**, kas turpinās gandrīz līdz Ogresgalam. Tā teritorija aptver upes vidusteci un veidota neregulētās upes ielejas, tai pieguļošo teritoriju, bioloģiskās daudzveidības un biotopu (piemēram, Latvijā retās parkveida pļavas) aizsardzībai.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRĀSTOS VAI TUVUMĀ

**1 Ērgļi** – apskatāms **Skanstes kalns** Ogres kreisajā krastā (pilskalns ar šausminošu teikņu), noveļu meistara **R. Blaumaņa kaps** vecajos Ērgļu kapos un **Ērgļu pilsdrupas** Ogres labajā krastā.

**2 Brāžu krāces** – pavasara palos ir Latvijas tehniski sarežģītākais un daudzveidīgākais upes posms ar laukakmeņu sakopojumiem upes gultnē un lielu kritumu. Ainaviskas, bet to estētiskai baudīšanai gan neatlīks laika. Krāces atsevišķos gadījumos var būt braucamas arī vasarā pēc ilgstošām lietavām.

**3 Veģerupītes (Akmeņupītes) krāces** – Latvijai samērā neparasts ģeoloģisks veidojums, kur mazs strauts 70 m garā posmā krīt pāri laukakmeņu krāvumam (10 m kopējais kritums). Īpaši iespaidīgs sniega kušanas laikā un pēc lietavām. Braucot pa Ogrī, nepalaidiet garām upītes ieteku (jāpaiet pa to nedaudz uz augšu).

**4 Ropļaiņu dzirnavas** – saglabājušies vecais derivācijas kanāls un mūri, jo dzirnavas nodegušas 1956. g.

**5 Emmas dzirnavas un Vecogres HES**, kuras darbība atjaunota 1996.g. Kādreiz te bijusi ne tikai spēkstacija, bet arī vilnas kārstuve. HES ūdenskrātuve.

**6 Ogresmuiža** – pareizāk sakot, tās paliekas un viena no nedaudzajām Latvijas **balto stārķu kolonijām** muižas parka vecajos kokos. No upes gan nav redzama.

**7 Patmalnieki** – laivošanas entuziasta Gundara Patmalnieka veidotā airēšanas slaloma trase. Labiekārtota apmetnes vieta.

**8 Ogrēni** – brīvdienu māja ar ūdentūristiem ļoti draudzīgiem saimniekiem, kas nekad neatteiks palīdzību. Te arī laivu nomas un palikšanas iespējas.

**9 Meņģelē** – 1975. g. celtā **Meņģeles luterāņu baznīca, kapsēta ar interesantu rata krustu un krustakmeni** un rakstnieka **Sudrabu Edžus muzejs Siliņi**.

Ogres krasti ir bagāti ar **pilskalniem un upurkalniem**. Taču tie lielākoties ir apauguši ar mežu un nezinātājam grūti atpazīstami, tādēļ šeit nav atsevišķi uzskaitīti.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:



**110** Ogrēni, 65029140,

**265** Vējkalna nams, 64871507,



**143** Kalmes, 29124328,

**542** Ērgļi, 64871604

**Ūdentūristu apmetnes, atpūtas vietas:** G.k. pašu ūdentūristu veidotas vietas. Patmalniekos un Ogrēnos – labiekārtotas apmetnes.

**Veikali:** Ērgļi, Meņģele.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Ērgļi.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

Brīvdienu māja Ogrēni, <http://ogreni.celotajs.lv/lv/>, 65029140;

[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.madona.lv](http://www.madona.lv), [www.ergli.lv](http://www.ergli.lv), [www.ogre.lv](http://www.ogre.lv)

● 195 km ~27 km ⌚ ~5 stundas

No Gulbenes – Rēzeknes ceļa tilta  
līdz Vikšņu tiltam ★★★



### MARŠRUTA APRAKSTS

Braucienam pa Pededzi papildus vēlama arī interese par tās krastos esošajām dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām. No laivošanas viedokļa raugoties, Pededze ir pietiekami plata upe jebkurā gadalaikā, īpaši palos. Un Pededzes likumi ... likumaināku upi ir grūti iedomāties. Piedāvātā maršrutā Pededzē ir tikai četri, bet ļoti iespaidīgi koku sanesumi, kas ir labs iemesls izkāpt no laivas un izkustināt ķermeņa notirpušo lejas daļu. Pirmais no tiem ir aptuveni

pēc vienas stundas brauciena no maršruta sākumpunkta. Apnesiens pa upes kreiso krastu. Upes apkārtnē pamazām aizvien vairāk parādās ozoli (daži dižkoka izmērus sasnieguši) un parkveida ozolu plavas – šejienes galvenā dabas un ainaviskā vērtība. Vēl pēc aptuveni stundas – upes kreisajā krastā atrodas informācijas zīme „Pededzes lejteces liegums. Brižu dārzs „Mežsētas” un ūdenstūristu apmetnes vieta ar ugunsgrūdi, galdu un soliem. Pēc nepilnas pusstundas – nākamais aizgāzums un apnesiens

**Pededze. Pededzes ozoli. Pededzes ozolu plavas. Pededzei nav nepieciešama īpaša reklāma ...**

pa upes kreiso krastu. Pēc trešdaļstundas – divaines konstrukcijas tilts un informatīva zīme ar apkārtnes ievērojamāko objektu uzskaitījumu upes labajā krastā. Mazliet tālāk – nākamais aizgāzums un apnesiens pa labo krastu gar brižu sētas aploku. Pēc 15 min brauciena upē iegāzies pamatīgs bērzs ar no tām izrietošām sekām. Pēdējais šķērslis – zema laipa pāri upei pie Elksnīšiem. Līdz Vikšņu tiltam upē nekādu pārsteigumu vairs nav.

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: maijs – septembris, īpaši vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 195 km.

**Sākums:** Gulbenes – Rēzeknes (P 36) ceļa tilts. Iekāpšana no labā krasta lejpus tilta.

**Galapunkts:** Vikšņu tilts. Izkāpšana labajā upes krastā pirms tilta.

**Garums:** ~ 27 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 5 h.

**Upes kritums:** Mazs: visā posmā ~ 1,8 m, vidējais ~ 0,06 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegls. Vasarās piemērots nestadozīgiem atpūtas un izziņas braucieniem.

**Loģistika:** Automašīnas var atstāt tiltu apkārtnē un atgriezties caur Daugasni. Ar divriteni to darīt nav ieteicams, jo apkārtnē ir ļoti slikta grantēto un zemes ceļu kvalitāte, īpaši lietainā laikā, pavasaros un rudenos.

**Alternatīvas:** Maršrutu var turpināt pa Pededzi līdz ietekai Aiviekstē (vēl 10 km), taču jāņem vērā, ka pēdējie pieci upes kilometri ir regulēti (Jaunpededze vai Pededzes kanāls). Braucienu var apvienot arī ar Aiviekstes maršrutu.

**Der zināt!** Upes posms ietilpst dabas lieguma teritorijā, tādēļ ir jādama arī par šejienes dabas vērtību saglabāšanu, kuru dēļ šeit esi ieradies!





Kādam mērķim domāts šis tilts?



Pededzes ozoli ...



... un stāvo krastu līkumi



Pededze pie Vikšņu tilta



Laipa pie Elksnīšiem



Maršruts visā garumā ietilpst **Pededzes lejteces dabas lieguma** teritorijā, kura galvenās dabas vērtības ir parkveida ozolu pļavas, palieņu pļavas, aizsargājami mežu biotopi, ainava un teritorijā dzīvojošo sugu daudzveidība. Nozīmīga ainavas sastāvdaļa ir arī senās viensētas, no kurām daļa ir gadsimtu un pat vairāk vecas. Pededze ir arī viena no populārākajām ziemeļaustrumu Latvijas ūdenstūristu upēm.

## IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Mežsētas** – aptuveni 180 ha platībā tiek audzēti staltbrieži. Interesentiem ir iespēja vērot dzīvniekus no īpaši veidotiem skatu torņiem to dabiskajā dzīves vidē.

**2 Informatīvs stends pie Vikšņu tilta** – stendā apkopota informācija par dabas liegumu un tajā esošajām dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām. Lai tās iepazītu, bez laivas nepieciešams cits transporta līdzeklis.



Pededze vasaras vidū

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

### Tūristu mītnes:



**334** Ezernieki, 26671421,



**410** Vecgulbenes muiža, 64474800

**Ūdenstūristu apmetnes.** Upes kreisajā krastā, aptuveni 2 h brauciena attālumā no maršruta sākuma.

**Veikali:** Gulbenē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Gulbenē.

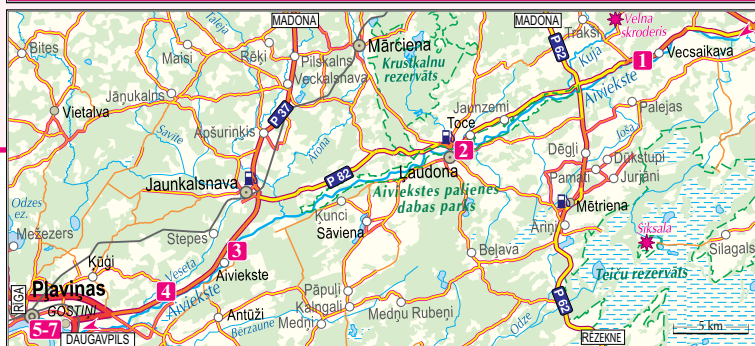
**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501;

[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.gulbene.lv](http://www.gulbene.lv)

# 35 AIVIEKSTE

190 km ~58 km 2-3 dienas  
No Švāna tilta līdz ietekai Daugavā



## MARŠRUTA APRAKSTS

Ūdenstece, kuras maršruta tehniskajam aprakstam no ūdenstūrisma viedokļa nav būtiska nozīme, izņemot to, ka tā ir plata un lēna upe, kas braucama jebkurā gadalaikā un apstākļos, bez koku aizgāzumiem un citiem nozīmīgiem šķēršļiem, izņemot Aiviekstes un Spridzēnu HES, kuriem laivas ir jānes apkārt. Kaut arī Aiviekste plūst pa Austrumlatvijas zemieni, tās vidējais kritums, salīdzinot ar citām upēm, minētajā posmā tomēr ir vērtīgs rādītājs un tas pieaug upes lejtecē. Pie ietekas Daugavā, atkarībā no Pļaviņu HES ūdenslīmeņa var piedzīvot arī kādu straujāci vai pat krācīti. Upe piemērota lēniem, nesteidzīgiem atpūtas braucieniem visplašākajam laivotāju lokam – lielās un mazās grupās. Vēlams tikai izvēlēties piemērotus laika apstākļus un ņemt vērā arī tādu dabas parādību kā vēja virzienu. Jā, starp citu, pretvējš var būt tas, kas sabojā braucienu prieku. Tādēļ, Aiviekste nu gan ir tā upe, pa kuru nevajadzētu braukt ar piepūšamām laivām, par plostiem nemaz nerunājot.

Aiviekstes klāni, Aiviekstes ozoli – tautā pazīstami vārdu savienojumi. Bet vai tikpat labi pazīstama pati upe?

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 190 km.

**Sākums:** Madonas – Barkavas ceļa tilts (Švāna tilts).

**Galapunkts:** Aiviekstes ieteka Daugavā, iepretim Gostiņiem.

**Garums:** ~ 58 km.

**Aptuvenais laiks:** Divu – trīs dienu maršruts.

**Upes kritums:** Visā posmā ~ 17,5 m, vidējais ~ 0,3 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegla.

**Loģistika:** Tā kā attālums starp sākuma un galapunktu ir samērā liels, vēlams vienoties ar šoferīti, kas atbrauc pakāj un savāc laivas un pašus braucējus.

**Alternatīvas:** Maršrutu var sākt arī no Lubānas pilsētas (vēl 21 km). Tikai dabas pazinējam, putnu vērotājam vai ekipāžai ar izteikti sportisku interesi maršrutu būtu ieteicams sākt no Lubānas ezera. Tad maršruta kopējais garums ir vienlīdzīgs ar upes garumu (114 km).

**Der zināt!** Braucienu laikā nozīmīga loma var būt vēja virzienam un stiprumam. Aiviekste vietām ir dziļa upe.



Aiviekstes palienes dabas parkā



Skats no Madonas – Atašienes ceļa tilta



Madonas – Atašienes ceļa tilts



Informācijas stendi pie Teiču rezervāta administrācijas



Teiču rezervāta administrācijas ēka



**Aiviekstes palienes dabas parks** ir izstiepta teritorija, kas aptuveni 20 km garumā (starp Praulienas – Mētrienas ceļa tiltu un Ķikuriem) ir „pieklāvusies” abiem Aiviekstes upes krastiem. Dabas parka galvenā vērtība ir palieņu pļavas (un citi pļavu biotopi), kas ir ļoti nozīmīga daudzus augu un dzīvnieku (īpaši – putnu) sugu dzīves vieta, tādēļ ūdenstūristiem nakšņošana ir jāplāno tikai šim mērķim paredzētās vietās!

#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- 1 Saikavas parks** – Aiviekstes labajā krastā, Vecsaikavā.
- 2 Teiču dabas rezervāta administrācija.** Tās ēka no upes gan nav redzama, taču Ļaudonā vērts apmeklēt dabas rezervāta administrācijas izveidoto ekspozīciju, brīvdabas informācijas stendus, kā arī nelielo **laivu taku** tai blakus esošajā mitrājā.
- 3 Aiviekstes HES** – līdž Ķeguma HES uzcelšanai bija Latvijas lielākā HES. Tās pirmsākumi meklējami pagājušā gadsimta 20. gadu vidū. Blakus izveidojies Aiviekstes ciems.
- 4 Tilts pāri Vesetai**, precīzāk – tās vecajai gultnei pie kādreizējās Vesetas ietekas Aiviekstē. Savā ziņā – unikāls akmens mūra tilts ar iespaidīgiem ledgriežiem un trīs velvēm. Šeit kādreiz gājis vecais Pļaviņu – Madonas ceļš.
- 5 Gostiņu luterāņu baznīca** – vēlinā klasicisma stilā celtā baznīca (pabeigta 1830. g.), kurā atrodas Vidzemei rets altāra tips – kancelaltāris.
- 6 Zviedru skanstis** – 17. gs. sākumā veidotās nocietinājumu vaļņu un bastionu atliekas pie Skanstupītes ietekas Daugavā. Mazliet augstāk pa upi, atkarībā no Pļaviņu HES līmeņa ir/nav redzami **Skanstupītes ūdenskritumi**. Minētie, kā arī citi objekti atrodas šeit izveidotajā **Draudzības parkā**.
- 7 Pļaviņu HES** – Baltijā lielākā HES, ko pabeidza 1966. g. Zem Pļaviņu HES ūdenskrātuves ūdeņiem atrodas Daugavas kanjons – kādreiz viens no Ziemeļeiropas izcilākajiem dabas un kultūrvēstures pieminekļiem.



Tipiska Aiviekstes krastu ainava

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:** 🏠 334 Ezernieki, 26671421

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** pie Svānu tilta, Vecsaikavā, pie Praulienas – Mētrienas ceļa tilta, pie Ļaudonas tilta, Upmalas (Iejpus Aronas ietekas).

**Veikali:** Vecsaikavā, Ļaudonā, Aiviekstē, Pļaviņās.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Madonā, Pļaviņās.

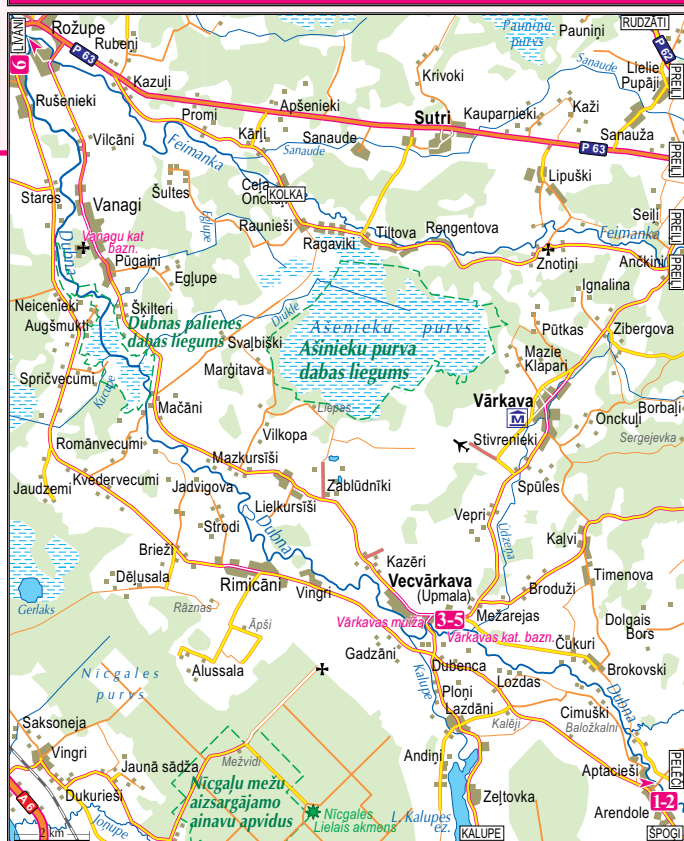
**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049;

[www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.madona.lv](http://www.madona.lv)

# 36 DUBNA

152 km ~36 km ~7 stundas  
 No Arendoles līdz Rožupei ★★★



Viena no jaukākajām Latgales novada upēm. Ne pārāk liela, ne pārāk maza, tieši tāda, kāda nepieciešama no cita novada atbraukušam ūdenstūristam.

pat Rožupei – nekādu pārsteigumu. Izbrīna vienīgi fantastiski dzidrais ūdens, jo liekas, ka laivošana notiek brīvdabas akvārijā, kas pārpilns ar dažāda lieluma un sugu zivīm. Ar Dubnu saistīts viens no pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu lielākajiem meliorācijas projektiem, kura mērķis bija pasargāt upes vidus un lejteces plāvas un aramzemes no applūšanas. Tā rezultātā tika regulēts 61 upes kilometrs lejpus Daugavpils – Rēzeknes dzelzceļa tilta. Nu ko, upe meliorācijas grāvī katrā ziņā šajā maršrutā neatgādina!

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: maijs – septembris, īpaši vasaras mēnešos.

**Laivas:** Kanoē, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 210 km.

**Sākums:** Dzelsbetona tilts pāri Dubnai lejpus Arendoles muižas. Iekāpšana upē no kreisā krasta virs tilta.

**Galapunkts:** Līvānu – Preiļu ceļa tilts. Izkāpšana kreisajā krastā.

**Garums:** ~ 36 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 7 h.

**Upes kritums:** Mazs: visā posmā ~ 4,6 m, vidējais ~ 0,1 m/km.

**Grūtības pakāpe:** Viegls. Piemērots ikvienam braucējam.

**Loģistika:** Automašīnas var atstāt tiltu apkārtnē. Pēc otras automašīnas var braukt arī ar divriteni (35 km, no kuriem lielākā daļa ir sliktas kvalitātes grants ceļi).

**Alternatīvas:** Maršrutu var beigt Līvānos (vēl 13 km), taču upes posms no Rožupes līdz Līvāniem ir ievērojami garlaicīgāks.

**Der zināt!** Bistama vieta Krīvores ciema apkārtnē (neapsaimniekots trošu tilts).

## MARŠRUTA APRAKSTS

Maršruts bez vēra ņemamiem šķēršļiem. Ūdeņu aizauguma pakāpe arī ir tāda, kas netraucē pārvietošanos ar kanoē laivu. Vienīgi, – tikli no makšķerētājiem upē izvietotās uzparītes (hm, legālas?) var būt tās, kas liks izmainīt laivas virzienu, lai neuzķertos uz kāda āķa. Aiz Vārkavas tilta upes labajā krastā vienkārša atpūtas vieta, bet iepretim Vecvārkavai upes labajā krastā izveidota jauna un moderna ūdenstūristu apstāšanās vieta ar lapeni, galdiem, soliēm un ugunsкура vietu. Tepat arī peldvieta ar ģērbtuvī. Cienijami! Upe laiski likumu, līdz kreisajā krastā redzama autobusa pieturas zīme (!) Vingri un atpūtas vieta. Pamazām upes krasti

kļūst nedaudz stāvāki un Dubna pietuvojas Rožupes – Vārkavas ceļam, kur pie Krīvores ciema atklājas skaists skats uz tās likumiem. Mazliet tālāk – trošu tilta paliekas virs un zem ūdens, kas veido bīstamu „tiklojumu” pavasara braucējiem! Aiz tā sākas Dubnas palieņu plāvu dabas liegums, kas neprofesionāla acij (vides jomā) vizuāli maz ar ko atšķiras no iepriekš redzētajām Dubnas krastu ainavām. Te priecēs govju ganāmpulki, kas vēl saglabājušies par spīti ekonomiskai situācijai valstī. Pie Vanagu trošu tilta (beidzas lieguma teritorija) upes kreisajā krastā izveidota labiekārtota apmetnes vieta, kas vienlaikus ir arī velotūrisma maršruta „Staru loks” sastāvdaļa. Te informācijas stends. Tālāk līdz



Dubna maršruta sākuma daļā



Vingri



Trosu tilts pāri Dubnai



Apmetnes vieta pie Vanagu trošu tilta



Arendoles katoļu baznīca



**Dubnas palienes dabas liegums** ir veidots upes posmā starp Mačāniem un Vanagiem. Te abos Dubnas krastos plešas palieņu un mitrās pļavas – aizsargājams biotops. Nelielā posmā Dubnas palieni var vērot arī no Rožupes – Vārkavas ceļa. Piemērotā laikā šeit dzirdēsiet griezes balsi, kas ir Eiropā izzūdoša, bet pie mums vēl bieži sastopama putnu suga.

### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**1 Arendoles muiža** – muižas komplekss veidojies 19. gs. Tajā ietilpst historisma stilā celtā kungu māja ar neparasto astoņstūru torni u.c. saimniecības ēkas, kas ir saglabājušās sliktā stāvoklī. Tā kā muižas kādreizējie īpašnieki Plāteri – Ziberģi bija lojāli pret apkārtnes zemniekiem, muiža nepiedzīvoja tik daudz citu Latvijas muižu bēdīgo likteni nemieru laikā. Pašreizējie īpašnieki iegulda lielu darbu muižas kompleksa atjaunošanā.

**2 Arendoles katoļu baznīca** – iepretim Arendoles muižai.

**3 Vārkavas katoļu baznīcas** stāvs cienīgi slejas lēzenajā Dubnas krasta nogāzē. Dievnama celtniecību pabeidza 1877. g. Par kādreizējo baznīcas inventāra vērtību var spriest pēc fakta, ka daļa no tā pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados pārvesta uz Rundāles pili.

**4 Vārkavas muiža** – mūsdienās redzamā muižas pils ar varenajām kolonnām celta vēlinā ampīra stilā 1865. g. Šobrīd tajā atrodas Vārkavas novada dome. Muižu ieskauj augļu dārzs un 19. gs. veidots ainavu parks.

**5 Vārkavas taka** – 2,5 km gara izziņas taka Dubnas upes krastos, kas iepazīstina ar apkārtnes biotopiem, to iemītniekiem, dabas vērtībām un apkārtnē esošajiem vēstures objektiem. Takas sākums un informācijas stends atrodas pie Vārkavas muižas.

**6** Pa ceļam, esot **Līvānos**, noteikti jāapmeklē **Līvānu novada amatniecības centrs, Līvānu stikla muzejs** un **Pārceltuve** pāri Daugavai.



Dubnas palieņu pļavas

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**  34 Salenieki, 29159452

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Aiz Vārkavas tilta, iepretim Vecvārkavai, pie Vingriem un pie Vanagu tilta.

**Veikali:** Vecvārkava, Vanagi, Rožupe, Līvāni.

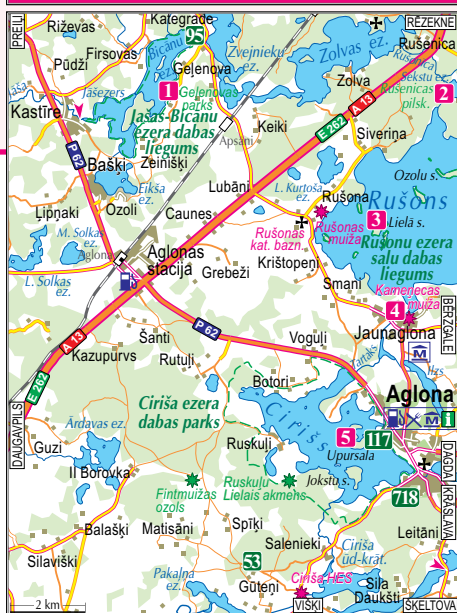
**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Līvānos.

**Laivu noma:**

**Tūrisma informācija:** [www.preili.lv](http://www.preili.lv), [www.preilirp.lv](http://www.preilirp.lv), [www.livani.lv](http://www.livani.lv)

# 37 LATGALES EZERU PIRMAIS MARŠRUTS

●—●●● 215 km ~36 km ⌚ ~10 stundas  
**Jāšezers – Ciriša HES**



**Piedzīvojumu maršruts** tiem, kas sevi neuzskata par svētdienas laivotājiem. Pasākums, kas liks aizdomāties – cik neizmantots aktīvā tūrisma un atpūtas resurs ir Latgales ezeri. Deviņi ezeri, divas mazupes un viens HES diķis piecu ezeru vietā.

**Laiks:** Jebkurš gadalaiks. Ieteicamais – maijs, vasaras sākums.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 215 km.

**Sākums:** Jāšezers pie Kastīres.

**Galapunkts:** Raudiņu vai Sekļu ezers.

**Garums:** ~ 36 km.

**Aptuvenais laiks:** ~ 10 h. Vienas garas vai divu dienu maršruts ar nakšņošanu Aglonā.

**Kritums:** Vienīgais vērā ņemamais kritums šajā maršrutā ir Tartakam, kas posmā starp Rušonu un Ciriša HES nokrīt par 7,8 m.

**Grūtības pakāpe:** Atkarībā no posma. Grūts ir Rušonīcas poms (vasaras otrā pusē), vidējās grūtības/grūts var būt Tartaks (pavasars, arī mazūdens periodā) starp Rušonu un Cirišu. Aizaugusi Zvejnieku ezera daļa prasīs orientēšanos apvidū.

**Loģistika:** Automašīnas sākuma un galapunktā. Mašīnai var braukt pakal ar divriteni (ap 20 km, pārsvārā – asfaltēts ceļš).

**Alternatīvas:** Šo maršrutu no Rušona var apvienot ar Latgales ezeru otro maršrutu.

**Der zināt!** Rušonā izvērtējiet vēja virzienu un stiprumu! Noderēs GPS un labas kartes.



Ūdens pazūd un paliek tikai ūdensaugi



Tilts pāri Tartakam



**Jašas – Bicānu ezera dabas liegums** ietver ličienu, pussalām un salām bagātus ezerus, kas savienoti ar šauru caurteku. Ozolu un platlapju meži, kas aug uz Bicānu ezera salām un pussalā ir aizsargājami biotopi. No daudzajām Rušona ezeru salām, desmit ir piešķirts dabas lieguma statuss „**Rušona ezera salas**”. Tā mērķis – uz salām augošo platlapju mežu un augu sugu aizsardzība. Savukārt, **Ciriša ezera dabas parks** veidots Latgales augstienes ainavas aizsardzībai, kuras galvenie elementi ir Ruskuļu un Ciriša ezers ar salām un mežiem. Uz Upursalas un Ošu salas konstatētas > 250 augu sugas.

## TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**

53 Mežinieku mājas, 29234425,

95 Šaures, 29642100, 718 Upenīte, 26312465,

117 Aglonas Čakuli, 29194362

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:**

Speciāli veidotu apmetņu nav.

**Veikali:** Kastīrē, Aglonā.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Aglonā.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049;

[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.preili.lv](http://www.preili.lv), [www.preilirp.lv](http://www.preilirp.lv)

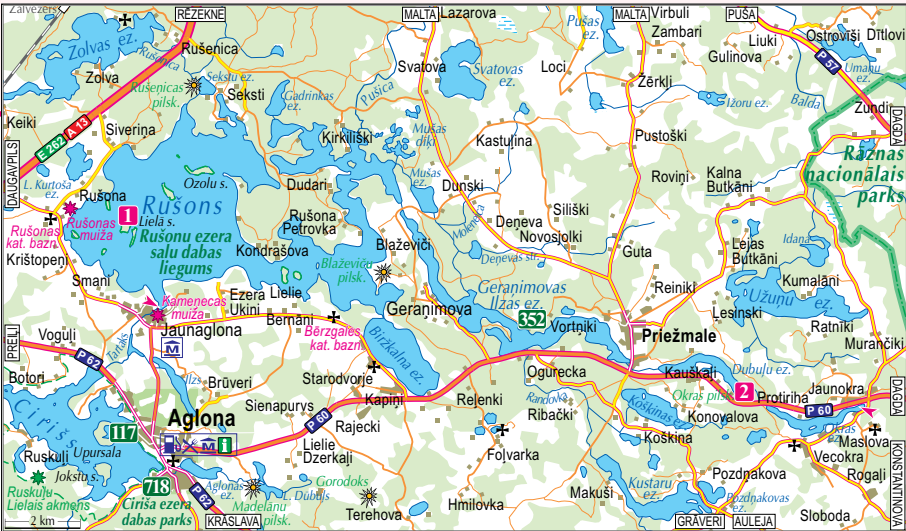
## MARŠRUTA APRAKSTS, IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- Jāšežers un Bicānu ezers** ~4 km Divi ezeri ar aizaugošu, bet viegli izbraucamu sašaurinājumu vidū. **Jāšas – Bicānu ezera dabas liegums.** Bicānu ezerā divas lielākas salas un četri salveidīgi veidojumi, bet labajā krastā – **Geļenovas parks 1.**
- Turčinka** ~0,3 km Neliels ezeriņš – iepriekšējo divu ezeru turpinājums. Ar Bicānu ezeru savieno plaša, labi braucama caurteka. Krastā – brīvdienu māja „Šaures”. Caurtekas vieta ar Zvejnieku ezeru (pāri tilt) vasarā ir ļoti grūti pamanāma, bet braucama.
- Zvejnieku – Katedrādes ezers** ~2,0 km Viens no maršruta aizaugušākajiem ezeriem. Tipisks eitrofs ezers ar zāļu salām un biezu zemūdens un virsūdens veģetāciju. Iepretim Lārzānu pussalai ir vieta, kur jāturas tuvāk pussalas krastam, lai varētu izlauzties cauri niedrājam (var izmantot iepriekš braukušo „laivu ceļu”). Caurteka uz Zolvas ezeru zem Daugavpils – Rēzeknes dzelzceļa tilta ir aizaugusi, bet braucama.
- Zolvas ezers** ~4,5 km Ezera rietumu daļas sašaurinājums nav aizaudzis un viegli braucams. Aiz tā seko plašs ūdens klājs ar sešām salām un salveidīgu veidojumu. Lielākā – Ceplja sala, kur nelabiekārtota makšķernieku vieta. Ezera dienvidu krastā – atpūtas bāze „Zolva”.
- Rušonīca** ~1,7 km Sākumā – jauka mazupe ar melnalkšņu audzēm krastos. Tad upīte pamazām pazūd (vasarās) niedru, purva paparžu un alkšņu biežnā. Ja pirms tam braukušas citas laivas, jāseko „laivu ceļam”. Sākas grūtākais maršruta posms, kas vasarā prasīs lielu gribasspēku un izlēmību turpināt ceļu. Neliels upes paplašinājums un Daugavpils – Rēzeknes ceļa tilts. Vēl ir pēdējais brīdis braucienu beigot, jo tālākajā posmā upes vietā vasarās izveidojas zemais purvs. Teritorijas pārpurvošanos veicina arī bebru dambji. Laivas var mēģināt nest pa krastā augošo krūmāju. Kaut arī līdz Sekstu ezeram ir ~ 1 km, „brauciens” var ilgt > 40 minūtes. Rušonīca var „plūst” abos virzienos, atkarībā no ūdens līmeņa Rušona un Zolvas ezeros.
- Sekstu ezers** ~0,5 km Neliels un vasarās ļoti aizaudzis ezers, taču braucams. Rietumu krastā laipa un kāpnes, kas uzved **Rušonīcas pilskalnā 2.**
- Rušonīca** ~0,5 km Rušonīcas turpinājums. Salīdzinājumā ar iepriekšējo posmu, viegls, kaut arī upe stipri aizaugusi ar niedrēm un apkārtne purvainā.
- Rušons** ~6,5 km Pēc Rušonīcas – atpūta un no augāja „tīrs” ūdens. Viens no lielākajiem Latvijas ezeriem, tādēļ jāuzņem azimuts Jaunaglonas virzienā. Pa ceļam – **Rušona ezera salas (dabas liegums).** Vērts izkāpt uz **Lielās salas 3. (Upursalas),** kuras augstākajā vietā atrodas **Upurakmens.** Lairojiens cauri ezera plašākajai daļai. Ja pūš/gaidāms spēcīgs vējš, drošības nolūkā turaties krasta tuvumā! Braucienu beidzam Jaunaglonas līcī, no kura iztek Tartaks.
- Tartaks** ~1 km Jauka, bet vasarās – sekla upe. Patikama pārmaiņa līdzšinējā maršruta laikā. **Tartaka (Kameņecas) dzirnavām 4** vienas no Latvijas vecākajām ūdensdzirnavām) laivu apnesam pa kreiso pusi. Brauciens cauri dzelzsbetona caurteikai un Jaunaglonas – Rušonas ceļa tilts. Aiz tā seko upes paplašinājums. Pavasarī Tartaks lielās straumes, likumu un šķēršļu dēļ piemērots tikai ekstrēmiem braucējiem. Pārējiem ieteicams laivas nest gar krastu.
- Skudriņka** ~0,5 km Šaurs, iztieptas formas ezeriņš, caur kuru tek Tartaks.
- Tartaks** ~1,0 km Tartaks atgūst „otro elpu” un metas ar melnalkšņiem apaugušo krastu likumos, „pārlec” akmeņu aizsprostam, pārvar krāci zem Preiļu – Aglonas ceļa tilta un iepļūst Cirišā. Vasarā upe ir viegli braucama, pavasarī būs ekstrēms un apgāšanās ar peldi ir gandrīz garantēta! Varbūt ejam gar krastu?
- Cirišs** ~4,5 km Liels ezers ar piecām mazām un divām lielākām salām. Uz **Upursalas 5** atrodas pilskalns – **Upurkalns,** kas labiekārtots. **Ciriša ezera dabas parks.** Ezera krastos vairākas viesu mājas. Tā DA daļas līcī meklējam Tartaka izteku.
- Tartaks** ~2,5 km Arī vasarā viegli braucams upes posms bez šķēršļiem.
- Ciriša HES** ~6,5 km Mūsdienās Dziļūksnis ar salu, Jagodku ezers, Piertspakurs, Raudiņu (kempings ziemeļu krastā) un Sekļu ezeri veido vairākus kilometrus garu HES ezeru ar vienādu ūdenslīmeni. Laiva jāpārnes pāri Aglonas – Šķeltovas ceļam. Pie Raudiņu vai Sekļu ezeru ir braucienu galapunkts, jo upīte, kas savieno Sekļu ar Bēšonu ezeru nav braucama. Ja necietiet, pārlicinieties paši!

●—●●● 152 km ~19+10 km ⌚ 3–4 stundas

Rušons – Gerāņimovas Ilzas ezers ★★—  
(Okras ezers)

Maršruts pa vienu no lielākajiem un vienu no dziļākajiem Latvijas ezeriem aizvedīs līdz Zemeņu krastīniem, kur viss ir ... no zemenēm! Laivošanas entuziasti šo maršrutu var mēģināt tupināt arī tālāk.



Gerāņimovas Ilzas ezera austrumu krasts

**Laiks:** Jebkurš gadalaiks. Ieteicamais – vasaras mēneši.

**Laivas:** Kanoes, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 235 km.

**Sākums:** Rušons pie Jaunaglonas (iekāpšana no Jaunaglonas liča rietumu krasta) vai citas vietas. Maršrutu var sākt arī no Biržkalna ezera.

**Galapunkts:** Zemeņu krastīni pie Gerāņimovas Ilzas ezera (vai Okras ezers).

**Garums:** Rušons (Jaunaglonas) – Rušona salas – Zemeņu krastīni – ap 19 km, Zemeņu krastīni – Okras ezers (Jaunokra) – ap 10 km.

**Aptuvenais laiks:** Rušons (Jaunaglonas) – Zemeņu krastīni – 3–4 h.

**Grūtības pakāpe:** Viegls. Grūts posms no Gerāņimovas Ilzas līdz Okras ezeram, jo laiva divas reizes ir jāpārnes starp ezeriem.

**Loģistika:** Automašīna sākuma un galapunktā. Mašīnai no Zemeņu krastīniem var braukt paķaļ ar divriteni (ap 22 km caur Aglonu. Pirmie trīs kilometri grants, pārējais – asfaltēts ceļš).

**Alternatīvas:** Šo maršrutu var apvienot ar Latgales ezeru pirmo maršrutu, sākot (vai beidzot) to no Jāšezera un Bicāņu ezera. Braukšanas virziens ir būtisks tikai spēcīga pretvēja laikā.

**Der zināt!** Esiet uzmanīgi Rušonā. Izvērtējiet vēja virzienu un stiprumu!



## MARŠRUTA APRAKSTS, IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

- Rušons** ~14 km Viens no lielākajiem Latvijas ezeriem ar daudziem līčiem, ļoti izrototu krasta līniju un salām, tādēļ maršrutā īpaša uzmanība ir jāpievērš orientācijai dabā. Maršruta sākums – Jaunaglonā pie Tartaka iztekas no Rušona. Var izmest loku gar **Rušona ezera salām** (dabas liegums), kur **Lielās salas (Upursalas)** 1 augstākajā vietā atrodas **Upurakmens**. Uzmanību! Laivojot Rušona plašumos, vērojiet laika apstākļus. Ja pūš/gaidāms spēcīgs vējš, drošības nolūkā turaties krasta tuvumā! Maršrutu turpinām austrumu virzienā, pabraucot garām četrām salām, no kurām lielākās ir Teļu un Apaļā sala. Aiz tām seko ezera paplašinājums, kura dienvidaustrumos atrodas **Biržkalna ezers**. Ja laiks nav ierobežots, var doties radiālā braucienā uz šo ezeru (caurteka viegli izbraucama). No iepriekš minētā Rušona paplašinājuma slaidā lokā pagriezāties ziemeļu virzienā un pēc aptuveni 3 km nonākam nākamajā ezera daļā (**Ūbeļu līcis**), kur metam kārtējo slaido loku uz dienvidaustrumiem. Kaut arī uz kartes situācija izskatās „vienkārša”, dabā var izrādīties savādāk, jo vasarā savienojumu ar nākamo ezeru nezinātājam atrast ir samērā grūti. Tas ir īss, bet pārsvarā – brienams strauts. Tā gultni klāj bagāts tukšo gliemeņu čaulu slānis, daži lielāki akmeņi un kritušu zaru jūklis. Savdabīgs būs brauciens pa dzelzsbetona cauruli zem Gerāņimovas – Dunsku ceļa tilta.
- Gerāņimovas Ilzas ezers** ~5 + 3 km Ļoti garš ezers bez šķēršļiem. Ezera ziemeļaustrumu krastā atrodas brīvdienu māja un telšu vieta – Zemeņu krastiņi. Šeit ieteicams beigt maršrutu. No Zemeņu krastiņiem līdz Jaunaglonai maršrutu var braukt arī pretējā virzienā. Pirms brauciena ir vērts noskaidrot dominējošo vēja virzienu un tam atbilstoši izvēlēties brauciena gaitu. Tālāk aprakstītā maršruta daļa ir domāta tikai sportiskajiem braucējiem, jo ap kilometru garais strauts (plūst pa purvainu apvidu) uz nākamo – Dubuļu ezeru nav braucams. Vienkāršākais variants – ap 800 m nest laivu pa tā ziemeļdaļu (ganības, mežs).
- Dubuļu ezers** ~2,5 km Ezerā ir samērā grūta iekāpšana, jo tā krasti aizauguši. Vasarā ezera ūdens krāsa var ievērojami atšķirties no iepriekš braukto ezeru krāsas, jo ūdenī zied mikroskopiskās aļģes. Ezera dienvidaustrumu krastā – **Okras pilskalns** 2. Ja entuziasms nav zudis, laivu var pārnest arī uz nākamo – Okras ezeru (strauts nav braucams). Laivu visērtāk nest pa Aglonas – Dagdas ceļu (ap 700 m)
- Okras ezers** ~2,5 km Ērtā iekāpšana ezera rietumu krastā. Maršrutu var beigt Jaunokrā, kur ezera ziemeļu krastā ir nelabiekārtots autostāvlaukums.



Zilās ezeru zemes laivotāji



Okras ezers



No daudzajām Rušona ezeru salām 10 piešķirts dabas lieguma statuss „**Rušona ezera salas**”. Tā mērķis – uz salām augošo platlapju mežu un tajos sastopamo sugu aizsardzība. Uz Upursalas atrodas sena kulta vieta – Rušona Upurakmens.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

#### Tūristu mītnes:



53 Mežinieku mājas, 29234425,



117 Aglonas Cakuli, 29194362,



352 Zemeņu krastiņi, 29185234,



718 Upenīte, 26312465,

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Zemeņu krastiņos.

**Veikali:** Aglonā, Priežmalē.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:**

Aglonā, Zemeņu krastiņos (iepriekš piesakoties).

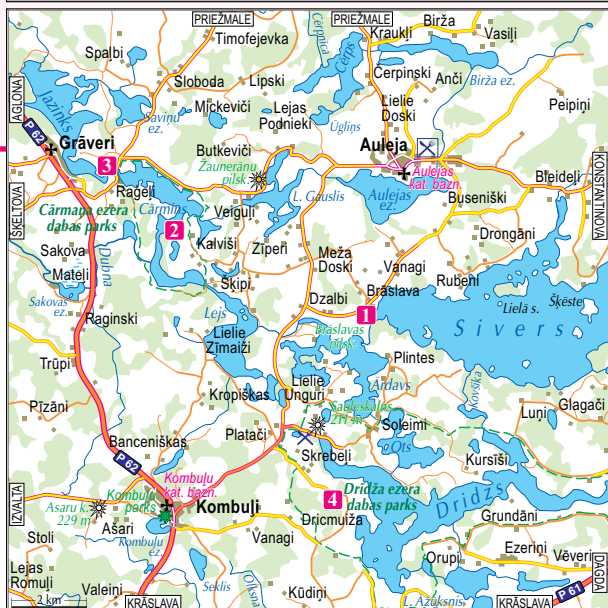
**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049

**Tūrisma informācija:** [www.kraslava.lv](http://www.kraslava.lv)

[www.kraslavasrajons.lv](http://www.kraslavasrajons.lv), [www.preili.lv](http://www.preili.lv), [www.preilirp.lv](http://www.preilirp.lv)

# 39 LATGALES EZERU TREŠAIS MARŠRUTS

290 km ~30 km 8-9 stundas  
Sivers – Drīdzs – Jazinks ★★★



**Laiks:** Jebkurš gadalaiks. Vasarās ezeru caurtekas un to ieteku/izteku vietas var būt stipri aizaugušas, taču laivojamas. Ieteicamais laiks – vasaras pirmā puse.

**Laivas:** Kanoje, kajaki.

**Attālums no Rīgas:** 290 km.

**Sākums:** Sivers pie Bleideļu līča ziemeļos vai Brāslavas ciema ezera rietumos.

**Galapunkts:** Cārmins vai Jazinks. Sk. arī piedāvātos maršruta variantus un alternatīvas.

**Garums:** Sivers – Ārdavs – Drīdzs (līdz kanāla iztekas vietai) – Ārdavs – Jazinks – ap 30 km.

**Aptuvenais laiks:** Sivers – Ārdavs – Drīdzs (līdz kanāla iztekas vietai) – Ārdavs – Jazinks ~ 8–9 h. Viena – divu dienu maršruts.

**Grūtības pakāpe:** Viegls. Grūtākā – caurteka starp Ārdavu un Otu un Drīdzs kanāla ietekas vieta Otā.

**Loģistika:** Automašīnas sākuma un beigu punktā vai ūdenstūrisma operators. Sabiedriskā transporta nav un ceļi ar velosipēdu ir vairāk kā nebraucami to sliktās kvalitātes dēļ.

**Alternatīvas:** Aprakstītas augstāk. Maršrutu var sākt arī no Drīdzs ezera austrumu daļas.

**Der zināt!** Esiet uzmanīgi Siverā. Izvērtējiet vēja virzienu un stiprumu! Noderēs GPS un labas kartes.

Ārkārtīgi neparasts maršruts pa astoņiem Latgales ezeriem un Dubnas augštecī, kas uz Zilo ezeru zemi ļaus pavērties no pavisam cita skatu punkta.



Kovšikas upītei priekšā uzcelts žogs!



Brāslavas pilskalns



Ārdavu un Otu savienošais strauts



Dubna starp Ploteņu un Leju

## MARŠRUTA APRAKSTS, IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRASTOS VAI TUVUMĀ

**Sīvers** ~8 km Liels ezers ar ličiem, salām (lielākās – Lielā sala, Šķēste, Lipsola, Molsola) un sēkliem. No ezera rietumu daļas iztek Dubna, pie kuras sākuma labi izceļas **Brāslavas pilskalns 1** klajā mugura. Uzmanību! Vējinājā laikā turaties pie ezera krasta! „Ūdensceļš”, kas savieno Sīveru ar Drīdzu (Kovšika, Kauseņš) nav braucami, jo tā ir privāta teritorija ar žogu priekšā Kovšikas upītei.

**Dubna** ~1 km Dubnas savienojums ar Ārdavu, kaut arī aizaugošs, ir viegli braucams arī vasarā.

**Ārdavs** Ličiem bagāts ezers, kurā nepieciešams orientēties. Tālāk pastāv divi maršruta varianti.

**1. variants** (garums sākot no Sīvera ~ ap 22 km)

**Ārdavs** ~1,5 km No Dubnas ietekas Ārdavā dodamies ziemeļrietumu virzienā, turoties pie attiecīgā ezera krasta.

**Ploteņš** ~0,6 km Atšķirībā no Ārdava, ļoti aizaudzis neliels ezeriņš – Ārdava liča paplašinājums (jāorientējas augāja džungļos!), no kura iztek Dubna.

**Dubna** ~1,5 km Posmā starp Ploteņu un Leju arī vasarā braucams upes posms. Vietām aizaudzis, kāds kritis koks, murds, aizsprosta paliekas u.c. maznozīmīgi šķēršļi.

**Lejs** ~1,8 km Ainavisks ezers ar divām salām. Uz salas un ezera austrumu krastā – tūristu mītnes (Lejasmalas). Maršrutu turpinām ziemeļrietumu virzienā. Savienojums ar Cārminu (pāri tilt) braucams arī vasarā.

**Cārmins** ~4,5 km Ainavisks un sarežģītas formas ezers, kurā jāorientējas. **Cārmaņa ezera dabas parks 2**. Braucieni var beigt arī Cārmina ziemeļdaļā (gar ezeru izlokas Grāveru – Aulejas ceļš).

**Jazinks** ~3 km Lai no Cārmina nokļūtu Jazinkā, laivas jānes 300 – 400 m (g.k. aizaugošas pļavas) gar **Raģeļu pilskalnu** un **Raģeļu katoļu baznīcu 3**. Jazinks – ezers ar ļoti dziļu ūdeni un lielu tā caurredzamību. Braucieni var beigt Grāveros vai ezera rietumu līci iepretim Aglonas – Kombuļu ceļam.

**2 variants** (sākot no Sīvera ~13 km. Ja no Sīvera laivo līdz Drīdzam, tad atpakaļ līdz Ārdavam un tālāk kā 1. variantā līdz Jazinkam, tad kopējais maršruta garums ~ 30 km)

**Ārdavs** ~2 km No Dubnas ietekas Ārdavā dodamies dienvidu virzienā, izbraucam cauri Soleimu līcim, kura dienvidu krastā ir savienojums (vasarā grūti atrodams) ar Ota ezeru. Ezerus savienošais strauts, kuru šķērso vietējas nozīmes ceļš, var būt ļoti aizaudzis, taču izbraucams arī vasarā (ap 0,5 km).

**Ots** ~1,5 km Ezers ar vairākiem ličiem un četrām salām. Turoties gar ezera rietumu krastu dodamies meklēt savienojošo kanālu ar Drīdzu. To ir ļoti grūti atrast, jo liča piekraste vietā ir biezs niedrājs (noderētu GPS!). Pēc izlaušanās cauri niedrājam (varbūt būs „laivu ceļš”) paveras skaists un plašs kanāls (ap 300 m) ar smilšainu gultni. Aiz neliela tiltiņa sasniedzam Drīdzu.

**Drīdzs** Baltijas dziļākais ezers ar deviņām salām. Lielākā – Bernata sala. Ietilpst **Drīdža ezera dabas parkā** (4). Tālāk seko trīs alternatīvas: **1.** pa Drīdzu var doties rietumu virzienā un maršrutu beigt pie Sauleskalna (2 km); **2.** doties austrumu virzienā un braucieni beigt pie kempinga „Drīdži” (7,5 km); **3.** doties atpakaļ pa Otu līdz Ārdavam un turpināt maršruta 1. variantu līdz Cārminam vai Jazinkam.



**Drīdža ezera dabas parks** veidots Latgales augstienes Dagdas pauguraines izteiktākās daļas un Drīdža ar salām, kā arī Ota ezera un to apkārtnes aizsardzībai. Skaistākie skati paveras no senā latgaļu pilskalna – Sauleskalna un Drīdža ezera austrumu daļas. Savukārt, **Cārmaņa ezera dabas parka** mērķis ir aizsargāt ličiem bagātu un ainavisko Cārmina ezeru (ļoti tīrs, dziļš ūdens) ar tajā sastopamajām augu sabiedrības. Skaistākie skati atklājas no Aulejas – Grāveru ceļa.

### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:**  40 Ozoli, 65628038

**Ūdenstūristu apmetnes, atpūtas vietas:** Nav.

**Veikali:** Aulejā, Grāveros.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Krāslavā, Aglonā.

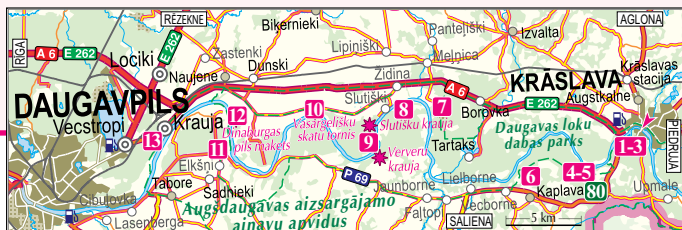
**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049;

[www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501

**Tūrisma informācija:** [www.kraslava.lv](http://www.kraslava.lv)  
[www.kraslavasrajons.lv](http://www.kraslavasrajons.lv)

# 40 DAUGAVA

270 km ~63 km 2 dienas  
No Krāslavas līdz Daugavpilij ★★★



Ja Daugava ir redzēta tikai pie Rīgas vai ietekas jūras līcī, tad Augšdaugavas ainavas būs pilnīgi pārsteigums. Nevar būt, ka tā ir Daugava ... tā teicis ne viens vien šeit pirmoreiz nokļuvušais!

## MARŠRUTA APRAKSTS

Maršrutu ne tik daudz raksturo upes tehniskie rādītāji, cik lielā dabas un kultūras pieminekļu daudzveidība un skaistie Daugavas loku skati. Neskatoties uz mazo kritumu, visā maršruta garumā, īpaši pēc lietavām vai pavasaros tomēr ir redzama un jūtama upes strauve. Pierastos upju šķēršļus aizmirstam. Atsevišķos posmos (piemēram, Adamovas lokā, pie Užinkolna, iepretim Elernei u.c.) atkarībā no ūdens līmeņa var būt nelielas krāces un izteiktākas straujtecēs. Upe vasarās piemērota mierīgiem atpūtas braucieniem (arī lielākās grupās), jo ūdens Daugavā nekad nebūs par maz. Braucieni pa Daugavu daudzveidīgāku padarīs salas, sēras un smilšainie līdiegi, kad tajā ir zemāks līmenis.

**Laiks:** Visu gadu. Ieteicamais: maijs – septembris, īpaši vasaras mēnešos.

## Laivas:

Kanoe un kajaki (abi laivu tipi – ieteicamie), piepūšamās laivas, postli, koka un metāla laivas u.c. peldlīdzekļi.

## Attālums no Rīgas:

270 km.

## Sākums:

Krāslavas tilts. Iekāpšana no labā krasta, lejpus tilta pie bijušās pārceltnes.

## Galapunkts:

Daugavpils. Dažādi varianti – Draudzības vai Čerepovas rajonā vai upes kreisajā krastā pirms Lazovkas. Braucieni var beigt arī pie Naujenes pilskalna (ir ceļš).

**Garums:** ~ 63 km.

**Aptuvenais laiks:** Stundas šoreiz nav vērts skaitīt, jo sanāk divu dienu maršruts ar nakšņošanu Slutiškos. Protams, rēķinieties, ka brauciens no Rīgas līdz Krāslavai būs savas četras stundas ilgs. Uz vienu dienu gan te nav vērts atskriet.

## Upes kritums:

Salīdzinoši mazs: visā posmā ~ 7,8 m, vidējais – 0,1 m/km (vienmērīgs visā posma garumā).

## Grūtības pakāpe:

Viegls.

**Loģistika:** Vienu automašīnu var atstāt Krāslavas tilta apkārtnē un atgriezties ar otru no Daugavpils, vai izmantot autobusu, kas starp abām pilsētām kursē aptuveni reizi stundā.

**Alternatīvas:** Maršrutu var sākt pirms Krāslavas – pie Indricas katoļu baznīcas (vēl – aptuveni 15 km).

**Der zināt!** Pirms dodaties uz Baltkrievijas pierobežu, iepazīstieties ar Šengenas robežvalsti (Latvijas gadījumā – Baltkrievija un Krievija) pierobežas apmeklēšanas kārtību! Daugava ir liela un spēcīga upe arī savā vidustecē, tādēļ esiet uzmanīgi! Plašajā ielejā var pūst spēcīgs pretvējš.



Daugava lejpus Krāslavas



Senais vikingu ceļš



Daugavas loku ainavas



Maršruta vidusdaļā



Daugava maršruta vidusdaļā



Dabas resursu, ainavas, bioloģiskās daudzveidības un kultūras pieminekļu ziņā **Daugavas loku dabas parks** ir viens no bagātākajiem un neparastākajiem Latvijas dabas parkiem, kura galvenā „vērtība” ir mazskartā Daugavas vidusteces ieleja ar astoņiem lieliem lokiem (garums 4 – 8 km) un tās pieteku gravām. Izcilas ainavas paveras no Daugavas ielejas stāvajiem krastiem, īpaši Slutišķu un Ververu kraujām un Elnes grants kalna. Ielejas krastos atrodas divi desmiti dažādu arheoloģijas pieminekļu, senie senču pilskalni, neskaitāmi dievnami, muižas un unikālā vecticībnieku apdzīvotā Slutišķu sādža ar muzeja ekspozīciju. Parka teritorijā atrodas interesantas dabas takas, velomaršruti, var doties pārgājienos ar zirgiem. Dabas parks ietilpst lielākā īpaši aizsargājāmā dabas teritorijā – **Augšdaugavas aizsargājamo ainavu apvidū**.

#### IEVĒROJAMĀKIE APSKATES OBJEKTI UPES KRĀSTOS VAI TUVUMĀ

**1** Esot **Krāslavā**, apskatāmi vairāki interesanti objekti: **katoļu baznīca, grāfu Plāteru muižas komplekss** ar **parku** un **Krāslavas vēstures un mākslas muzeju, Augusta akmens, keramiķa Valda Pauliņa darbnīca, Adamovas dabas taka** u.c.

**2** **Bijušās pārceltuves vieta** – lejpus Krāslavas tilta. Brauciena sākumpunkts.

**3** **Priedaines skatu tornis** ar skaistu skatu uz Adamovas loku. Atpūtas vieta.

**4** **Sproģu gravas un Aizvējiņu pilskalns** – interesants gravu komplekss ar pilskalnu upes kreisajā krastā. Labākajā gadījumā to varēs „saskatīt” bezveģetācijas periodā.

**5** **Skrerškāni** – lauku tūrisma mītne ar atpūtas vietu upes labajā krastā.

**6** **Kaplava** – savdabīga apdzīvotas vietas kultūrainava ar **pareizticīgo baznīcu**, vecām koka **ēkām** un **Plostnieku zvejnieku sētām** mazliet tālāk upes pretējā krastā.

**7** **Vecračīnas pilskalns** – Latvijas izcilo pilskalnu „tipisks” liktenis – apaudzis un „saplūdis” ar ielejas krastu, tādēļ dabā grūti atpazīstams.

**8** **Slutišķi** – viena no neparastākajām Latvijas apdzīvotām vietām ar **Slutišķu sādžu, Markovas pilskalnu, skatu uz Daugavas ieleju** u.c. objektiem, kas ietverti **Markovas izziņas takā**. Iepretim ciemam – ūdenstūristu izkāpšanas un telšu vieta.

**9** **Slutišķu un Ververu krauja** – iespaidīgākās Daugavas ielejas krastu nogāzes, diemžēl nelabiekārtotas. Iepretim Ververu kraujai – atpūtas vieta.

**10** **Vasargelišķu skatu tornis** ar skaistāko Augšdaugavas skatu perspektīvu. Pusotru kilometru tālāk – **kempings Ozianna** ar tūristu mītnēm un telšu vietu.

**11** **Elnes grants kalns** upes kreisajā krastā, kas veidojies, iegūstot blakus esošajos karjeros granti, ko bija paredzēts izmantot Daugavpils HES celtniecībai.

**12** **Naujenes pilskalns** – ainaviski iespaidīgs pilskalns ar skatu uz Daugavas ieleju. Turpat neparastais **Dinaburgas pils makets**. Apskates taka, labiekārtota atpūtas vieta.

**13** **Krauja** – bijusī Hoftenberga ar parku. Skaisti skati uz Daugavas ieleju.

#### TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

**Tūristu mītnes:** 🏠 80 Zirgu sēta Klajumi, 29472638

**Ūdenstūristu apmetnes un atpūtas vietas:** Sk. tekstā.

**Veikali:** Krāslava, Daugavpils.

**Tuvākie ēdināšanas uzņēmumi:** Krāslava, Daugavpils.

**Laivu noma:** [www.campo.lv](http://www.campo.lv), 29404049; [www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv), 29466501; [www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv), 26649575

**Tūrisma informācija:** [www.kraslava.lv](http://www.kraslava.lv),

[www.kraslavasrajons.lv](http://www.kraslavasrajons.lv), [www.daugavpils.lv](http://www.daugavpils.lv), [www.drp.lv](http://www.drp.lv)

# ŪDENSTŪRISMA PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI



Tel 28627919  
noriks67@inbox.lv  
[www.roja.lv](http://www.roja.lv)

## Biedriba "Rojas golfa klubs" piedāvā

1. Laivošana pa Rojas upi ar kanoe laivām. Maršruta garums 16km, pieejams arī saīsināts maršruts 7km. Laivošanas ilgums no 4-8 stundām. Pieejamas 4-vietīgas kanoe laivas, maksimums 4 gabalas (15pers.).  
Cena 15Ls par laivu + laivu transports 5Ls.

2. Pieejams golfa laukums ar 6 bedrītēm.

3. Paintbola spēle meža apstākļos 10 cilvēkiem vienlaikus.



**Laivu noma • Kempings • Viesu nams**  
*jūra – saule – vējš*

## LAIVO UN ATPŪTIES KOPĀ AR RAKARIEM PA SALACU UN SVĒTUPI!

Piedāvājam:

- gumijas laivu noma
- glābšanas vestes noma
- telšu noma
- piknika groziņi
- pirts atpūtas komplekss ar baseinu

- kroga pakalpojumi
- kempinga mājiņas
- viesu nama numuri
- transporta pakalpojumi: Rakari – maršruta sākuma punkts maršruta beigu punkts – Rakari



RAKARI

[www.rakari.lv](http://www.rakari.lv)  
[info@rakari.lv](mailto:info@rakari.lv)

Tel.: +371 64071122; +371 27060869

## Laivojiet!

SIA „Abavas brīvdienas”  
iznomā divvietīgas un trīsvietīgas kanoe laivas  
maršrutos pa Abavu un Ventu no Pūres līdz Zlēku tiltam  
Zvaniet – **20239804; 29356019; 26825352**  
Rakstiet – **Abavas.brivdiena@inbox.lv**  
Lasiet – **www.laivo.lv**



# ŪDENSTŪRISMA PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI



## Ko darīt ELINGOS?

[www.elingi.lv](http://www.elingi.lv) [www.udensslepes.lv](http://www.udensslepes.lv)

ELINGI atrodas 20 minūšu brauciena attālumā no Rīgas – pašā Lielupes krastā!

### Piedāvājam Jums izbaudīt visdažādākos ūdenspriekus un atrakcijas!

- brauciens pa Lielupi ar senajām koka laivām līdz Baltajai kāpai (jūrai) un atpakaļ!
- Ja esat aktīvās atpūtas piekritējs, piedāvājam baudīt dažādus ūdens priekus: ūdenslēpošanu, veikbordu, u.c.
- brauciens ar kanoe vai gumijas laivām 2–3 st. no upes augšteces līdz ELINGIEM, vai no ELINGIEM līdz jūrai

Gaidām viesos! 29275577; 29141506



Jūras Laivas

## Laivas un inventārs ceļojumiem jūrā un upēs



+371 29466501

[www.juraslaivas.lv](http://www.juraslaivas.lv)

+371 29283765

# LAIVU UN VELO NOMA

## NOBRAUCIENI PA GAUJU AR KANOE UN GUMIJAS LAIVĀM

MARŠRUTS	KM	MARŠRUTA ILGUMS	cena par laivu L V L
SENĻEJA / KAKIŠKALNS	4	1 h	17,00 - 20,00
VIEŠAS / KAKIŠKALNS	9	2 h	25,00 - 30,00
SIGULDA / MURJĀNI	18	5 h	28,00 - 32,00
LIGATNE / SIGULDA	21	5 h	30,00 - 40,00
LIGATNE / MURJĀNI	39	2 d	35,00 - 45,00
CĒSIS / SIGULDA	39	2 d	39,00 - 50,00
VALMIERA / SIGULDA	79	3 d	50,00 - 60,00
STRENČI / SIGULDA	107	4 d	70,00 - 90,00

[www.peldam.lv](http://www.peldam.lv)

## NOBRAUCIENI PA SALACU AR KANOE UN GUMIJAS LAIVĀM

MARŠRUTS	KM	MARŠRUTA ILGUMS	Cena par laivu L V L
MAZSALACA / STAICELE	39	2 d	50,00 - 70,00
MAZSALACA / VECSALACA	80	3 d	60,00 - 80,00
STAICELE / VECSALACA	41	2 d	50,00 - 70,00

**LATROZE**

Sigulda, Jaunbeites,

Rīgas / Vecālaicenes šosejas 51. km

Tālrunis: +371 26666728,

+371 29505828

[latroze\\_laivas@inbox.lv](mailto:latroze_laivas@inbox.lv)

## NOBRAUCIENI PA GAUJU AR GUMIJAS VAI KOKA PLOSTIEM

# ŪDENSTŪRISMA PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

**Brīvdienu māja "Ogrēni" piedāvā:**

bezrūpīgiem braucieniem pa Ogres upi 3 kanoe un 2 gumijas laivas.

Laivu transportēšana.

Iespējams pasūtīt maršruta aprakstu ar apskates objektiem.

Brīvdienu māja ar lauku pirtiņu.

Tel. **65029140, 26136981**

**gailitevalentina@inbox.lv**

Menģele, Ogres raj.



## BOAT RENT and CAMPINGS in the Gauja National Park

+371 29244948

karina@makars.lv

www.makars.lv



"Siguldas pludmale"  
Peldu 2, Sigulda

&

"Kanoē kempings"  
Gaujas 36, Līgatne

## Laivosim!

Kanoē, kajaku un  
piepūšamo laivu noma.

Rezervācija pa tālr. 2940449  
vai tiešsaistē [www.campo.lv](http://www.campo.lv)



Brīvdienu maršrutī Irbē, Abavā, Salacā, Gaujā, Ogrē, Mēmelē, Pededzē u.c.

[www.laivas.lv](http://www.laivas.lv)





## Ceļojumi

Maršruti ved cauri Baltijas skaistākajām vietām. Tās iekļautas arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā , jo šeit ir Eiropas mērogā unikāla augu un dzīvnieku daudzveidība, krāšņas ainavas, meži, purvi, plavas, upju un jūras krasti. Skatieties ceļojumu maršrutus mūsu mājas lapas ceļojumu sadaļā [www.tures.celotajs.lv](http://www.tures.celotajs.lv) – tur uzzināsiet arī, kas interesants katrā no maršrutos iekļautajām Natura 2000 vietām.

Izvēlieties ceļojuma maršrutu un rezervējiet to pa tālruni **67617600** vai e-pastu **lauku@celotajs.lv**, norādot vēlamo laiku un personu skaitu. Mēs Jums sagatavosim karti ar precīzi iezīmētu braucienu maršrutu, aprakstus par vietām, ko vērts apskatīt pa ceļam, rezervēsim naktsmitnes un, ja vēlēšities, arī maltītes, inventāru, u.c.



## LAUKU CEĻOTĀJS

piedāvā ceļojumu maršrutus pa Latviju, Lietuvu un Igauniju, individuāliem ceļotājiem un grupām:



**ar automašīnu** –  
viegli variējami,  
daudzveidīgas apskates vietas.



**ar velosipēdu** –  
dažādas grūtības pakāpes,  
un garumu velomaršruti



**ar laivu** –  
vairāk kā 40 laivojamas  
upes, ezeri un jūra



**ar kājām** –  
pastaigas, pārgājieni,  
nūjošana.



# CEĻJUMI AR AUTO, LAIVU, VELO UN KĀJĀM

**LATVIJA, LIETUVA**

**3 dienas, ~820 km, ar velosipēdu ~25-40 km**

## Ar automašīnu un velosipēdu uz Kuršu kāpām

Rīga – Liepāja – Kuršu kāpas – Klaipēda – Palanga – Kretinga – Salantai – Mosedis – Mažeikiai – Saldus – Rīga



Trīs dienu ilga maršruta ļaus iepazīt ne tikai vienu no ainaviski neparastākajiem Baltijas dabas veidojumiem – Kuršu kāpu, bet arī interesantas teritorijas pa ceļam Latvijā – savvaļas zirgus Papes dabas parkā un Karaostu Liepājā, ko vērts apskatīt, kamēr tā vēl nav zaudējusi savu “padomju šarmu”. Jauni un nepiedzīvoti iespaidi radīsies, apmeklējot divus savdabīgus cilvēku darinātus veidojumus Lietuvā – “Akmeņu pilsētu” un “Absurda pilsētu”, kurām nav līdzīgu ne tikai Baltijas, bet arī daudz plašākā mērogā.



Cena  
1 personai:  
no **48** Ls

**LATVIJA, IGAUNIJA**

**3 dienas, ~750 km, ar velosipēdu ~58 km**

## Ar automašīnu un velosipēdu pa Sāremā salu

Rīga – Pērnavā – Muhu sala – Sāremā – Kuresāre – Panga – Kāli – Muhu sala – Virtsu – Pērnavā – Rīga



Ar salām izraibināts jūras klajs, savdabīgas kadiķu pļavas – alvāri, seni dievnamu, Baltijas tautām nozīmīgi vēstures pieminekļi – pilskalni, pilis, vējdzirnavas. Neredzētas augu sugas, liela putnu daudzveidība. Eiropas iespaidīgākais meteora krāteris, senie zvejnieku ciemi ar salenieku parašām un īpatnībām – tās ir tikai dažas Sāmsalas iezīmes. Salas galvaspilsēta Kuresāre ir viena no skaistākajām Igaunijas mazpilsētām ar senu rātsnamu un rātslaukumu un vienu no iespaidīgākajām viduslaiku pilīm Baltijā, kurai pēc izskata nav līdzīgu. Muhu salā jāredz etnogrāfiskais Koguvu ciems, Līvas baznīca un Pedastes muiža.



Cena  
1 personai:  
no **48** Ls

**LATVIJA**

**2 dienas, ~260 km**

## Ģimenes brīvdienas – pa lauku labumu saimniecībām Vidzemē

Rīga – Ceplji – Limbaži – Cēsis – Āraiši – Līgatne – Nītaure – Sigulda – Turaida – Ragana – Rīga



Šis brauciens paredzēts ģimenei, īpaši domājot par bērniem. Varēsiet vērot podnieka darbu un izmēģināt roku paši, apmeklēt neticamo Minhauzena muzeju, apskatīt Cēsu pili ar spoku stāstiem. Pie „Zaķišu” saimniekiem mazajiem īpaši patiks brīvdabas trušu aplokos rotājāties ar mazajiem trusiņiem. Briežu dārza saimnieki pastāstīs par savvaļas dzīvnieku – briežu, meža cūku dzīvi, iespēja uzkāpt skatu torņos, lai tos vērotu. Savukārt, eksotisko dzīvnieku saimniecībā redzēsiet pat Āfrikas strausu, muflonu, ponijus un pundurcūkas.



Cena  
1 personai:  
no **25** Ls

## LATVIJA

3 dienas, ~ 850 km

### Ar auto ceļojumā pa Latgali

Rīga – Jēkabpils – Līvāni – Daugavpils – Krāslava – Aglona – Dagda – Ludza – Rēzekne – Lubāna ezers – Barkava – Jēkabpils – Rīga



Ceļojumā apskatīsiēt Latgales raksturīgākos un skaistākos dabasskatus, pabūsiēt sādžās un pilsētās. Pārbraucieni ar auto, pārmaiņus izstaigājot dabas takas, uzkāpjot skatu torni, ielūkojoties aiznoslēpumainas lauku baznīcīņas durvīm vai ieturoties ceļmalas krodziņā. Krustpils pils, Nīcgales lielais akmens, Dinaburgas pilskalns, Aglona, Daugavas loki, Adamovas dabas taka un skats no Saules kalna – tās ir tikai dažas no vietām, kas noteikti jāredz ikvienam Latgales apceļotājam.



Cena  
1 personai:  
no **45** Ls

## LATVIJA, IGAUNIJA

5 dienas, ~ 1300 km

### Uz Ziemeļigaunijas ūdenskritumiem un klinšaino piekrasti

Rīga – Valka – Munameģis – Otepe – Tartu – Rakvere – Lahemā – Tallina – Hāpsala – Pērnavā – Rīga



Ceļš ved caur skaistākajām Baltijas ainavām – Gaujas, Lahemā un Matsalu nacionālajiem parkiem un Vidzemes, Otepes, Pandiveres augstienēm. Maršrutā ietverts arī Munameģis, Peipusa ezers un sādžas tā krastos, akmeņainā jūras piekraste Ziemeļigaunijā, Igaunijas krāšņākie ūdenskritumi, zvejnieku ciemi. Iespēja doties pastaigā pa dabas takām un vērot apkārtni no skatu torniēm, kā arī apskatīt skaistākās muižas un pilis. Iespējams papildus organizēt laivu braucienus pa Ahjas vai Vihandu upēm.



Cena  
1 personai:  
no **85** Ls

## LATVIJA, LIETUVA

3 dienas, ~ 850 km

### Brīvdienas Dzūkijas nacionālajā parkā Lietuvā

Rīga – Kauņa – Druskininki – Dzūkijas nacionālais parks – Rīga



Ceļojumā apskatīsiēt slaveno Lietuvas Krusta kalnu, Kauņas vecpilsētu, no skatu vietām vai izbraucot ar kuģīti vērosiēt krāšņās Nemunas upes lokus. Kūrortpilsētā Druskininkos apmeklīsiēt Grūtu parku ar "Jeņinekļiem", piedzīvojot aizgājušos „Padomju laikus”. Iespēja izvīzināties ar velosipēdu pa vienu no visneskartākajām dabas teritorijām Baltijā Dzūkijas nacionālo parku. Vakarā varīsiēt baudīt kādu no izvēles SPA procedūrām vai izpriecīties lielajā Druskininku ūdens atrakciju parkā.



Cena  
1 personai:  
no **45** Ls

# DROŠĪBA UZ ŪDEŅIEM

Pirms dodies kādā no ūdenstūrisma ceļvedī aprakstītajiem maršrutiem, izlasi un ņem vērā drošības noteikumus.

## Būtiskākie:

- Izvēlies savām prasmēm, iemaņām un pieredzei atbilstošu upi, hidroloģiskos apstākļus un gadalaiku;
- Braucot pa jūru vai lielajiem ezeriem – seko līdz prognozei un dabas zīmēm – nebrauc stipra vēja laikā;
- Glābšanas veste ir obligāta brauciena sastāvdaļa. Tai ir jābūt uzvilktai un pareizi aizpogātai;
- Veicot ekstrēmās maršrutus, nepieciešama aizsargķivere;
- Apaviem ir jābūt tādām, lai kājas nesaltu un vienmēr būtu sausas;
- Katram braucējam vienmēr jābūt līdzī vienai vai vairākām (pavasaros, rudenos, ziemā) sauso drēbju kārtām, kuras iepakoti speciāli šim nolūkam domātos hermētiskos mantu maisos;
- Nepārbļivē laivu ar striķiem un citiem priekšmetiem. Apgāzoties, tajos var sapīties zem ūdens;
- Redzot upē šķērslī, par kura pārvarēšanu māc šaubas, labāk savlaicīgi izkāp krastā un novērtē situāciju;
- Ja neesi pārliecināts, ka šķērslī varēsi sekmīgi pārvarēt, laivu apnes apkārt pa krastu;
- Esošiem un bijušiem aizsprostiem laivu prātīgāk ir apnest apkārt pa krastu;
- Stiprā straumē netuvojies un maksimāli izvairies no jebkāda veida šķēršļiem – kokiem, koku aizgāzumiem, upes krastiem, atsegumiem, akmeņiem, aizsprostiem, zemiem tiltiem un to paliekām, ledus sastrēgumiem u.c. objektiem, jo laivu pie tiem var piespiest, un tā var apgāzties;
- Nekādā gadījumā neķeries pāri upei pārlikušos koku zaros, tiltos u.c. priekšmetos. To apliecinās ikviens, kas kaut reizi tā ir mēģinājis darīt;
- Pavasara palos un pa jūru vēlams braukt vairākām ekipāžām, lai nepieciešamības gadījumā biedri varētu sniegt palīdzību;
- Mobilais telefons ir jāiepako īpaši rūpīgi, ja nepieciešams zvans pēc palīdzības;
- Pirms brauciena ir rūpīgi jāiepazīstas ar maršrutu, aktuālo situāciju. Brauciena laikā līdzī ir jābūt kartei, lai varētu orientēties apvidū;
- Ūdenstūrisms un reibums (alkohola, citu vielu) nav savienojamas lietas – tas situāciju tikai sarežģīs;
- Grupā ir jābūt cilvēkam, kurš prot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību un jābūt līdzī derīgai medicīniskai aptieciņai;
- Iepakoti sērkokciņi un šķiltavas var glābt no hipotermijas un no tās sekām;
- Glābjot citus, pirmkārt jāizvērtē arī sava drošība.



# ŪDENSTŪRISTA INVENTĀRS

Šeit uzskaitīts vienas dienas ūdenstūrisma maršruta veikšanai nepieciešamo mantu saraksts, vai vairāku dienu maršruta inventārs, ja nakšņošana paredzēta tūristu mitnē.

## Informācija

- Ūdenstūrisma ceļvedis
- Cita rakstura aktuāla informācija par upi, apskates un infrastruktūras objektiem
- Apsvidus kartes
- Latvijas Autoceļu atlants (automašīnā)
- Meteoroloģiskā prognoze
- Brauciena provizorisks plāns
- Skaidra nauda
- Glābšanas dienesta tālruna numurs

## Īpaši hermētiski iepakoti priekšmeti

- Fotokamera ar uzlādētiem akumulatoriem
- Mobilais telefons (uzlādēts)
- Vēlams GPS (uzlādēts)
- Tālskatsis putnu vērošanai
- Lukturītis (pie pieres liekams)
- Automašīnas atslēgas
- Tiesības/tehniskā apliecība/pase (pierobežā)

## Laivas lietas

- Laiva
- Airi
- Laivas remonta komplekts
- Glābšanas veste
- Aizsargķivere (palos, ekstrēmos)
- Cimdi (ūdens necaurlaidīgi)
- Garie gumijas vai neoprēna zābaki
- Padibene (uz kā sēdēt)
- Ūdens necaurlaidīgi mantu maiši
- Sausās drēbes (2 kārtas, vēl viena automašīnā)
- Liels sūklis ūdens savākšanai
- Šķiltavas
- Nazis
- Metamais maisiņš ar virvi (biedra izvilkšanai no ūdens)

## Drēbes

- Cepure
- Lietus jaka
- Braucamās drēbes vai hidrotērps
- Vairāki zeķu pāri
- Otrie apavi



## Ēdiens/dzēriens

- Termoss ar siltu dzērienu
- Dzeramais ūdens (siltā laikā)
- Sagatavots ēdiens vienai – divām reizēm

## Veselībai

- Medicīniskā aptieciņa un plāksteri
- Tualetes piederumi
- Roku krēms
- Pretiedeguma krēms
- Pret insekticīdu līdzeklis
- Diegs un spirts ērcu koduma vietas dezinfekcijai

## Ja automašīnai pakal dodas ar divriteni:

- Velosipēds
- Velopumpis
- Rezerves riepa
- Veloaptieciņa
- Veloatslēga, ar ko pieslēgt braucamo
- Atstarojoša veste
- Veloķivere

Jāņem vērā tas, ka inventārs papildināsies ar citām lietām, ja nakšņosiet ūdenstūristu apmetnē un teltī. Ja brauksiet lielākā grupā, būs gan individuālais, gan kolektīvais inventārs. Kolektīvos braucienos vērts paņemt grillu ar ogleņiem, lai varētu ātri un ērti sagatavot siltas pusdienas.

# DABAS VĒROTĀJA MAZAIS NOTEICĒJS

Brauciens pa upi var būt arī nozīmīgs izziņas pasākums. Ja Tu iepazīsi tālāk minētās augu un dzīvnieku sugas, būsi par vairāk nekā pussimts sugām bagātāks! Paņem līdzi fotokameru, lai iemūžinātu interesantākos dabas mirkļus! Šeit minētās sugas palīdzēs atpazīt šādi Interneta resursi: [www.putni.lv](http://www.putni.lv) un [www.latvijasdaba.lv](http://www.latvijasdaba.lv).

Upes krastos, virs tās vai pašā upē Tev varbūt izdosies novērot **šādas zīdītājdzīvnieku** sugas:

1. Mežacūku
2. Stirnu
3. Bebru un tā (*ne*) darbus!
4. Ūdru
5. Dažādas sikspārņu sugas (vakaros)



Mežacūka

Braucot pa Latvijas upēm un ezeriem visbiežāk novērosi šādas **desmit putnu** sugas:

- |                       |                    |
|-----------------------|--------------------|
| 1. Paugurknābja gulbi | 6. Jūras kraukli   |
| 2. Mežapili           | 7. Zivju gārni     |
| 3. Gaigalu            | 8. Balto stārķi    |
| 4. Lielo gauru        | 9. Zivju dzenīti   |
| 5. Cekuldūkuri        | 10. Krastu čurksti |

Krasta augājā un ūdenī mēģini saskatīt **šādas posmkājus**:

1. Kādu no vēžu sugām
2. Ērces (pārbaudiet sevi!)
3. Krastu medniekzirneklī
4. Viendienīti
5. Skorpionblakti
6. Ūdensmērītāju
7. Makstenes un maksteņu kāpurus
8. Zeltmatu airvaboli
9. Virpuļotājus
10. Upju zilspāri
11. Spāres kāpuru vai tā hitina „čaulu” zāles stiebriņā



No „neglītā” kāpura „izšķīlās” skaista spāre



Erce



Zaļās vārdes nārsta laikā

Ūdeni visbiežāk ievērosi **šādus gliemjus**:

1. Dīkgliemezi
2. Lielvāciņgliemezi
3. Ūdensspolīti
4. Daudzveidīgo sēdgliemeņi
5. Bezzobi
6. Perlamutreni



Daudzveidīgā sēdgliemeņe

Vēl, ieskatoties ūdenī, iespējams pamanīsi **sūkļu** zarotās kolonijas, 10 – 15 cm garo **matoni** (pretēji „vispārpieņemtajam” viedoklim, cilvēkam – nekaitīgs) un **medicīnas dēli**.



Melnā cistokoleja



Medicīnas dēle

Ja esi dabas draugs, tad Tev vajadzētu pazīt šādas ar Latvijas upēm un ezeriem saistītas **augu sugas**:

1. Sārtaļģi *Hildebrandia rivularis* (sarkana aļģe uz akmeņiem upju straujtecēs)
2. Parasto maršanciju (sūna uz mitriem smilšakmens atsegumiem)
3. Melno cistokoleju (melns ķērpis uz sausiem smilšakmens atsegumiem)
4. Upes kosu
5. Parasto saldsaknīti
6. Melnalksni
7. Baltalksni
8. Balto vītulu
9. Parasto ūdensgundegu
10. Sniegbalto ūdensrozi
11. Dzeltenu lēpi
12. Purva vārnkāju
13. Vītulu vējmietīņu
14. Indīgo velnarutku (indīgi!)
15. Bebrukārklīņu (indīgi!)
16. Ārstniecības baldriānu
17. Lielo krastkaņepi



Sārtaļģe uz akmens virsmas



Saldūdens sūkļa kolonija uz akmens virsmas



Upes kosa

# IZMANTOTIE UN IETEICAMIE AVOTI

18. Parasto cirveni
19. Parasto buļteni
20. Čemuraino puķumeldru
21. Parasto mazlēpi
22. Parasto elsī
23. Peldošo glīveni
24. Spožo glīveni
25. Purva skalbi
26. Parasto niedri
27. Smaržīgo kalmi
28. Mazo ūdensziedu
29. Ežgalvīti (dažādas sugas)
30. Platlapu vilkvāļīti



*Purva skalbe*



*Parastā ūdensgundega*



*Parastais elsī*



*Indīgais velnarutks*



*Spožā glīvene*



*Dzirdrūdēns ezeriem raksturīgās mieturaļģu (hāru) audzes*



*Peldošā glīvene*



*Mazie ūdensziedi un parastās spirodellas*



*Čemurainais puķumeldrs*



*legrimisī raglape*

1. Avotiņš V., Lukss I. Salacas pēries. AGB, 2006.g.;
2. Ceļvedis: Lejup pa Abavu. Autoru kolektīvs. Republikas jauno tūristu stacija, 1990.g.;
3. Dabā ar izpratni. Biedrība „Lattūrinfo”, 2008. g.;
4. Latvijas daba. „Latvijas Enciklopēdija”. 1. – 6. sējums.;
5. Latvijas rajonu kartes 1: 100 000. SIA „Karšu izdevniecība Jāņa sēta”;
6. Lukss I. Ar laivu Latvijas ūdeņos. Ūdenstūrisma maršruti. LR Tautas izglītības ministrija. Republikas jauno tūristu stacija, 1991.g.;
7. Lukss I., Avotiņš V. Laivā pa Abavu un Ventu. SIA „Campo”, 2005.g.;
8. Lukss I., Avotiņš V. No Usmas līdz jūrai. SIA „Campo”, 2005.g.;
9. Patmalnieks G. Ūdenstūristu ceļvedis „Pa Ogres upi”. Staburaga bērni, 2004. g.;
10. Rusmanis S., Viks I. Kurzeme. „Latvijas enciklopēdija”, 1993. g.;
11. Smāļinskis J., Vimba M., Blekte K. Latvijas ceļvedis. SIA „Karšu izdevniecība Jāņa sēta”, 2007. g.;
12. Vārna S., Vārna V. No Ežezera līdz Sauleskalnam. „Liesma”, 1966. g.;
13. [www.biosfera.gov.lv](http://www.biosfera.gov.lv) – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts;
14. [www.macies.celotajs.lv](http://www.macies.celotajs.lv) – Latvijas Lauku tūrisma asociācijas „Lauku ceļotājs” mācību materiāli;
15. [www.dabasretumi.lv](http://www.dabasretumi.lv) – Latvijas Dabas retumu krātuve;
16. [www.dap.gov.lv](http://www.dap.gov.lv) – Dabas aizsardzības pārvalde;
17. [www.gnp.gov.lv](http://www.gnp.gov.lv) – Gaujas nacionālais parks;
18. [www.pilis.lv](http://www.pilis.lv) – Latvijas Piļu un muižu asociācija;
19. [www.putni.lv](http://www.putni.lv) – Latvijas putni;
20. Interneta enciklopēdija (Vikipēdija).

# ZAĻIE PADOMI LAIVOTĀJAM

Lielākā daļa maršrutos iekļauto dabas, vēstures un kultūras tūrisma objektu atrodas NATURA 2000 vai īpaši aizsargājams dabas teritorijās un ir aizsargājami dabas vai kultūras pieminekļi. Tādēļ, īstenojot ceļvedi iekļautos, kā arī citus Latvijas ūdenstūrisma maršrutus, aicinām domāt un rīkoties zaļi!

## Kā nokļūt līdz galamērķim?

- Kad tuvojies maršruta sākuma vai galapunktam, atceries, ka ar auto Latvijā brauc tikai pa ceļiem;
- Spēkratru atstāj tur, kur tas nenodara pāri dabai un netraucē citiem satiksmes dalībniekiem;
- Laivošanu uzsāc vietā, kur viegli piekļūt upei, neizbraukājot un nenobradājot krastu nogāzes;



## Ar laivu var ceļot „zaļi”

- Atkritumus neatstāj upes krastā vai pa ceļam. Ved tos līdzī. Kad sapratīsi, cik daudz Tu tos saražo, sāksi domāt par to samazināšanu;
- Braucot pa upi, netrokšņo, sarunājies pusbalsī. Tad Tu ieraudzīsi daudzus meža un ūdens dzīvniekus „rokas stiepiena attālumā”;
- Savu mobilo laivu brauciena laikā iepako tik rūpīgi, lai būtu slinkums „lieku” reizi to vilkt laukā. Izslēdz skaņu – tad tā netraucēs Tevi un upes krastu iemītniekus;
- Vēlreiz pārļasi makšķerēšanas noteikumus un noskaidro makšķerēšanas kārtību konkrētajā vietā – upē, ezerā;
- Respektē apmeklēšanas ierobežojumus teritorijās, kur ir izveidoti sezonāli dabas liegumi ligzdojošo putnu aizsardzībai;
- „Nedzen” gauru, mežapiļu, gulbju u.c. ūdensputnu ģimenes ar mazuļiem pa upi kilometriem tālu, bet gan saudzīgi apbrauc tām apkārtni, atstājot sev aiz muguras;
- Neatstāj neko ūdenī, lai kas tas arī būtu. Atstātais, visdrīzāk, veicinās aizaugšanas procesus. Tev taču nepatīk peldēties vai braukt pa aizaugušu upi vai ezeru?
- Saudzīgi izturies pret upju krastos izveidotajām apmetnēm, skatu vietām, u.c., jo aiz Tevis brauks citi;

## Ja laivo pa teritoriju, kurai ir



## NATURA 2000 statuss:

- Iepazīsties ar konkrētās teritorijas „iekšējās kārtības noteikumiem”. Ieskaties Dabas aizsardzības pārvaldes ([www.dap.gov.lv](http://www.dap.gov.lv)) un Lauku ceļotāja ([www.celotajs.lv](http://www.celotajs.lv)) mājas lapās;
- Iegriezies nacionālā parka apmeklētāju centrā;
- Ugunsgrāvis kurini tikai šim mērķim paredzētās un labiekārtotās vietās;
- Ja ugunsgrāvis vietā nav malkas, mēģini to nopirkt tuvējā lauku mājā. Ja brauciet lielākā draugu pulkā, vediet līdzī savu malku, vai arī ogles un grilu, kurā ātri un ērti var pagatavot siltas pusdienas. Atklātu uguni neizmanto ugunsbīstamajā periodā. Izdegušo ogļu pelnus nekādā gadījumā neber ūdenī, jo tas veicinās aizaugšanu;
- Atceries, ka NATURA 2000 teritorijās drīkst nakšņot tikai šim mērķim paredzētās – tūristu atpūtas vietās vai apmetnēs. Ja tādu nav, paliec lauku tūrisma mītnēs;
- Diez vai laivu braucienā vajadzētu ņemt līdzī cilvēka labāko draugu – suni. Bet, ja savādāk nevar, tad zini, ka šajās teritorijās viņam ir savi ierobežojumi – pavada un uzpurnis;
- Neatstāj autogrāfus un „petroglifus” un dabas veidojumus – iežu atsegumiem! Tu taču neatstāj tos uz savas mājas sienas!
- Domā līdzī tam, ko dari – vai tava rīcība nekaitē tām dabas vērtībām – sugām un to dzīvesvietām, kuru dēļ aizsargājama dabas teritorija ir veidota. Tu taču esi šeit atbraucis dabas skaistuma dēļ!





# ZAĻIE PADOMI LAIVOTĀJAM

## Dabu var izziņāt dažādi, bet svarīgi ir to darīt draudzīgi:

- Kā suvenīrus neņem līdzi dabas lietas un veidojumus – iežu paraugus, fosilijas, gliemežvākus. Arī tie, kaut nedzīvi, – ir ļoti būtiska dabas vides un ekosistēmas sastāvdaļa. Tu taču zini, kur tie kādreiz nonāks ...
- Ainavu un dzīvnieku vērošanai izmanto tālskati;
- Ja Tu vēro putnus vai dzīvniekus, tad dari to no attāluma, netraucējot tos atpūtas vai ligzdošanas vietās. Dzīvnieku „labklājība” ir galvenais!
- Lai izziņātu kādu dabas objektu – akmeni, smilšakmens vai dolomīta atsegumu, nekāp uz tā, nestaiģā pa tā virsmu, nebrien avoksnājā! Mēs taču nekāpjām uz kultūrvēsturiskiem objektiem!
- Nebojā klinšu atsegumus, nelien alās, jo tās ir nozīmīgas daudzu sugu dzīves vietas. Kā Tev patīktu, ja kāds ielīstu Tavā „migā”?
- Alās nelien rudenī, ziemā un pavasarī, kad tur ziemo sikspārņi un citi dzīvnieki. Kāda ir sajūta, kad pamodina nelaikā? Turklāt, sikspārņiem tā var būt dzīvības cena;
- Dažkārt interesantāk ir iepazīt tās putnu un dzīvnieku sugas, kas sastopamas bieži (ne reti) un ikdienā.

## Arī vietējais cilvēks ir dabas un ikvienas teritorijas nozīmīga sastāvdaļa, tādēļ:

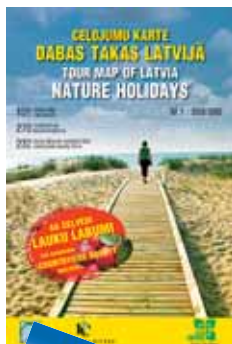
- Pirms došanās uz laukiem, neiepērc pārtikas krājumus lielpilsētas lielākajā veikalā, bet gan mazajā ciemata bodītē;
- Maksimāli izmanto vietējo cilvēku sniegtos pakalpojumus – maltīti ieturi lauku krodziņā, paliec ceļošanai izvēlētajā teritorijā ilgāk, nekā vienu dienu;
- Iegādājies lauku labumus no vietējiem zemniekiem!
- Izmanto vietējo uzņēmēju piedāvāto inventāru, tādējādi atbalstot uzņēmējdarbību;
- Nonākot lauku tūrisma mītnē vai viesnīcā, taupīgi lieto elektroenerģiju, siltumu un gāzi – mēs par tiem maksājam „Eiropas cenas”;
- Cieni vietējos iedzīvotājus, respektē to dzīvesveidu!



# LAUKU CEĻOTĀJA IZDEVUMI

## Ceļojumu karte "Dabas takas Latvijā" ar ceļvedi "Lauku Labumi"

Latvijas autoceļu karte (mērogs 1:550000)  
101 labiekārtota dabas taka Latvijā  
270 naktsmītnes  
Pielikumā ceļvedis „Lauku labumi”  
ar 232 "Lauku labumu" saimniecībām.



## Katalogs "Atpūta Laukos" Latvija, Lietuva, Igaunija

366 naktsmītnes Baltijas valstīs  
Ceļojumi ar auto, velo, laivu, kājām Baltijas valstīs  
Baltijas valstu karte pielikumā



## Ceļvedis "Veloceļvedis, Latvija"

20 velomaršruti pa īpaši aizsargājamām  
dabas teritorijām Latvijā  
Maršruta tuvumā pieejamās naktsmītnes  
Detalizētas kartes ar iezīmētiem maršrutiem



## "Velokarte Latvija"

Latvijas autoceļu karte (mērogs 1:550000)  
67 velomaršruti.  
302 naktsmītnes

## Ceļvedis "Zaļās brīvdienas"

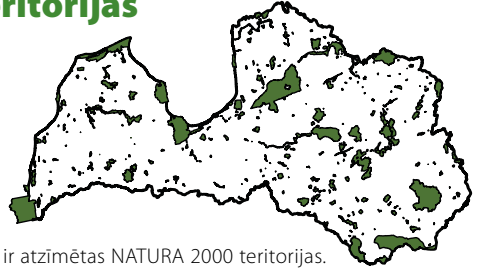
57 naktsmītnes Latvijā, kurām piešķirts  
vides kvalitātes zīme „Zaļais sertifikāts”  
Padomi videi draudzīgai saimniekošanai  
Latvijas pārskata karte ar atzīmētām naktsmītnēm



"Lauku ceļotājs" Vīlpa iela 12-21, Rīga LV-1083, Latvija  
T: +371 67617600 • F: +371 67830041 • lauku@celotajs.lv • www.celotajs.lv



## Natura 2000 dabas teritorijas



Kartē ar zaļo krāsu ir atzīmētas NATURA 2000 teritorijas.

Avots: Dabas aizsardzības pārvalde (<http://www.dap.gov.lv>)

**Natura 2000** ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts vienots aizsargājamo dabas teritoriju tīkls apdraudēto un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu saglabāšanai. Šobrīd Latvijā ir 336 Natura 2000 teritorijas un tās aizņem 11,9% no valsts platības. Daudzās ir ierīkotas dabas takas un informācijas stendi tūristu apmeklējumam. Pazīstamākās no tām ir Gaujas, Ķemeru, Rāznes un Slīteres nacionālie parki, Engures, Abavas senlejas, Tērvetes, Daugavas loku dabas parki.

Par iespējām apceļot Natura 2000 vietas Latvijā, uzzināsiet mūsu **jaunajos ceļvežos**, kas iznāk 2009. – 2011. gadā:

- ūdenstūrisma ceļvedis
- dabasskatu ceļvedis
- pārgājēju ceļvedis
- veloceļvedis
- dabas tūrisma ceļvedis Baltijā

Skatieties Natura 2000 vietu aprakstus un fotoattēlus

[www.celotajs.lv](http://www.celotajs.lv) sadaļā „**Vērts redzēt**”.



Projekts "Dabas resursu izmantošana NATURA 2000 teritorijās – tūrisma galamērķos"  
LV0052



Izmantota SIA "Reģionālo Studiju Centrs" sagatavotā kartes pamatne

e-pasts: [info@meznamalaslaivas.lv](mailto:info@meznamalaslaivas.lv)  
[www.mezmalaslaivas.lv](http://www.mezmalaslaivas.lv)



MĒS MĀKAM  
ATPUSTIES  
CEĻOJOT!

## IZVĒLIET SAVU PIEDZĪVOJUMU UPI

### Atpūtas maršruti

Daugava  
Aiviekste  
Pededze  
Ogre  
Mēmele  
Gauja  
Salaca  
Latgales ezeri  
Tartaks

### Ekstrēmāis ūdenstūrisms

Amata  
Kumada  
Raunis  
Vizla  
Arona  
Bērzaune  
Dīvaļa  
Svētupe

### Piedzīvojumi ārzemēs

Uganda  
Maroka  
Krima  
Kaukāzs  
Norvēģija  
Korsika  
Piemonta



## EKSKURSIJA PA DAUGAVU VIKINGU LAIVĀ



ZVANI UN PĒSAKIES  
26649575



ISBN 978 9984 9862 5 8

Bez maksas



9 789984 986258



"Lauku ceļotājs"

Vilpa iela 12-21, Rīga LV-1083, Latvija  
T: +371 67617600 • F: +371 67830041  
[lauku@celotajs.lv](mailto:lauku@celotajs.lv) • [www.celotajs.lv](http://www.celotajs.lv)